

Slovenci pridobili samozavest

Za to pa gre zasluga tudi stranki SKD, je poudaril na zboru v Strugah predsednik vlade Lojze Peterle — »Vodje revne države ne morejo imeti dragih avtov«

STRUGE — Krajevni odbor stranke Slovenskih krščanskih demokratov so ustanovili 21. januarja v Strugah. V kočevski občini je to že tretji krajevni odbor te stranke. V Strugah je 44 članov SKD. Struška dvoranja je bila ob tej priložnosti nabito polna, saj sta se svečanosti udeležila tudi predsednik SKD Slovenije Lojze Peterle in v.d. direktorja družbe Slovensca Pavle Bratina, ki sta nato sodelovala tudi na okrogli mizi.

Za mikrofonom so se po kulturnem programu domačih pevskih zborov vrstili številni govorniki (nekateri po večkrati), največ pozornosti pa je bil deležen Lojze Peterle. V predstavitvi programa in dela stranke je med drugim poudaril, da sta v središču po-

otrok. Prednost naj ima žena-mati ne pa žena-sestankarica. Mati naj ne bi bila prizadeta zato, ker skrb za vzgojo otrok in ni redno zaposlena. Skrb stranke velja družini in njenim problemom, saj sta od zdravja in vzgoje družine odvisna tudi zdravje in uspešnost naroda. Stranka se nadalje zavzema za tržno gospodarstvo s socialno in z ekološko vafovalko. Poselna skrb stranke velja tudi podežljju, ki je bilo v povojnem obdobju zapostavljen. Najpomembnejše je, da si je slovenski človek z osamosvojitvijo pridobil samozavest, kar mu omogoča, da sproščeno ustvarja in dela z veseljem.

Med odgovori na vprašanja je Lojze Peterle med drugim poudaril, da smo revna država in si zato njeni volilni ne morejo privoščiti dragih avtomobilov, zato bo prišlo do prodaje

uvoženih avtov (BMV itd.). Zahteval bo tudi odstop ministra Bastla (to se je medtem že zgodilo), vendar s tem še ni rečeno, da je tudi krv (v aferi Slovin).

Gospodarsko sodelovanje s Srbijo poteka kljub vsem blokadam tam, kjer je obojestranski interes. Bolje bo po spremembni režimi v Srbiji, kjer se razmere hitre slabšajo. »Nisem optimist, da bo kmalu bolje. V zadnjem

• Na ustanovnem zboru stanke SKD v Strugah so bili izvoljeni v krajevni odbor SKD Janez Kralj, Bernarda Novak, Bernarda Nosan, Miro Miklčič in Edo Pogorelc, v nadzorni odbor pa Marta Pavlin in Ludvik Pugelj. Kandidat za predsednika je Janez Kralj, predsednik krajevne skupnosti Struge.

času pa imamo več težav s Hrvati kot s Srbi,« je dejal predsednik.

Meja s Hrvaško na Kolpi je nujnost, vendar podvzema vladu vse, da bi jo bilo čim manj cutiti. To utegne trajati, dokler ne bo čvrsta vzhodna hrvaška meja. Zdaj je ta meja hkrati meja Evrope. Ko bodo razmere na Hrvaškem urejene in če se bomo skupaj tesneje povezali z Zahodom, pa meje na Kolpi ne bo več.

J. PRIMC

DA BO VEDEL, KOLIKO JE URA — Stružanci so prijazni in dobrega srca. Hvaležni niso le za dobro dejanje, ampak že za lepo besedo. To se je pokazalo tudi ob zadnjem obisku predsednika vlade in SKD Lojzeta Peterleta v Strugah, ko so mu domačini darovali uru. Na fotografiji: predsednik KS Struge Janez Kralj izroča darilo.

zornosti stranke človek in njegovo dostenjanstvo. Pri tem velja še poseben poudarek rojevanju in vzgoji

LETOS ASFALT MED VASMI

STRUGE — Krajevna skupnost Struge sodi med demografsko ogrožena območja kočevske občine. Od leta 1931 do dan se je število prebivalcev znižalo od 1340 na 619. Med vojno so imele Struge 160 žrtev, veliko ljudi pa si je po vojni poiskalo delo drugod, tudi v tujini. V zadnjih nekaj letih pa so tudi za Struge prišli lepiš časi. Dobile so novo solo, pošto, telefonske priključke in asfaltno cesto do meje z občino Grosuplje, proti Kočevju pa še ne. Domačini se še vedno vozijo na delo v bolj oddaljeno Ljubljano, ne pa v bližnje Kočevje. Predsednik KS Struge Janez Kralj pravi, da so Stružanci občini Kočevje za pomoč v zadnjih letih hvalježni. Za letos načrtuje KS predvsem asfaltiranje okoli 13 km cest, ki povezujejo med seboj posamezne vasi na območju krajevne skupnosti.

NAJPREJ KONCERT — Predsednik SKD in vlade Slovenije Lojze Peterle in drugi gostje so pred začetkom zборa SKD v Strugah poslušali tudi nastop kar treh domačih pevskih zborov. Na fotografiji: med nastopom struškega moškega pevskega zborja. (Foto: J. Primc)

Beguncev je že precej manj

V Beli krajini jih je registriranih okrog 600 — Strožji kriteriji — Hrane in oblačil dovolj

METLIKA, ČRNOMELJ — V metliški občini je bilo po evidenciji, ki jo imajo vneseno v računalnik, konec preteklega tedna 279 beguncev in približnikov, torej takih, ki imajo, in tudi takih, ki nimajo statusa beguncvev, a so se kljub temu prijavili. Po merilih, ki so jih na občino dobili s slovenskega ministra za obrambo oz. republike uprave za zaščito in reševanje iz Ljubljane, bo-

dov Metliki pri teh ljudeh naredili še eno temeljito selekcijo. Vendar pa po dosedanjih ugotovitvah Centra za socialno delo od sedaj prijavljenih 279 ljudi nima statusa beganca 97. Sicer pa v Metliki menijo, da je v občini še okrog 20 takšnih, ki niso evidentirani. Precej se je število beguncev zmanjšalo po podpisu zadnjega premirja. Samo v zadnjih dneh se jih je odjavilo okrog 150. Od tistih, ki so ostali, pa jih je še vedno veliko iz Karlovca.

Tudi v črnomalski občini se je število beguncev v letošnjem letu zmanjšalo, še vedno pa jih imajo na seznamih okrog 528. Takšnih, ki nimajo statusa beganca, v občini sploh niso popisovali, seveda pa v Črnomelju vedo, da jih je kar nekaj. Med begunci, ki so še vedno v črnomalski občini, so samo taki, ki se nimajo kam vrniti, zato v Črnomelju ocenjujejo, da bodo ostali pri njih do spomladi. Šele takrat naj bi se po črnomalskih predvidevanjih število beguncev pri njih bistveno zmanjšalo, tudi zato, ker mnogi živijo še vedno v precejšnjih negotovosti in premirju ne zaupajo. Sicer pa imajo za zdaj v občini tako hrane kot oblačil za begunce dovolj. Večno pomoči zanje so dobili iz prijateljske italijanske občine Terzo, Karitas iz črnomalske občine, vse Slovenije in Salzburga, Rdečega križa, veliko pomoči pa so namenili tudi prebivalci črnomalske občine.

M.B.-J.

MOLIMO ZA NOVINARJE

Iz Oznanila, glasila vernikov na območju župnij Kočevje in Mozelj, povzemamo nekaj misli in podatkov.

• PROSIMO BOGA ZA ZDRAVO PAMET — Mnogim Slovencem se pozna, da smo mnoga desetletja zaradi komunizma živel v informacijski blokadi. Škoda je bila ideološko prebarvana. Zato je veliko Slovencev vzgojno in moralno pohabljene. Ob nastopu demokracije so se nekateri na zunaj prebarvali, zdaj pa barva odpada in zoper izstopa prejšnja podlaga. Sredstva obveščanja manipulirajo z ljudmi in javnim mnenjem. Osebnosti leta postajajo ljudje s sumljivo preteklostjo... Zato plaćevanje TV in radijske naročnine postaja veliko moralno vprašanje za poštene Slovence. Ne nasledimo! Bodimo kritični pri spremljanju medijev!

• MOLIMO ZA NOVINARJE — Molitvena skupina moli ta mesec desetko rožnega vence za vse novinarje in druge odgovorne pri TV, radiju in časopisih, da bi začeli objektivno poročati in nehal manipulirati z ljudmi.

• BIRMA BO 5. APRILA — Ta zakrament želi prejeti 76 veroukvarjev iz 8. razreda. 27 birmancev ne izpoljuje pogojev, ker ne obiskujejo maše in ne delajo katehez. Tudi nihovih starši ne kažejo preveč zanimanja za versko življenje svojih otrok. Na srečanje s katehetom jih je prišlo le 26. Naj sv. Duh razsvetili letosnje birmancev v starši!

• TEDEN EDINOSTI je bil od 18. do 25. januarja. Edinost med kristjani na ozemlju bivše države je v veliki krizi.

Naša anketa

Bo manjša občina boljša?

V samostojni in mednarodno priznani državi naj bi se prebivalci Slovencev nanovo, po svoje, uredili tudi tako imenovano lokalno samoupravo. Nova ustava je kot samoupravno lokalno skupnost uzakonila občino. Območje občine obsegajo naselje ali več naselij, ki so povezana s skupnimi potrebami in interesu prebivalcev. V občinsko pristojnost spadajo zadeve, ki zadevajo samo prebivalce občine, posamezne naloge iz državne pristojnosti pa, če je tako dogovorjeno in določeno z zakonom in če dobi za to sredstva. Občina se praviloma financira iz lastnih virov in se samostojno odloča o povezovanju v širše skupnosti, vključno s pokrajinami, na katere država prav tako lahko prenese del svojih pristojnosti. V državnem parlamentu bodo vse slovenske občine ali njihova združenja na višji ravni zastopana z 22 predstavniki od 40 v državnem svetu. Sedanjih občin, skratka, naj ne bi bilo po novem več, razpadne naj bi na manjše občine, v glavnem sedanje krajevne skupnosti ali nekaj krajevnih skupnosti, če se bodo ljudje tako odločili. S tem naj bi dosegli večje povezanost vodstva z ljudmi in njihovimi interesami, žejami, potrebami in problemi, ki jih je treba reševati in zadovoljevati. Ali bodo manjše občine zares pripomogle k temu, pa je seveda še veliko vprašanje. Marsikšen problem je nerešljiv brez denarja, tega pa z več manjšimi občinami ne bo nič več, ampak kvečjemu manj.

CIRIL ATELŠEK, strokovni tajnik Skupnosti krajevnih skupnosti Novega mesta: »Osebno temu projektu ne zaupam, saj mislim, da mnoge od novih občin nimajo niti toliko sredstev, da bi preživele svoj občinski aparat. To je tako kot z nastajanjem novih krajevnih skupnosti. Človek vedno misli, da bo bolje posloval, če bo sam. Ljudje bodo res bližje državnemu aparatu, vprašanje pa je, če si bodo s tem lahko kaj pomagali.«

JOŽE PRAZNIK, vulkanizer iz Sevnice: »Mislim, da reorganizacija občin ne more pomeniti česa posebno dobrega za ljudi, predvsem pa, da bo še več birokracije. Ne vem, če lahko upam, da bi bila ta reorganizacija izjemna in da ne bi se podražila našega državnega aparata. Majhne občine bodo verjetno še bolj drobiš v rokah republike, kakor so zdašnje, ki ne spadajo med največje.«

JURE ŽLAJPAH, gostilničar iz Mokronoga: »Ljudje pričakujejo, da bodo od manjših občin imeli več koristi, saj jim bodo bližje in bodo zato lažje uresničevati svoje interese. Tudi v Mokronugu naj bi spet imeli svojo občino, zato so pričakovljana morebiti še večja. Menim, da bo z reorganizacijo občin oblast naredila korak naprej v približevanju bazi, svojim volilcem. Napisled pa so tudi v razviti Evropi občine majhne in številčne.«

MIRKO TRAMPUŠ, kmet iz Metlike: »Kakšne prednosti gotovo morajo biti, da so odločili za cepitev velikih občin v majhne. Utengilo bi res biti boljši, kot je sedaj, če bi se v teh občinah pogovarjali o svojih problemih in jih tudi reševali. Sicer pa za metliško občino lahko rečem, da je tako majhna, da ni kaj deliti. S tem se bo občina izognila morebitnim delitvenim zapletom in bo v prednosti pred drugimi.«

JERNEJ CINDRIČ, pomočnik vodje oddelka v črnomalskem Lesu: »Strinjam se, da se črnomalska občina razcepí na več občin, da bo potem lažje reševati komunalne probleme, saj bodo občinski funkcionarji bližje bazi in njenim težavam. Bojim pa se, da bo več občini tudi precej več stalo. Težiti bi moralni, da bi bilo čim več dela opravljenega prostovoljnega. Seveda je vprašanje, kako bo potem to delo opravljeno.«

DRAGO KAREL ČAHUK, vodja gospodarske enote Mozelj v GG Kočevje: »Več manjših občin je z vidika boljšega poznavaanja razmer na nekem območju in lažjega reševanja konkretnih problemov dobro. S finančnega vidika je to verjetno slabo, saj bodo večji stroški upravljanja. Kaj to pomeni za kočevsko občino, je težko reči. Ljudje iz Dragarske doline in Struge se bodo moralni sami odločiti, v kateri občini bodo v bodoče živeli.«

FERDINAND NOSAN, poslovni tajnik Inlesa v Ribnici: »Drobitev v večje število manjših občin se mi zdi nesmiselna in neekonomična. Tako primere smo v preteklosti že imeli, pa se ni obneslo. Do povečanja števila občin naj bi prišlo samo tam, kjer je to res potrebno, in sicer na podlagi referendum. Sedanja ureditev je čisto dobra, večji poudarek in več možnosti pa bi bilo potrebno dati sedanjim krajevnim skupnostim.«

BOŽO BARBIČ, tajnik KS Šentlenart, Brežice: »Ljudje bodo bolj zadovoljni, če bodo manjše občine. Tem bo v glavnem ostala na skrbni infrastrukturi. V manjših občinah bodo ljudje lažje reševati probleme v zvezi s cestami, telefonijo, vodovodom in podobnim. Po vseh bi bilo dobro obdržati nekakšne gradbene ali vaške odobre, sicer se ne bo dal pogovarjati navzgor. V lokalni samoupravi pa bo vse manj prostovoljnega dela, vse bolj bo treba vse delo plačevati.«

DANILO SITER, predsednik krščanskih demokratov občine Krško: »Krščanski demokrati bomo v začetku februarja organizirali okroglo mizo na to temo in povabili tudi predstavnike koroških Slovencev, ki imajo s tem izkušnje. Menim, da bo morala biti lokalna samouprava dobro organizirana, saj se bo moralna za posamezne interese v okraju potegovati z zelo dobrimi programi.«

Meritve zraka v Novem mestu

Izmerjene povprečne 24 urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na kubični meter zraka

Datum meritev	MERILNA MESTA				
	Center	Žabja vas	Ločna	Drska	Bršljin
20. 1	60	58	110	47	67
21. 1	63	70	86	76	97
22. 1	339	52	67	—	78
23. 1	104	75	84	77	74
24. 1	57	72	79	64	93
25. 1	39	56	67	69	84
26. 1	40	31	43	40	43

Mejna povprečna 24 urna koncentracija SO₂: 125 ug/m³

Kritična povprečna 24 urna koncentracija SO₂: 375 ug/m³

Mejna koncentracija je tista, ki je po Odloku (U. L. RS. 30/90) dovoljena. Pri kritični koncentraciji so potrebni izredni ukrepi.

MILAN PREDAN

Velične možnosti za majhne kmetije

V mešanih in majhnih metliških kmetijah bi se lahko usmerili predvsem v sadjarstvo in vrtnarstvo — Velik poudarek izobraževanju

METLIKA — V metliški občini je 544 zaščitenih kmetij. Prevladujejo mešana gospodinjstva, sledijo ostarela, čistih kmetij pa je okrog 80. Zares perspektivni je le nekaj 10 kmetij, medtem ko je takšnih, ki imajo tudi naslednike, moč prešteti na prste. Da pa bi se vsaj to kmetijstvo, kar ga v občini je, razvijalo, s strokovne plati skrbijo Jani Gačnik in Darinka Slanc ter Greta Avguštin.

Gačnik je v kmetijski svetovalni službi zadolžen za vinogradništvo, sadjarstvo in živinorejo v višinskem delu občine, Slančeva pa za poljedelj-

stvo in živinorejo v nižinskem, obokpskem območju. Avguštinova skrbi za delo kmečkih žena in dopolnilne dejavnosti na kmetijah v vsej

SREČANJE KMETIC — Petkovega srečanja decembra lani ustanovljene občinske zveze žensk v sevnškem hotelu Ajdovec se je udeležila poldruga stonija kmetic, kar je prijetno presenetilo organizatorje, saj v občini delujejo dalej le dve društvi kmečkih žensk, in sicer na Blanci in v Tržiču, s po okrog 30 kmeticami. Kot je povedala predsednica zveze Darinka Starič, si bodo društva (bivši aktivni kmečki žena) in zveza prizadevali za ustrezno mesto kmetice v naši družbi, za ohranjanje kulturnih in kulinaričnih praznikov, v sodelovanju s kmetijsko svetovalno službo pa tudi za izobraževanje. Petkov zbor je med drugimi pozdravila tudi sevnška županja Breda Mijovič (na posnetku), zatem pa je kmeticam spregovorila Helena Mrzlikar o zdravi prehrani. (Foto: P. Perc)

Da ne bi res »jedli trave«

Preusmeritev neuravnoteženega slovenskega kmetijstva ne bo tako enotavna, še manj pa poceni

Južni Slovani se ljubijo, če so daleč drug od drugega, kot sosedje pa se sovražijo. Ne glede na to, če drži ta trditve sociologa dr. Štefeta Šuvra, že ne pozablji kontroverzne politične osebnosti in (po Mladini) zadnjega jugoslovanskega komunista, je dejstvo, da bomo morali balkanski narodi, ne oziraje se na politične spremembe, živeti drug ob drugem, pa naj se zgodi karkoli. Ne le živeti, ampak tudi gospodarsko sodelovati ali vsaj trgovati. Če drugega ne, nas bo to prisilila revščina, ki trika na vrata.

Slovensko kmetijstvo je s trganjem gospodarskih vezi bolj prizadeto, kot smo pripravljeni priznati. Naša živilskopredelovalna industrija je iz drugih republik uvažala skoraj dve tretjini vseh potrebnih surovin. Krušnega žita pridelamo sami samo dobro 40 odstotkov svojih potreb, po drugi strani pa imamo »preveč« mleka in mesa, zlasti perutinskega. Slovenija je pretežno hribovitá, živinoreja pa je njenja »komparativna prednost«, kot smo desetletja poudarjali. In še nekaj ni zanemarljivo: to je intenzivna kmetijska dejavnost, v katero so slovenski kmetje veliko vložili in ki ustreza njihovi marljivi naravi.

Preusmeritev v večje pridelovanje žita, ki zahteva manj dela, zato pa tudi manj daje, ne bo tako enostavna, kot si strategi slovenske neodvisnosti predstavljajo. Slovenija ima v primerjavi z državami Evropske skupnosti najnižjo stopnjo samooskrbe s pšenico, najbolj razdrobljene parcele in izjemo Švice najmanj obdelovalne

Japonske novosti za vinogradnike

Izjemni tehnični dosežki — žal predragi

Japonci se v svetu ne uveljavljajo le s svojo avtomobilsko industrijo in elektroniko, temveč tudi z novostmi v kmetijski mehanizaciji. V organizaciji Marlborškega kmetijskega zavoda in podjetja Fantazija je njihova tvrdka Yamara predstavila nove stroje za obdelavo vinogradov v strmih legah in tisti, ki se zanje zanimajo, so imeli kaj videti.

V Sloveniji imamo, kot je zapisal na tej strani mag. Julij Nemanč, zdaj 19.400 ha vinogradov (podatek je za leto 1989), kar je pol manj, kot smo jih imeli pred pol stoletjem. Torej imamo še dovolj vinogradniških leg, ki bi jih lahko konstonitno izrabili. K temu bi priporogla ustrezna mehanizacija, ki bi olajšala delo v strminah, in prikazane japonske novosti se trudijo prav v tej smeri.

V Mariboru so med drugim prikazali gojenični transporter tipa MCG, ki ima posebne gumijaste gojenice, s pomočjo katerih je mogoče po strmih legah prevažati tovore, denimo hlevski gnoj, ne da bi na razmočenih tleh vozilo puščalo globlje sledi. Na ogled je bila tudi posebna vinogradniška skropilnica Niko, ki je menda vrhunc skropilne tehnike, podobno kot v svoji skupini strojev mulcer Kladivar in še nekater. Žal so cene teh strojev astronomiske, če pa se bo kdo zanje vseeno odločil, posredujemo naslov prodajalca: Fantazija, Maribor, Ulica Pohorskega bataljona 45, tel. (062) 10-2817.

-n

Beli krajini, Slančeva in Gačnik podljajata, da je vodilo njihove službe, da pride najprej kmet k njim, da torej najprej on pove, kaj ga zanima, potem pa mu v službi svetujejo. Problem je v tem, da marsikdo niti ne ve, kaj bi na kmetiji pravzaprav rad počel. »Če se bodo na teh mešanih kmetijah hoteli zares resno prijeti kmetijstvu, se bodo morali zagotoviti usmeritve. Možnosti so predvsem v sadjarstvu in vrtnarstvu,« je prepričan Gačnik.

V zadnjih letih so bili v metliški občini vsaj na področju sadjarstva že

»Smo ali še bomo pripravili predavanja o krompirju, o reji plemenskih svinj, ekonomiki pri pitanju in proizvodnji mleka, o varstvu in zaščiti poljščin, demonstracijo obrezovanja parkljev pri govedu. Kmetje bodo lahko prisluhnili informativnemu predavanju o dopolnilnih dejavnostih na kmetijah, o obrezovanju sadja, zaščiti vinogradov in sadovnjakov, gnojenju, predstavili jim bomo sejalnice za kozruzo in pšenico. Brezplačno bomo testirali tudi skropilnice in pršilnike vsem, ki se bodo na kmetijsko svetovalno službo prijavili do 20. februarja,« našteva Slančeva.

narejeni prvi koraki. Uredili so 6 ha nasadov jablan ter manjše nasade hrusk, breskev, robid in lešnikov. Ko bo sadno drevje v polni rodnosti, bodo lahko ves pridelek iz sedanjih nasadov prodali v Beli krajini. »Če pa bodo Metličani nasade še razsirjali, kar je seveda zaželeno, bodo morali razmišljati tudi o povezovanju pri prodaji in ne nazadnje tudi o večji hladilnici. Prepričan sem, da bi Belokranjci lahko pridelali zase vse sadje in tudi zelenjavno. Žal je organizirane pridelave zelenjave malo, čeprav zanimanje v zadnjem času narašča. Za

M. LEGAN

Darinka Slanc Jani Gačnik

razvoj te panoge je moč dobiti tudi denarno pomoč z republike, vsi, ki se zanje zanimajo, pa naj se oglašijo v kmetijski svetovalni službi,« pove Gačnik.

M. BEZEK-JAKŠE

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanč

V slovenskem vinogradništvu so rezerve

Prepričan sem, da bomo dolgoročno najboljše vnovčili naše delo preko izvoza vina, bodisi dobesedno, še boljše preko turizma. Še vedno sem optimist, da bomo v Slovenski sedaj, ko nas ne oviral slab glas o kvaliteti jugoslovenskih vin, le dojeli in poleg besed dejanji dokazali, da bo slovensko vino lahko imelo pomembno vlogo pri gospodarskem uveljavljanju Slovenije. Mogoče se komu zdi vsebina člankov, ki niso čista vinska tehnologija, gola propaganda. Delno res, toda o tem pišem z namenom, da bi bilo čimveč vinogradnikov seznamenih, osveščenih in vključenih v razmišljanje, po kateri poti in na kakšen način lahko pridemo do večjega dohodka za vinogradnike, do višje kakovosti in več vina s kontrolianim poreklom.

Ni dovolj dobro vino pridelati, potrebno mu je zagotoviti tudi dobro ime in ga dobro prodati. V zimskem času je nekaj več časa tudi na kmetih, da delajo načrte za naslednjo sezono, tudi dolgoročno. Vinograd je dolgoletni nasad, zato mora biti vsak, ki ga obnovimo, temeljito načrtovan. Nove, visoko kakovostne bele sorte so osvojile pivce pa tudi vinogradnike. Prav je, da bi jih zasadili čimveč, tako bi izboljšali povprečno kakovost belih vrst, ki so blagovne znamke Posavskega vinorodnega rajona, od belokranjca, bizejčana in sremčana do vinskega. Sedaj popularne bele sorte zborejo tudi več sladkosti. Tako bomo imeli tudi vina, ki bodo ustrezala za opisanim strožjim zahtevam trga.

Toda v naših krajih bodočnost ni samo v belih vinih, ne smemo pozabiti na zaniriva rdeča vina iz Posavje, ki postajajo že kar redkost.

Pri tem mislim na cviček, metliško črno itd. V Posavju bi zmanjšali konkurenčnost, če bi nam primanjkovalo rdečih vin. Naravne razmere v naših krajih so ugodne za pridelavo rdečih vin, in kar zraste v »rdečega« na Štajerskem, se ne more kosati z našo kakovostjo. Obratno je pri belih vinih. Pri odločjanju med sortami za bodočo obnovno vinogradov ne smemo spregledati žametne črnine, modre frankinje, v Beli krajini portugalke. Priporočam pa oplemenitev rdečih sort z modrim pinotom, ki se bo obnesel na večini terenov Posavje. Najlaže prepričamo vinogradnike za kako sorto z višjo odkupno ceno za grozdje.

Novo za nas pa je vsekakor omjevanje pridelka grozdja na enoto površine. O tem bo treba še veliko pisati in goroviti, toda tudi kakovost priznati s ceno. Kaj bo rekla o dovoljeni količini pridelka na hektar za posamezen kakovostni razred naša nova vinska zakonodaja? Zaledil sem članek v avstrijskem časopisu o uravnavanju hektarskih količin grozdja na avstrijskem Štajerskem. Po njihovem vinskiem zakonu deželna vlada predpiše najvišje hektarske pridelke za kakovostni razred. Upošteva se seveda podnebje, tla, potek vegetacije in vzgojna oblika trte. V letih 1989 in 1990 so veljale naslednje omjejitve:

sorte	1 kg grozja na 1 ha
1.rizvanec	— 10.000 kg
2.laški rizling, modra frankinja zwiegelt,	
sampling 88	— 9.000 kg
3. beli pinot, chardonnay, šentlorenčka	— 8.000 kg
4. rumeni muškat, traminec, sivi pinot, sauvignon	— 7.000 kg

Ugotovili so, da ugled svojih vin lahko vzdržujejo, če se tudi z manjšimi pridelki borijo za višjo kakovost. Tudi mi moramo o tem razmišljati!

mag. JULIJ NEMANČ

Križ čez šunke in klobase?

Obsežna znanstvena študija potrdila škodljivost svinjskega mesa in izdelkov za človekovo zdravje

Ne bi radi ljudem grenili užitka, ki ga ta čas nudijo domače koline in z njimi povezane dobre iz svinjskega mesa, toda za zdravo življenje je več od tega vredna resnica. Ta pa svinini nikakor ni naklonjena, na kar zdravniki že dolgo opozarjajo, z znanstveno natancostjo pa je njen vpliv, kot poroča Slovenec, preučil nemški zdravnik dr. Reckeweg in svoje ugotovitve zbral v obsežni študiji Svinina in zdravje.

V njej je dokazal nesporno povezavo med uživanjem svinine in med mnogimi obolenji, od alergije, artroze, visokega pritiska, vnetja žolčnika in črevesne sluznice pa do revmatizma in kožnih obolenj. Teh bolezni muslimanska ljudstva, ki jim koran prepoveduje uživanje svinine, skorajda ne pozna ali pa jih imajo v mnogo manjši meri. Zaradi svinine je po znanstvenikovih ugotovitvah podeželsko prebivalstvo manj zdravo od mestnega.

In kaj je tisto, kar gredi slastno svinjsko pečenčko ali klobaso? Predvsem maččoba, ki je vedno povezana s holesterolom, krvicem za visok krvni pritisk in arteriosklerozo. Svinina vsebuje tudi več žvepla kot drugo meso, ta pa neugodno vpliva na vezno tkivo in hrustane. Z uživanjem svinine pride v telo tudi več histamina, ki lahko izzove priročne reakcije.

In kaj je tisto, kar gredi slastno svinjsko pečenčko ali klobaso? Predvsem maččoba, ki je vedno povezana s holesterolom, krvicem za visok krvni pritisk in arteriosklerozo. Svinina vsebuje tudi več žvepla kot drugo meso, ta pa neugodno vpliva na vezno tkivo in hrustane. Z uživanjem svinine pride v telo tudi več histamina, ki lahko izzove priročne reakcije.

Največ starih zapisov se je ohranilo na gradovih in v starih samostanih. Na deželi pa se ohranjava navodila za pripravo jedi s pomočjo ustnega izročila. Prvi zbrani zapis je iz leta 1799 v knjigi Valentina Vodnika leta 1799 z naslovom Kuharske bukve, novejša izdaja pa so bile Nove kuharske bukve. Od leta 1890 so imele gospodinje na voljo Slovensko kuharico, tej pa so sledile številne izdaje do sodobne literature. Danes lahko največ na starini pripravljenih jedi spoznamo

na raznih prireditvah in praznovanjih, kot so kmečko ženitovanje, krst, sedmica, godovanje ali cerkveni prazniki, ki zapovedujejo točno določene jedi in njihovo zaporedje prinašanja na jedilno mizo.

V starejših obdobjih je bila slovenska prehrana zelo preprosta in enolična. Stari cerkveni ljudski rek pravi: »Osemnajstkrat zejle — pa bo spet nedelje.« S tem so povedali, da je bilo zejle kar trikrat na dan ali pa vsaj mnogokrat na mizi.

Iz staroslovenskih prvin prehranjevanja so ohranjene značilnosti, kot je uživanje prosene kaše, sušenje mesa v dimu, beljenje jedi s smetano in mlekom, predelovanje mleka v sir in maslo ter priprava medicine.

Od alpskih prvin so ohranili pöleg mlečnih izdelkov še krofi, bobci, suhi kraljici in podobnjaki-mali kruhki. Od sredozemskih prvin sta se ohranili v naši prehrani uporaba olja in peka kruha iz kvašenega testa v zidanih pečeh. Uporaba bučnega olja, kumar, fižola in paprike pa izhaja iz panonskih prvin prehranjevanja. (Nadaljevanje prihodnjih)

HELENA MRZLIKAR

gospodinjski kotiček

Osemnajstkrat zejle — pa bo spet nedelje

V slovensko deželo že od davne posegajo tri velike kulture, alpska, mediteranska in panonska.

Vpliv teh kultur se so zlivali v našo staro kulinarično umetnost in se prilagodili naravnim danostim pokrajin, socialnemu stanju in že utečenim navadam.

Skozi čas je nastala bogata zbirka domače hrane ozimske ljudske jedi. Po vsej Sloveniji

so razširjene jedi, ki označujejo dočelo krajevno območje z vsemi

značilnostmi tukajšnjih navad in običajev.

Kulinarična je eden od tistih dejavnikov, ki lahko veliko prispeva pri ohranjanju identitete kraja.

Največ starih zapisov se je ohranilo na gradovih in v starih samostanih.

Na deželi pa se ohranjava navodila za pripravo jedi s pomočjo ustnega izročila. Prvi zbrani zapis je iz leta 1799 v knjigi Valentina Vodnika leta

Krajevne načrte čaka rešetanje

Čeprav še ni znano, koliko denarja bo letos dala država za komunalne programe, je jasno, da ga za vse novomeške načrte ne bo dovolj.

NOVO MESTO — Po podatkih, ki so jih posredovale občinski upravi, nameravajo krajevne skupnosti v letošnjem letu obnoviti in asfaltirati kar 88,5 kilometra lokalnih cest in poti. V glavnem gre za izvenmestne kraje. Investicijska vrednost teh posodobitev je ocenjena na prek 170 milijonov tolarjev.

Razen Novega mesta ter krajevnih skupnosti Hinje, Straža in Mali Slatnik se vse preostalo območje občine še srečuje s problemi v oskrbi z vodo. To se je odrazilo na načrtih krajevnih skupnosti na tem področju v letošnjem letu. Potrebo po obnovi sistema z manjšimi razširivami imajo šestih krajevnih skupnosti, manjše novogradnje pa načrtujejo v sedmih krajevnih skupnosti. Na nadaljevanje ali začetek investicij večjih vrednosti računajo v krajevnih skupnostih Bjelčna vas, Dolž, Otočec, Stopiče in Žužemberk. Poleg kanalizacije in cistilnih naprav v Žužemberku, Straži in Mirni Peči, ki naj bi jih zgradili po programu občinskih obveznic, krajevne skupnosti ne načrtujejo veliko tovrstnih investicij. Gre za skupno 3.400 metrov kanalizacije v petih krajevnih skupnosti, v sedmih pa so začeli s postopki za pridobitev dokumentacije. Zavest, da brez urejenega odvajanja odpak ne bo normalnega razvoja naselij, le prodira. Poseben problem, ki ga bo treba rešiti, je kanalizacija v naseljih na obrobju Novega mesta, kamor mesto pritiška s posebitivo in industrijo.

Glavna komunalna investicija obči-

Zbor in jubilej invalidov

8. feb. v Mirni Peči

NOVO MESTO — Na Prešernovan dan, v soboto, 8. februarja, bosta v Mirni Peči kar dva dogodka, oba namenjena tradicionalnemu srečanju članov Društva invalidov občine Novo mesto. Že peto leto zapored KUD iz Mirne Peči prav invalidom nameni krstno uprizoričev dramskega dela. Letos bodo na oder postavili igro »Dobrodošla, miss Agata«. Pred predstavo ob 9. uri bo občni zbor članov društva invalidov, po ogledu igre pa družabno srečanje v gostilni Novljani.

V novomeškem društvu se ta čas že kar mrzljivo pripravljajo na praznovanje desetletnice društva. Slovensko praznovanje pripravljajo v Športni dvorani. Prieditev bo 6. junija, povabilo pa so že tudi invalidi iz metliške, črnomaljske, trebanjske, kočevske, grosupeljske in ribniške občine. Ob tej priložnosti bodo prvič podelili priznanja tistim svojim 95 članom, ki so v društvu od ustanovitve. Prvič bodo izdali tudi svoje glasilo »Moč volje«, ki bo poslej nadomeščalo poprejšnjega Informatorja.

Pripravljajo tudi nov znak. Ta čas je v društvu včlanjenih 790 invalidov, kar nekaj pa je takih, ki zaradi gmotnih razmer ne morejo povrnati članarine (150 tolarjev na leto), zato se raje izpišejo. »Naše društvo postaja sindikalna in socialna organizacija. Članom pomagamo po najnižjih cenah priti do oziroma, pomagamo jim do čim cenejšega zdravljenja in rekreacije. Za novo leto smo obiskali vse svoje nepokretne člane in se jih spomnili z darilom,« je o delu povedal tajnik Zvone Tkalec, ki je poleg predsednika Andreja Gregorčiča glavna gnilna sila tega društva.

J. P.

Franc Škufer

brez asfalta je kot ena redkih v občini tudi še regionalka. Že sredi februarja bodo začeli z urejanjem tako imenovanih šmihelskih ovinkov na cesti Poljane—Šmihel, ki so bili zadnje desetletje črna točka. V letošnjem programu pa je ureditev še več cestnih odsekov: ceste Žužemberk—Prevole, ki bi bila že urejena, če tegata ne bi zaviral posamezniki v kraju, ceste Boršt—Veliki Lipovec, cest skozi vasi Gradenc, Gor, Ajdovec in V. Lipje ter ceste do Vinkovega Vrha.

UVEŽNIK IZ ZAPORA PRIJET

NOVO MESTO — Črnomaljski politični so prejšnji teden prijeti 23-letnega Silva iz Občin, ki je v novomeških zaporih na sojenje zavoljo kaznivih dejanj, ki naj bi jih storil. Silva so 5. januarja izpustili na prost izhod, od koder se v zapor ni več vrnil, prijeti so ga šele na podlagi izdane tiralice.

Zvone Tkalec

Šole le za privilegirane?

NOVO MESTO — Težko bi bilo zanikati, da je bilo štipendirje šolajoče se mladine predvsem v zadnjem desetletju pri nas dokaj dobro urejeno. Zaostrene gospodarske razmere, vse večje socialne stiske družin in rast življenjskih stroškov ter stroškov šolanja pa so v zadnjem letu pustile sledov tudi na tem področju in na kakovosti življenja srednješolske in študentske mladine, posebno tiste, ki se šola izven kraja stalnega bivališča. Za površ se število štipendistov naglo zmanjšuje in če bo šlo tako naprej, bo prav kmalu zares lahko študirala le privilegirana elita. Sicer pa za mnoge od tistih, ki študij končajo, tako ali tako ni dela.

Od načrtov o gradnji javne razsvetljave naj bi bili izpeljani le nujno potrebni zaradi prometne in splošne varnosti. Že vzdrževanje obstoječe mreže in tokovina zanjo je namreč velik strošek kolektivne komunalne rabe. Telefon naj bi letos dobilo 940 novih naročnikov v 11 izvenmestnih

- Da vsega, kar za letos načrtujejo krajevne skupnosti, ne bo mogoče narediti, je že jasno. Ne glede na potrebe je namreč težko pričakovati, da bi bilo za komunalno, gospodarsko in prometno infrastrukturo letos namenjenih več sredstev kot laži. Zaradi tega čaka krajevne skupnosti v sodelovanju s pristojnimi upravnimi organi za ta področja krčenje programov. Na situ bodo ostali najpotrebnejši in najpomembnejši za razvoj prostora, gospodarstva in oskrbe prebivalstva. Treba pa je počakati na planška izhodišča za letos.

krajevnih skupnosti. PTT Novo mesto naj bi po sprejetju programu razvoja telefonskega omrežja najprej reševal najbolj kritična območja Hinje, Stopiče, Žužemberk in Otočec. Resne naj bi se lotil tudi reševanja mestnih telefonskih zagat, kjer lani ni bilo nič narejeno.

Z. L.-D.

dij, ki jih podeljujejo po posebnih strokovnih navodilih.

Zavrnjenih ali začasno ustavljenih je bilo 694 vlog za štipendijo, večinoma zaradi preseganja cenzusa. Tega so letos precej zaostri. Doslej je bila meja 55 odst. povprečnega osebnega dohodka, zdaj pa je to 80 odst. zajamčene plače,

- O usodi predloga, naj bi bil cenzus za šolajoče se izven domačega kraja za 30 odst. višji, ni še nič znanega. Podobno je s predlogom strokovnjakov Republiškega zavoda za zaposlovanje, naj bi zaradi omejenj republiških štipendijskih sredstev štipendijo prejemali le tisti šolajoči se v domačem kraju, ki živijo v zelo težkih socialnih razmerah. Potrdilo o tem naj bi jim izdali v Centru za socialno delo.

kar je precej manj. Za letošnje šolsko leto je bil cenzus za pridobitev republiške štipendije konkretno 5.680 tolarjev dohodka na družinskega člena. Zaradi tega je odpadlo precej prisilcev, ki jim je prej štipendija prispadala. Prizadeti so predvsem tisti, ki se šolajo izven domačega kraja, saj jih šola stane precej več, cenzus za pridobitev štipendije pa je enak za vse. Sprememba cenzusa je ob hkratnem drugačem vrednotenju katastrskega dohodka udarila tudi precej kmečkih otrok, kolikor jih sploh še more videti šole od znotraj.

Z. L.-D.

Novomeška kronika

POGOVORI — Pretekli torej je slovenski notranji minister Igor Bavčar v Novem mestu slovesno odprl Novotehnih salon avtomobilov Cimos Citroen. Kot smo na tem mestu že pisali, so Bavčarja zatem peljali v Kandijo med novomeške gospodarstvenike na pogovor o pogojih poslovanja v letu 1992. Blestel je mnogo manj kot pred časom, sicer pa njegov recept zagotavljanja denarja za slovensko polico tako in tako ne bi bil uporaben za prisotne, četudi bi jim ga zaupal. Ali je bilo kosilo postrežen pred pogovorom namenoma, da bi prisotne minila želja po neprivednih vprašanjih za gosta iz Ljubljane, se ne ve, prav tako ne, ali si je zaradi tega upal govoriti o potrebi po zmanjšanju proračuna.

ZDRAVJE — V prejšnji številki Jane nam je premier Peterle na dolgo in široko razložil, kako je post prekrasna in zdrava zadevčina. Iste dne je maršikoga od Novomeščanov čakala v poslovnem nabirniku knjižica o zalogah prehrane v posebnih razmerah, v katere so strokovnjaki ljubljanskega Domuša na račun ministristva za trgovino načrtovali za trgovino zdravljem. Knjižica ni slaba, a minister bi denar koristnejši porabil za zmanjšanje cene na primer mleka, posebno zdaj, ko bo obdavčena vsi hrana. Vse kaže, da bomo Slovenci vsak čas najbolj zdrav narod. Pa ne zaradi nasvetov, ampak zato, ker se bomo pametnejše prehranjevali in postili in juje.

OBIŠKI — Pred tednom je Slovenec objavil izčrpno poročilo o obisku slovenskega ministra za turizem in gostinstvo Inga Paša v Novem mestu. Črna na belem piše, da si je prišel izkoriscen in neizkoriscen turistični možnosti tega konca Slovenije ogledovat na povabilo novomeškega župana inž. Marjana Dvornika. Za to priložnost je župan očitno spet skočil iz županske kože. Da nekatere novinarjev o taki stvari obvesti, nekaterih pa ne, ni prav ni demokratično početje, pa če mu je kdo od novinarskih primerov še tako neljub. Zadeva se za prvaka neke stranke ni najbolj logična oz. je le v toliko, da potem razlaže, kako ta in ta zaradi določene barve ignorira to in to stranko, pri čemer je seveda modro zamolčano skrivanje dogodka pred novinarji. No ja, sicer pa bomo vse zamujeno lahko zvedeli jutri. Predsednik mladih novomeških krščanskih demokratov tudi nas prisrčno vabi na županov pogovor z Ingom Pašem v Zdravljice Dobravsko Toplice.

KURJAVA — Čas je, da se v kromi pojavi tudi kakšen manj politični problem. Da v novomeškem naselju Slavka Gruma tisti, ki so priključeni na staro kurilnico, plačujejo ogrevanje 20 tolarjev po kvadratnem metru, nesrečenje, priključeni na novo, pa 40 tolarjev, (še) ni politični problem. Kar pa še ne pomeni, da tudi nikoli ne bo. Ponekod za manjše stvari padajo oblastne glave.

Ena gospa je rekla, da je odprtje Pionirjeve rastoče hiše v trenutku resno petletni problem prebivalcev novomeških Košenici s pluženjem ceste. Bojijo se le, da ta pridnost ni samo enodnevna muha in bo ob novem snegu vse po starem.

IZPOSOJENEGA AVTOMOBILA NI VRNIL

NOVO MESTO — Policisti novomeške UNZ bodo Romana P. iz Črmošnjic ovadili novomeškemu temeljnemu javnemu tožilcu. Roman si je namreč po doslej zbranih podatkih že pred mesecem pri D.O. Emona Globtour, rent a car Budget v Novem mestu izposodil osebni avtomobil, ki bi ga moral vrniti že 26. septembra. Roman se za to zmenil, vozilo mu je bilo zaseženo 3. decembra lani, Emoni pa je tako dolžan kar 240.000 tolarjev izposojevaline.

GOLJUFAL OBČANE — NOVO MESTO — Jože A. z Iga je utemeljeno osumljen, da je v času med lanskim novembrom in letošnjim januarjem ogoljufal več občanov Novega mesta. Da je bil pri delu temeljit, kaže podatek, da je vrednost protipravno pridobljen premoženjskih koristil kar 942.322 tolarjev. Nekaj več smo o Jožetu in njegovem početju zapisali že v prejšnji številki pod naslovom »Je uglejen direktor pretkan goljuf?«.

Kmečke smeti ceneje na deponijo

Kmečka gospodinjstva plačujejo le tretjino cene smetarine — S podeželja po manj odpadkov kot iz mest — Prizanešeno s črnimi smetišči?

NOVO MESTO — Občinski odlok, ki je uvedel odvoz komunalnih odpadkov iz vseh naselij v novomeški občini, je lani jeseni povzročil veliko hude krv. Še posebej so njegovi uveljavljeni, za katero je »po službeni dolžnosti zadolžena novomeška Komunala, nasprotovali v Šentjernejskem koncu, kjer je ponekod prišlo kar do manjšega protismetarskega kmečkega punta, v katerem so najkrajši konec potegnile — smetarske posode.

Vaščani so se branili organiziranega ovoza odpadkov, češ da kmečka skupnost tare tudi slabu preskrbljenost z vodo. Ima jo le 57 odst. prebivalstva. Letos naj bi dokončali vodovod Malo Lipje—Lašče in pridobili projekte za vasi Reber, Zalisec, Križi. Potem pa bo ostala še cela ajdovska planota. Kako bomo probleme reševali, je odvisno od rezultatov poskusnih vrtin,« pravi Škufer.

Načrt v Žužemberku pa je še več. V Žužemberku nameravajo začeti graditi kanalizacijo, kar bo največji projekt v nekaj naslednjih letih, saj bo kraj ves prekopan. Po krajev-

Z. L.-D.

nem središču, Dvoru in Jami bodo napeljali javno razsvetljavo, na popolnišču na Dvoru zgradili mrlisko vežico in popravili leseni most čez Krko, telefon, ki je v teh krajih tudi še zelo na redko posejan, pa naj bi letos napeljali v Budganjo vas, Šmihel, Gradenc in Lipje. V Žužemberški krajevni skupnosti bodo skušali nekaj narediti tudi za turizem, o čemer se dolga leta le govorji. Zdaj nameravajo storiti vse, da ne bo več tako, posebno, ker se je občina in republika očitno odločila klub težkim časom vsaj deloma popraviti zgodovinsko krvico, ki je bila storjena nekaterim predelom z njihovim odrivanjem od normalnega napredka in življenja. Razvojni projekt demografsko ogroženega območja Suha krajina naj bi ne ostal le še en dober, a v predel odložen in pozabljen projekt.

Z. L.-D.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 1. februarja, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne življeni:

- Novo mesto, Market na Krištanovi
- Šentjernej: Market Dolenjska
- Dolenjske Toplice: prodajalna Rog
- Žužemberk: Samopostežba KZ
- Straža: Market Dolenjska
- Novo mesto, v nedeljo od 8. do 11. ure: Pogača, Glavni trg 22
- Črnomelj: prodajalna Pod lipo.

Obrazci za uveljavitev pravice do znižane smetarine so na voljo v novomeški Komunali in na krajevnih manj odpadkov kot iz mestnih naselij. Če to je še vedno polovica toliko kot v mestu in tudi za to polovico je treba poskrbeti na najbolj ustrezen način. Da je s podeželja po manj odpadkov kot iz mestnih in drugih večjih naselij, seveda povsem upravičeno, čeprav je odvoz s podeželja zaradi oddaljenosti in razseljenosti sam po sebi dražji. A to pač ni krivda ljudi, ki tam živijo.

uradih. Upravičenost zahtevkov sproti ugotavlja strokovna služba, ki tudi izdaja ustrezne sklepke.

A. BARTELJ

Št. 5 (2215) 30. januarja 1992

SUHI VODOVOD — Že nekajkrat smo v tej rubriki ugotavljali, katere so stične točke ob teh belokranjskih občin, ki se bosta kmalu združili v eno regijo. Ena od takšnih zadev so tudi cevovodi, ki so jih sicer položili v zemljo zato, da bi po njih tekla voda, pa se sedaj večino leta po njih »pretaka« le zrak. Takšni cevovodi so običajen pojav predvsem v višje ležečih vaseh, bodisi v metliški ali v črnomaljski občini, in vrli Belokranjci so zanje namesto nekdajnjenih vodovodov že našli novo ime — suhovod.

SAMOUPRAVLJALEC — Na dnevnem redu včerajšnje seje občinske skupščine se je znašlo tudi imenovanje družbenega pravobranila samoupravljanja. Čeprav je ta rubrika nastala pred zasedanjem, pa lahko domnevamo, da je delegate zanimalo, zakaj je sploh še potreben nekakšen branilec nečesa, česar ni več. In tudi odgovor smo že predvideli. Občinski možje so furbčenem najbrž pojasišči, da gre pravzaprav za imenovanje stečajnega upravitelja samoupravljanja.

TELOVADNICA — Semiški dom TVD Partizan je končno zopet cel. Čeprav so objubili, da bo popravljen v nekaj tednih, in to že v jesenskih mesecih, so Semičani nestrpno dočakali ponovno otvoritev sele sredi zime. Samo sekunda ali dve sta bili potrebeni, da je strop v telovadnici padel na tla, pa tisto dovolilih mesecov, da je znova vse nared.

Sprehod po Metliki

LJUDSKA KNJIŽNICA, ki jo obiskujejo tako odrasli kot tudi otroci, ureja na Radovici izposojevališče. Enako želi storiti še na Suhorju, v Gradcu in Škofji, kjer bodo pač na voljo prostori in denar, brez katerega tudi v kulturi ne gre. Po ukinitvi zavoda za kulturno-prosvetno dejavnost je prevzela Ljudska knjižnica v Metliki še kino predstave. Povezala se je s črnomaljskim Centrom za izobraževanje, tako da lahko zdaj Metličani spremljajo filmske novosti, kar je bilo prej nemogoče.

PO BELOKRAJNSKIH GOSTILNAH so se razpasil aparati za igranje pokra. Slišati je, da se zbirajo okrog njih predvsem hrvaški begunci, ki jim je steklo nemalokrat naklonjeno. To, da poberejo denar, pa jezi domačine, ki tudi niso neobčutljivi za lahek in hiter zaslugek. Sploh se belokranjske gostilne spremljajo v igralnice, v njih se je nemogoče mirno pogovarjati.

BAVČARJEVI POLICISTI opravljajo v Beli krajini in na Dolenjskem svoj posel več kot natančno in odlično. Soferji, potujoči na relaciji Metlika — Novo mesto, vedo povedati, da so na teh tridesetih kilometrih ustavljeni dnevno najmanj enkrat. Pokazati morajo dokumente, odpirati prtljažnike, včasih pa tudi pihati, da dokažejo, kako se niso posvetili v nobeni od številnih gostil. Takšnih pogostih preverjanj so vsele predvsem žene šoferjev, saj se može s poti hitreje vrnejo pod njihovo krejut in manj zaudarjajo po gnušnem alkoholu.

Trebanjske iveri

ZASLUŽKARSTVO? — Z racionalizacijo in zmanjševanjem števila delavcev občinske uprave so Trebanjci pristali le pri 74 delavcih. Med temi je precej sposobnih strokovnjakov, a spet ne toliko, da bi bili kos službenim zahtevam in svojim željam, da bi si postrani, s kakšnim pogodbenim delom oz. honorarjem, malo izboljšali standard. Ker so domači strokovnjaki bolj prizadevni od še dražjih »uvoženih« iz Ljubljane, bi siva ekonomija še bolj cvetela, ake ne bi naposled na občini ugotovili, da jim zmanjkuje delavcev za redno delo!

PRODRORNOST — Republiški poslanec v zboru občin Alojz Metelko spada med najbolj redoljubive poslance, in pridno hodi na seje. Metelko se na vsaki seji vsaj enkrat oglaši s pojočem in preudarno dolensko govorico. Žimeraj ve, kaj bo povedal, ker se skuša tudi ob pomoci občinskih služb pripraviti za prodoren nastop. Lojze pač ne prodaja starih »štovov«, saj so časi prenesni za kaj takega.

PETROL — Na bencinskih črpalkah so ljudje te dni, ko je sneg le pobelil poljane in tudi ceste, dostikrat zamaškali Barlogove snežne plašče praktis za svoje automobile. Za to imajo precej zaslužne v Petrolovi centrali, kajti delavci servisov so plačani po rezultativu poslovanja, torej odvisno tudi od koeficiente obračanja, zato si na svoj riziko kakšnih zalog ne upajo več privoščiti. V Ljubljani bi morali nase prevzeti večje breme tveganja, saj ni dovolj, da po radiu nenehno vrtijo reklame, kako dobra stvar je praktis, ne poskrbijo pa, da bi novi izdelek prišel do kupca.

OBNOVA GRADIČA MALA LOKA?

TREBNJE — Lastnik gradiča Mala Loka, Dušan Šparovec, je predlagal, da bi z javnimi deli usposobili pritličje ter poslopja.

IZ NAŠIH OBČIN

Znižanje plač bi bilo nemoralno

Belokranjski svobodni sindikat o socialnem paktu — Delavci na meji preživetja — Tudi vlada bi morala varčevati — Kritika odsotnim Metličanom

ČRNOMELJ, METLIKA — Na seji sveta območne organizacije Zveze svobodnih sindikatov za Belo krajino, ki je bila pretekli teden v Črnomlju, so največ časa namenili socialnemu paktu, ki naj bi ga poleg slovenskih sindikatov podpisali še vlada in Gospodarska zbornica. Precej kritik pa je letelo tudi na račun sindikalnih delavcev iz metliške občine, ki se seje niso udeležili, tako da je Metličane zastopal le sekretar območne organizacije.

Ko je tekla beseda o socialnem paktu, so prisotni menili, da je nemoralno in neresno, da je prišla vlada s predlogom o zniževanju plač za 30 odst., pri nelikvidnih pa še za dodatnih 20 odst.. Med ljudmi je namreč že vse preveč odpovedovanja, medtem ko izpit za sindikat. Pri tem morajo dobiti predvsem zagotovilo, da se cilji, ki jih bodo zastavila, zares uresničijo ter da bodo plače slonelo izključno na kolektivni pogodbi in ne bodo imelo nikakršnih administrativnih omjeitev.

Predvsem pa so sindikalni delavci poudarili, da za Belo krajino linearno zniževanje plač ne pride v poštev. »To bi bilo neodgovorno do delavcev v najnižji kategoriji, saj jim že osebni dohodki, ki jih prejemajo sedaj, ne zagotavljajo preživetja. Zato pristajamo na zniževanje plač le pri tistih, ki so se jim močno povečale, ter pri monopolistih. Les tem bi morda lahko šele takrat kandidirajo tudi za delavce.«

Ko so razpravljali o delu od leta 1914 do 1940, pa tudi knjižnico, depoje in arhiv. V Ateljeju za umetnost in obrt bo 4. februarja ob 18. uri otvoritev slikarske razstave. 7. februarja ob 19. uri pa bo v metliškem kulturnem domu večer z literarnimi ustvarjalci iz Dolenjske in Belo krajine. Uro pred tem bo predsednik občinske skupščine sprejet okrog 40 kulturnih delavcev iz občine. Teden pred kulturnim praznikom bodo v kulturnem domu tri kino predstave za otroke in mladino. V prostorih knjižnice pa bodo pripravili program video predstav, ki bodo brezplačne.

METLIKA — Ko je Darja Predovič iz Metlike pred letom dni začela šivati zaveso, si ni mislila, da bo imela toliko dela. Danes je sama vsem naročilom že težko kos in bo moralaz poslati dve delavki. Zanimivo je, da je Darja po izobrazbi sicer trgovka, vendar se je svojem novemu delu, vsaj po naročilih in

M. BEZEK-JAKŠE

LETOS PRI JAVNIH DELIH ŠE VEČ DELAVCEV

ČRNOMELJ — V preteklem letu je pri javnih delih v občini delalo 23 ljudi, v letosnjem pa naj bi jih najmanj 36. Vzdrževali bodo lokalne ceste, sanirali črna smetišča, obnavljali in usposabljali sisteme odvodnjavanja na kmetijskih zemljiščih, pomagali družinam z invalidi in socialno neprilagojenimi družinskim članom, nudili oskrbo na domu. Sanirali naj bi tudi vojaške objekte, čistili pod daljnovidni in obsekavali dreve ob cestah. Iz občinskega proračuna naj bi za javna dela zagotovili dober milijon tolarjev.

Prav s tovarno zaves Velano Predovičeva največ sodeluje. Zanje šiva zaves, ki jih potem prodajejo po trgovinah, pa zaves, ki jih naročijo stranke iz vse Dolenjske in Posavje. »V teh primerih šiva izključno iz Velaninih materialov, ki jih je pri meni moč dobiti po tovarniški ceni, izbira pa je zelo pestra. Tudi cene dela so pri tem prav takšne kot v Velanji,« pojasni Darja. Seveda šiva po naročilu tudi iz blaga, ki ga stranke same nabavijo. »Za stranke je predvsem ugodno to, da poklicajo po telefonu in pridem na dom, jim svetujem, pomerim prostor, kjer bo zavesa, in ko jo sešijem, jo tudi prinesem na dom. In vse to zastonj. Okusi ljudi so precej različni, vendar mi je doslej uspelo ustreči še vsakemu. Opažam pa, da predvsem v Posavju in Novem mestu, kjer je življenski standard višji kot v Beli krajini, ljudem ni škoda denarja za lepe in bogate zaves, ki zelo polepšajo prostor. Počasi je ta miselnost začela prodričati tudi v Beli krajini in vedno več je takšnih, ki jim ni vseeno, kaj visi na oknih. Pravzaprav so tudi zaves del naše kulture, zato upam, da bomo tudi jaz s svetovanjem pripomogla k prosvetljevanju ljudi,« razmišlja Predovičeva.

Obet za nova delovna mesta

ČRNOMELJ — Tukajšnji izvršni svet je oktobra lani sklenil, da bodo v občini namenili za tri milijone tolarjev posojil za pospeševanje malega gospodarstva.

Posojila bo tako dobro 7 investitorjev, in sicer: podjetje Vako za rekonstrukcijo opuščenega objekta v Semiču in nakup opreme za proizvodnjo sušilnikov komprimiranega in prostorskoga zraka; podjetje Grand za adaptacijo proizvodnih prostorov in nabavo posebnega stroja za rezanje pleksi stekla; podjetje Siles za dokončanje gradnje objekta in nakup opreme za izdelovanje lesnih nosilcev strelne konstrukcije v velikem razponu; podjetje Starplast za dograditev objekta in nakup opreme za izdelovanje polietilenih cevi za polaganje v zemljo; podjetje SCP-Proizvodnja steklokomponentnih proizvodov za dodatno financiranje za uredništvo izdelkov; podjetje Gopi za obnovno hleva na Maverleni in nakup opreme za vzgojo šampinjonov ter podjetje Zupančič za gradnjo ribogojnice na Jelševniku pri Črnomlju.

M.B.-J.

IZ NAŠIH OBČIN

Tudi zaveso so del naše kulture

Predovičeva šiva zaves za Dolenjsko in Posavje

METLIKA — Ko je Darja Predovič iz Metlike pred letom dni začela šivati zaveso, si ni mislila, da bo imela toliko dela. Danes je sama vsem naročilom že težko kos in bo moralaz poslati dve delavki. Zanimivo je, da je Darja po izobrazbi sicer trgovka, vendar se je svojem novemu delu, vsaj po naročilih in

Darja Predovič

zadovoljstvu strank sodeč, dobro privadila. Seveda je prej opravila tudi praks v Velanini tovarni v Ljubljani in trgovini v Zagrebu.

Prav s tovarno zaves Velano Predovičeva največ sodeluje. Zanje šiva zaves, ki jih potem prodajejo po trgovinah, pa zaves, ki jih naročijo stranke iz vse Dolenjske in Posavje. »V teh primerih šiva izključno iz Velaninih materialov, ki jih je pri meni moč dobiti po tovarniški ceni, izbira pa je zelo pestra. Tudi cene dela so pri tem prav takšne kot v Velanji,« pojasni Darja. Seveda šiva po naročilu tudi iz blaga, ki ga stranke same nabavijo. »Za stranke je predvsem ugodno to, da poklicajo po telefonu in pridem na dom, jim svetujem, pomerim prostor, kjer bo zavesa, in ko jo sešijem, jo tudi prinesem na dom. In vse to zastonj. Okusi ljudi so precej različni, vendar mi je doslej uspelo ustreči še vsakemu. Opažam pa, da predvsem v Posavju in Novem mestu, kjer je življenski standard višji kot v Beli krajini, ljudem ni škoda denarja za lepe in bogate zaves, ki zelo polepšajo prostor. Počasi je ta miselnost začela prodričati tudi v Beli krajini in vedno več je takšnih, ki jim ni vseeno, kaj visi na oknih. Pravzaprav so tudi zaves del naše kulture, zato upam, da bomo tudi jaz s svetovanjem pripomogla k prosvetljevanju ljudi,« razmišlja Predovičeva.

M.B.-J.

V METLIKI PESTER KULTURNI PROGRAM

METLIKA — V počastitev slovenskega kulturnega praznika bo v Metliki kar živahno. V Belokranjskem muzeju bodo imeli od 3. do 8. februarja od 8. do 16. ure dneve odprtih vrat. Brezplačno bodo na ogled stalne zbirke — pri tem gre opozoriti zlasti na obnovljen del zbirki — po želji pa si bodo obiskovalci lahko ogledali tudi gradivo za oddelek novejše zgodovine v obdobju od leta 1914 do 1940, pa tudi knjižnico, depoje in arhiv. V Ateljeju za umetnost in obrt bo 4. februarja ob 18. uri otvoritev slikarske razstave. 7. februarja ob 19. uri pa bo v metliškem kulturnem domu večer z literarnimi ustvarjalci iz Dolenjske in Belo krajine. Uro pred tem bo predsednik občinske skupščine sprejet okrog 40 kulturnih delavcev iz občine. Teden pred kulturnim praznikom bodo v kulturnem domu tri kino predstave za otroke in mladino. V prostorih knjižnice pa bodo pripravili program video predstav, ki bodo brezplačne.

ČIŠČENJE ČRNIH SMETIŠČ

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini je eno na pol legalno odlagališče komunalnih odpadkov na Vranovičih, s katerim upravlja Komunala, medtem ko je več kot 40 nedovoljen smetišč. Po doslej znanih podatkih je 16 smetišč manjših, 19 srednjih in 9 velikih, kar pomeni, da je na njih več kot 50 prost. metrov smeti. Sanacija črnih odlagališč odpadkov je zajeta tudi v javnih delih za letošnje leto. Štiri delavci naj bi jih čistili štiri mesece, začeli pa bi pri manjših.

ZNATNO VEČJI DAVEK IZ KMETIJSKE DEJAVNOSTI

ČRNOMELJ — Leta 1990 so v črnomaljskih občinah izterjali za 330 tisoč din davkov iz kmetijske dejavnosti, kar je bilo tako malo, da so imeli z izterjavo več stroškov, kot je znašal dohodek. Sedaj pa ocenjujejo, da bo letos odmerjeni davek iz kmetijske dejavnosti za preteklo leto znašal 5,5 milijona tolarjev, odmerjen bo v dohodnini, plačalo pa naj bi ga okrog 4.250 zavezancev. Celotna masa katastrskega dohodka znaša namreč v črnomaljskih občinah do 29 milijonov tolarjev.

POČITNIŠKI DIRENDAJ

ČRNOMELJ — Tukajšnji Zavod za izobraževanje in kulturo bo pripravil med letošnjimi zimskimi počitnicami že drugič zapored zimske počitniške direndaje, ki bo trajal od 3. do 7. februarja. Osnovnošolci in srednješolci bodo našli prijetno zaposlitve v različnih delavnicah. Tako se bodo lahko naučili frizirjanja, ličenja in nege obrazra, kuhanja, šivanja, kiparjenja ter se udeležili tečaja plesa za lepo postavo. Vse dejavnosti se bodo odvijale v kulturnem domu, razen kuhanja, ki bo v otroškem vrtcu.

KRVODAJALSKI AKCIJI

ČRNOMELJ, RIBNICA — Rdeči kriz Šport Slovenia pripravlja za 10. in 11. februarje krvodajalsko akcijo v črnomaljskih občini. V ribniški občini pa bo krvodajalska akcija 18., 19. in 20. februarja. Vabljeni!

Pravična delitev cestne »pogače«?

V trebanjski občini izdelali merila za ugotavljanje (ne)razvitosti lokalnega cestnega omrežja — 183 km cest v 16 krajevih skupnosti

TREBNJE — »Skušali smo čim bolj uravnotežiti obremenitev prebivalstva. Predsedniki krajevih skupnosti so ta merila na sestanku ob koncu decembra lani podprli,« je dejal trebanjski župan Ciril Pungartnik na seji trebanjskega izvršnega sveta, ko se je vlada opredeljevala o merilih za ugotavljanje stopnje razvitosti lokalnega cestnega omrežja v krajevih skupnostih v tej občini.

Poseben pravilnik določa osnove in merila, koliko denarja in v kakšnih razmerjih bodo porabili za večja popravila in posodobitev lokalnih cest v občini, in sicer na osnovi proračunskega izdatkov v tekočem letu in letnega programa krajevih skupnosti. Podoben pravilnik je sprejela že skupščina bivšega sisa za ceste, soglasje k temu pravilniku pa je dala tudi občinska skupščina.

**Odkup stanovanj
še vedno ugoden,
pa vendar...**

Spremembe pri pogodbah

RIBNICA — Tisti, ki so podpisali kupoprodajne pogodbe za stanovanja in bi kupnino morali poravnati do 11. januarja, pa tega iz takšnega ali drugačnega razloga niso storili, so bili nedavno tega neprijetno presenečeni. Skupščina občine Ribnica jih je obvestila, da bodo izgubili pravico do nakupa stanovanj pod ugodnimi pogoji, če kupnine ne bodo poravnali do podaljšanega roka. Po novem tolmačenju stanovanjskega zakona namreč imetnik stanovanjske pravice pravico do ugodnega nakupa stanovanja lahko uveljavlja samo enkrat.

Na zadnji seji izvršnega sveta skupščine občine Ribnica v sredo, 28. januarja, so rok za plačilo kupnine ponovno podaljšali, vendar tokrat dokončno, do 31. januarja. Zamudniki imajo tako še vedno možnost nakupa, vendar pod določenimi, spremenjenimi pogoji.

Po enakimi pogojih imajo možnost nakupa tudi tisti, ki jih je izvršni svet na zadnji seji zavrnil prošnje za spremembno pravico sklenjenih kupoprodajnih pogodb za enkraten odkup na 20-letno odpščilo. Ti pogoji pa pomenijo tako za zamudnike kot tiste, ki stanovanje še le nameravajo odkupiti, zmanjševanje ugodnosti ob nakupu stanovanj pod sicer zelo ugodnimi pogoji. Kupoprodajne pogodbe bodo namreč od sedaj vsebovale devizno klavzulo, ki se bo upoštevala v 60-dnevnom zakonsko določenem roku za plačilo kupnine. Zamudniki pa bodo morali poravnati še 1,2-odstotne dnevne zamudne obresti. Zmanjševanje ugodnosti nakupa pa predstavlja, poleg dejstva, da mora davek plačati kupec in sedaj še devizne klavzule, tudi odločitev izvršnega sveta, da bo občina odslj zaračunava stroške obdelave pogodb, in sicer v višini 2%.

M. L.-S.

RAZGOVORI Z LASTNIKI STANOVANJ

KOČEVJE — Te dni potekajo v Kočevju pogовори z lastniki stanovanj, ki jih organizira posebna strokovna služba za stanovanjsko gospodarstvo. Na njem so udeležence seznanili o obveznem sklepanju pogodb o upravljanju večstanovanjske hiše, o izbiro upravnika (in stroških upravljanja, ki obsegajo okoli 20 odstotkov siceršnje najemnine) in drugem. Po novem ne bo več možno prelivanje denarja s hiše na hišo. Stanovanja oz. hiše je treba tudi čimprej zavarovati, ker je dosedanje zavarovanje poteklo z novim letom in zdaj niso zavarovane. Pojavili pa se bodo tudi razni drugi stroški.

Ob naraščajoči brezposelnosti in

V vrtilih vlada negotovost

Vlada še ni zagotovila potrebnih zakonov

KOČEVJE — Vrtci niso dejavnost, ki bi bila obvezna in spremembna družbenega sistema prinaša tudi spremembeni odnos do tovrstne dejavnosti. Kako pa bo republika vrtce opredelila, še ni znano.

Vse, kar v vrtilih trenutno imajo s področja nove zakonodaje, je zakon o zavodih in zagotovljeno financiranje in izvajanje programov male sole. Še vedno velja stari zakon o vzgoji in varstvu predšolskih otrok, čeprav naj bi novi izšel že decembra lani. Kaj bo prinesel, po zatrdilu ravnateljev kočevskega vrtca Marjane Ačimovič, žal, vedo bolj malo.

Vrtci tudi še nimajo branžne kolektivne pogodbe in ne zakona, ki bi posebej urejal njihovo financiranje. Ob tem v kočevskem vrtcu poudarjajo, da je kočevska občina do sedaj imela dokajšnje razumevanje za njihovo dejavnost. V vrtcu menijo, da je že skrajni čas za sprejem nacionalnega programa. Dokler ga ni, so kakršnekoli aktivnosti glede pridobivanja potrebnega denarja preuranjene. Vse to pa med zaposlenimi v vrtilih ustvarja negotovost glede lastne prihodnosti.

Ob naraščajoči brezposelnosti in

padcu rodnosti v kočevski občini jih v tem trenutku še posebno skrbi, kakšni bodo novi standardi in normativi. V zadnjih petih letih niso zaposlili nobenega novega delavca za nedolochen čas in se na ta način prilagajali standardom in normativom. Tudi trenutno še ni potrebno odpuščanje delavcev, vendar pa bi nadaljnje upadanje števila otrok, ki se je samo od septembra do decembra lani mesečno zmanjšalo za okoli 10 otrok, kljub racionalnemu zaposlovanju že v kratkem privelo do presežka delavcev.

M. L.-S.

DENAR NA GORO

SORAŽICA — Na nedavni seji svetega krajevne skupnosti Sodražica so se okvirno dogovorili, da bodo letos sredstva krajevne skupnosti namenili na Goro. Tako naj bi uredili tudi cesto za Betonovo, kar sicer ni ekonomsko upravičljivo, bi bilo pa nedvomno humano dejanje. Zaradi omejenih sredstev krajevne skupnosti pa se lahko pričakuje, da bo za to potreben še dodatni samoprispevki oziroma prispevki kranjanov.

SEVNICA — »Po izvedeni reorganizaciji občinske uprave v letu 1990 vsi soglasno ugotavljamo, da so vedno večji problemi glede opravljanja tajniških del. To pa zaradi tega, ker tajniki krajevnih skupnosti izjavljajo, da je njihovo delo preobsežno in preobremenjeno. Predsednikim menimo, da bi za nemoteno delo v KS, predvsem pa v teh težkih časih, potrebovali stalnega delavca, ki bi bil na voljo v vsakem času, ne pa samo takrat, ko mu dovoljuje čas. Zaradi slabih povezanosti med KS in občinsko upravo ne občutimo učinkov vaših zagotovil v zvezi z reorganizacijo, pač pa opažamo čedanje veče nezadovoljstvo občanov.«

Tako nekako so zapisali predsedniki svetov krajevnih skupnosti Blanca, Bučka, Loka, Studenec, Šentjanž, Tržiče in Zabukovje v pobudi, ki so jo sredi preteklega leta postali na sevniški sekretariat za notranje in obrambne zadeve. Predsedniki in tajniki omenjenih KS so na skupnem sestanku ugotovili, da po reorganizaciji občinske uprave delo v KS nazaduje, ker ne več stalnega tajnika. Predsedniki svetov KS so redno zaposleni, zato njihovo delo samo v prostem času ne zadošča. »Vsaki KS bi moral biti stalno zaposleni isti delavec kot tajnik in matičar, tako, kot je bilo pred reorganizacijo, njegovo delo pa se mora ustrezno ovrednotiti. Ugotavljamo, da predlagatelj spremembni predvidel posledic, ki so s tem ukrepom nastale in se še stopnjujejo,« so še poučarili predsedniki in predstavniki, naj se zasedenost krajevnih skupnosti vrne v stanje pred reorganizacijo.

Naj spomnimo, da je v sevniški občini omenjenih 7 krajevnih uradov, potem ko so ob reorganizaciji

občinske uprave ukinili KU Boštanj, »Mali županji« (kot ljudje pravijo ljudje šefom krajevnih uradov) niso bili niti poprej v enakopravnem položaju, saj sta bila tako na KU Šentjanž, na območju (4781 ha) katerega živi 2514 prebivalcev, ali denimo na KU Tržiče (1807 prebivalcev, 3832 ha) zaposlena po en delavec (in tako je tudi poslej!). Medtem ko je velikost ostalih krajevnih uradov Blanca in Zabukovje ter Bučka in Studenec, kjer po racionalizaciji dela po en delavec, sorazmerno manjša in so se na občini tudi zaradi enakomernejše porazdelitve dela odločili za neljubukrep. Ker po letu 1990 ni več na vsakem uradu zaposlen po en delavec (loška »županja« pomaga dvakrat tedenško na sevniškem matičnem uradu), dobiva pet krajevnih skupnosti, Loka, Studenec, Bučka, Blanca in Zabukovje, iz občinskega proračuna nekaj denarja, ki je nastal s prihrankom. Po podpisu sporazuma med sevniško vlado in krajevnimi skupnostmi le-te ne dobijo več denarja za funkcionalno dejavnost in s tem po-

radu. Seveda so se predsedniki KS najbolj ogrevali za tretjo inačico rešitve, da bi namreč ves potreben denar za plačo delavcev na vseh krajevnih uradih zagotovil proračun.

P. P.

Boj zoper črno gradnjo je težak

Na zadnji seji IS Ribnica obravnavali poročilo inšpekcijskih služb

RIBNICA — Dnevi red zadnje seje ribniškega izvršnega sveta, ki je bila 22. januarja, je vseboval kar 22 točk in cel niz takšnih in drugačnih prošenj, med njimi tudi za denarno pomoč. Kljub temu je seja trajala le dobre tri ure.

Tako so sprejeli novo ekonomsko ceno za vrtce in jasli za januar 1992, v kateri delež staršev zaenkrat ostaja nespremenjen in znaša 2.178 tolarjev za jasli in 1.710 tolarjev za vrtce, niso pa obravnavali ostalih problemov nekonvenčnega vrtca. Prav tako tudi niso razpravljali o vlogi OŠ Ribnica za odobritev sredstev za adaptacijo dvoran DC 16 v Dolenji vasi, kljub temu da je imel predstavnik Stanbiroja izdelane predračune.

Še največ časa pa so se člani ribniškega izvršnega sveta zadržali pri poročilu oddelka za inšpekcijske službe občine Kočevje in Ribnica o gradnji objektov brez gradbenega dovoljenja. Iz poročila je razvidno, da kar 25 investitorjev, med njimi celo podjetji Mercator Jelka, d.d., iz Ribnice in ITPP, gradi oziroma izvaja dela brez gradbenega dovoljenja, od tega trije celo brez lokacijskega dovoljenja in dva v nasprotju z njim. V primeru slednjih je urbanistični inšpektor že ukrepal, prav tako pa je v šestih primerih ukrepala tudi kmetijska inšpekcija.

V zvezi s spremembami namembno-

sti je načelnik oddelka za gospodarstvo občine Ribnica Peter Levstek povedal, da je zaradi povečanega števila nezaposlenih vedno več vlog za spremembno namembnost stanovanjskih objektov za razne obrtne dejavnosti. Učinkovit nadzor tako nad tem kot tudi nad ostalimi črnnimi gradnjami pa je težav načelnički zato, ker sta gradbena in urbanistična inšpekcija ločeni, ker so postopki predolgi in

POPESTRITEV POČITNIC

RIBNICA — Knjižnica Miklova hiša organizira v tem dnu številne prireditve in aktivnosti, ki naj bi popoštite počitnice tako srednješolskim kot osnovnošolskim učencem. Srednješolscem je bil namenjen predvsem pomejšček ogled filma Ogrlica in druženje ob jedači in pijači po končanem ogledu filma. Prav tako pa so se lahko v torek udeležili večera z Jonasonom Žnidaršičem, ki je bil namenjen mladim vseh starosti. — Otroci od 4. do 10. leta so si lahko včeraj za borih 50 tolarjev ogledali lutkovno igrico. Zakaj teče pes za zajem, jutri ob 17. uri pa se bodo lahko zopet prijetno družili ob pravljici, ugankali in zabavljali v gradiščih, ki jih bodo popoštili z nagradami. Nagrade si bodo lahko prisluzile tudi mladenke in mladenčki enajstih in dvanajstih let, in sicer danes ob 17. uri na kvizu z naslovom Naši zvezdniki in njihova dela.

M. L.-S.

NEZADOVOLJSTVO V RIKU

RIBNICA — Prejšnjo sredo je prišlo v ribniškem Riku do glasnejšega izražanja nezadovoljstva zaradi prejetih plač. Prava stavka to verjetno ni bila, vsekakor pa je delavcem uspelo izsliti sestanek z vodstvom podjetja. Pri vsej stvari pa naj bi šlo pravzaprav za nesporazum. Delavci niso vedeli, da je »plača«, ki so jo prejeli, le eden izmed treh delov, s katerimi bodo dobili izplačano celotno plačo.

120 MILIJONOV ZA TELEFONIJO V MIRENSKI DOLINI

SEVNICA — Napeljava telefonskega omrežja v mirenski krajevni skupnosti, v krajevnih skupnostih Tržiče, Krmelj in Šentjanž bo letos največja naložba v sevniški občini, saj naj bi v leto celo 120 milijonov tolarjev. Sevniški občinjarji upajo, da bodo letos dobili za to naložbo tudi izdatnejšo pomoč iz republiškega programa za demografsko ogrožena območja. Po velikostnem redu se tej naložbi približuje le še napeljava zemeljskega plina v Sevnici za gospodinjstva. Sevničani naj bi se tako prvi med Posavci že v kurilni sezoni 1992/93 greli s plinom. Za Jutranjko, ki je prva začela uporabljati plin, bodo sledila še druga sevniška podjetja.

OMEJITEV PARKIRANJA NA PREŠERNOVI

SEVNICA — Sevniška prodajalna Elektrotehnik se je pritožila na sevniško občino, da je na parkirišču na Prešernovi onemogočeno parkiranje njihovim kupcem od 7. do 15. ure, ker na parkirišču pred njihovo, Merkovo in Mercatorjevo trgovino parkirajo avtomobile delavci, ki so zaposleni v bližnjih podjetjih. Sevniška vlada je sklenila, da se na tem parkirišču od 7. do 15. ure parkiranje omeji na eno uro.

VABILO IZGNANCEM

STUDENEC — V nedeljo, 9. februarja, bo ob 8. uri v prostorih gasilskega društva Studenec ustanovni zbor društva izgnancev Studenec. Vse živeče krajane — izgnance vabimo, da se udeležijo tega ustanoviteljskega društva izgnancev.

Za iniciativni odbor:
JOŽE ŽIBERT

končno, ker Ribnica nima svojega gradbenega inšpekторja.

Ker je bilo v zvezi z gradnjami, ki jih izvaja Anton Andoljšek iz Prešernove 6 v Ribnici in Anton Vesel iz Gornjih Lepovč 26, zastavljeno tudi delegatko vprašanje, naslovljeno sicer na predsednika SO Ribnica, je Peter Levstek povedal, da je Andolj-

• Dolenjevaška šola in telovadnica sta nujno potrebeni popravil vsaj strehe in oken, vendar je v ribniški občini še veliko šol, ki so prav tako potrebe popravil. Zato naj bi se na sestanku ravnateljev dogovorili o ponovnem začetku izvajanja programa prednostnih del na objektih družbenega standarda.

škova gradnja, ki je daleč od tistega, kar naj bi po prvotni predložitvi načrtov bila, v celoti črna gradnja. Strinjali so se tudi, da objekt, takšen kot je sedaj, ne sodi v okolje, v katerem se nahaja, vendar pa so menili, da morajo o tem odločati inšpekcijske službe. Anton Vesel pa ima gradbeno dovoljenje, vendar le za gradnjo nadstrešnice, vse ostalo je prav tako črna gradnja.

M. LESKOVŠEK-SVETE

ZAHVALA KRVODAJALCEM

SEVNICA — Občinski odbor Rdečega križa Sevnica se zahvaljuje vsem krvodajalcem, ki so se ob koncu leta udeležili krvodajalske akcije. Naj spomnimo, da je 30. decembra oddalo križ 197 krvodajalcev (5 je bilo odklonjenih), 31. decembra pa 87 (odklonjenih sta bila dva). Zahvala velja tudi aktivistom Rdečega križa v Srednjem tekstilni Šoli Sevnica, ki je dala na voljo prostore.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Za kupca je konkurenca le dobodošla

Kiosk pri vrtcu

SEVNICA — Sred oktobra lani je v sosedstvini sevniškega otroškega vrtca 32-letni Janez Rupnik odpril kiosk s sadjem in zelenjavom. Sprva je hotel postaviti kiosk v starem mestnem jedru, a za to ni bil dobljeno ustrezne soglasje. Danes Rupniku ni prav nič žal, da se je naposlед odločil za sedanjo lokacijo in da je investiral v ličen leseni kiosk, ki ga je izdelal boštanjski obrtnik Jože Zavrl.

Rupnik dobiva zelenjavo zelenčine iz domačih logov, tudi od okoliških vrtičarjev in kmetov. Ponuja tudi doma pridelana jabolka, sicer pa se s sadjem oskrbuje tudi pre ljubljanske veletržnice. Po spremembah cenah skuša prodati vse kakovostne pridelke, ki mu jih ljudje ponudijo.

Rupnik dobiva zelenjavo zelenčine iz domačih logov, tudi od okoliških vrtičarjev in kmetov. Ponuja tudi doma pridelana jabolka, sicer pa se s sadjem oskrbuje tudi pre ljubljanske veletržnice. Po spremembah cenah skuša prodati vse kakovostne pridelke, ki mu jih ljudje ponudijo.

Rupnik (prej je bil zaposlen kot poslovodja v sevniškem Mercatorju) se ukvarja še s sušenjem sadja, ki ga lično embalirane prodaja tudi v drugih, predvsem zasebnih prodajalnah. Poskuša tudi s sušenjem zelenjave in gozdnih sadežev. Že

POLITIKA — Na nedavni seji krške občinske skupštine je Vida Ban izpadla prav tragična figura. Po eni strani je kot članica Zelenih hotela izposlovali zaprtje jedrske elektrarne. Na koncu pa so jo kot predsednico družbenopolitičnega zborna nekako v rokavicah in po diplomatski poti prisili, da je nagovorila poslanske kolege v zboru, naj za božjo vendarle glasujejo za širitev tistega skladišča pri nuklearki, zaradi ljubega miru in hiši pač, če ne že zaradi drugega. Lahko se je znova prepričala, da načelnost v politiki ne vodi daleč, kajti z družbenopolitičnim zborom vred bi za kuhalo pikantno godilo, če bi vse do konca seje ostala trmasto zelena.

ANONIMUS — Kremir Fink, ki je nekako glava nuklearnega moštva za spravilo radioaktivnih odpadkov, je znan govornik, ki pa se brzčas precej dobro razume na atomsko energijo v elektriki in kar tako. Kaj mu pomaga, če je to in če je dober kemik. Občinstvo krške občinske skupštine med nedavno razpravo o jedrski elektrarni ni niti opazilo, da Fink sedi med njimi, kaj šele da bi ga kot predstavnika elektrarne privabilo k besedi. Morda nastaja nov slogan: ob delikatnih temah pusti molčati Finka, pa boš dolgo sedel v skupščini in ti dobro v mandatu.

LUČKE — Krški župan se je uštel, če je misil, da bodo vsi delegati »trošili« za sedenje in razpravljanje na popularnih zasedanjih parlamenta svoj prosti čas. Morda za to namenijo prosti čas kmetje s kakih hribov in delavci, ki se ne znajdejo. Nekaterim delegatom iz občinske hiše na primer pa tečejo v času zasedanja običajne delovne ure. Kateremu, se da videti po posebnim lučki, ki svetijo na uradnikovi službeni uri, ko je le-ta vključena med delovnim časom. Ena takih lučk je svetila tudi v času zasedanja v četrtek zvečer, ko je parlament »rojeval« soglasje za širitev skladišča.

Iz Brežiške porodništvenice

V času od 18. do 24. januarja so v brežiški porodnišnici rodile: Gabrijela Leskošek iz Zabukovja — Vesna, Stefica Capan iz Vinice — Antonija, Olga Trupi iz Podgorice - Boštana, Hasiba Hadžipapić s Senovega — Adisa, Nada Požar iz Kapel — Aleksandra, Jožica Žabkar s Trške Gore — Marušo, Anita Lipej s Sel — Adriano, Marta Perčič s Senovega — Tomaža, Marjetka Petelin s Sel — Marka, Danica Vidmajer iz Selc — dečka, Anica Horvat iz Krškega — Jana, Marjana Galič iz Drmova — dečka, Martina Novak iz Blatnega — dečko. Čestitamo!

Novo v Brežicah

LOVSKA — Takih strelcev menda ni, kot so lovci okrog Velike Doline. Radi se preizkusijo, kako večji pa so v resnicu, kaže nedavna akcija. Očitno so se lovcom zamerili odvezani psi in so se namenili, namreč lovci, klatežem podkati pod rep. V dosti primerov so psi resnično samo podkadi. Ko so namreč lovci streljali na štirinožce, so bili toliko nespretni, da so nekaj živali samo obstreli. Ranjeni psi so v mukah preživeli še precej ur po lovski akciji, o lovski časti in človeški vesti pa verjetno sploh ni potreben posebej govoriti, saj dogodek govoril o tem dovolj prepicljivo.

OBNOVA — Ko so nekje v Brežicah prenajljali kotlonico centralne kurjave, so se baje šli kar po domače. Strošek gor ali dol, raje malce gor. Tako se je delalo, pravijo. Eni govorijo, da je šlo v tej obnovi za dimatično delitev posla. Tudi če tamkajšnjega sistema centralnega ogrevanja ne bodo nikoli spravili v obratovanje, jem bo še dovolj voče.

SPORT — V izvršnem svetu so se udarili na temo, kaj od športnih objektov potrebujejo Brežice v središču mesta. Po tem, za kaj se je kdo ogreval, se je dalo ugotoviti, s kakšnim športom se ukvarja ali pa se ne ukvarja z nobenim. Za Cirila Kolešnika, predsednika vlade, bi tako lahko rekli, da je nogometu z atletskim srcem.

SNEG — Zasnežena cesta med Novim mestom in Krškim je povzročila nemalo skrbi voznikom, ki so se znašli na tej poti med plesom snežink. Nekaj voženj se je celo končalo predčasno pod cesto, kot na primer potovanje kamiona na fotografiji levo. Snežinke pa so prinašale s seboj tudi veselje. Tako je bila odeja vzradostila tudi Silvijo, Katjo in Vanjo iz Krškega (na sliki desno), ki so se brez pomisla povajale v sveži belini. (Foto: M. Lužar)

IZ NAŠIH OBČIN

Skrivalnice o nuklearki

Problemi se še poglabljajo in zapletajo

Z jedrsko elektrarno Krško je bilo lansko-leto glede na proizvodnjo doslej najuspešnejše, saj je nuklearka proizvedla rekordnih 4,7 milijarde kilovatnih ur električne energije. Potem najbolj uspešnem letu se zdaj začenja za naš edini jedrski energetski objekt morda najbolj negotovi časi po letu 1981, ko je elektrarna začela delovati.

Nuklearko bodo morda zaprli do konca leta 1995 in jo nato razstavili. Kaj naj se zgodi, naj bi Slovenci vedeli na referendumu 21. junija letos. Slovenska vlada se ogreva za zapiranje, saj bo posredovala slovenski skupščini v obravnavo in sprejem zakona o tem referendumu, za kar se je nekako na hitro odločila pred tednom dnevi. Za Krško je jedrska elektrarna dobiti zapleta zadeva. Po eni strani predstavlja njihovo slabo izkušnjo. Tako na primer je zaradi bližine jedrskega objekta krško premoženje - od stavb do vsakokratnega pridelka jabol - menda vredno manj. Poleg tega so nekateri v Kršku prepričani, da je nuklearka nevarna. Kadar ni potresa in če vse naprave v nuklearki delujejo brezhibno, se sicer ni česa batiti, toda nevarno je, če se močno zamajejo tla ali če kaj odpove v jedrski, predpostavljal domačini. To so domnevne, ki jih strokovnjaki in politiki skušajo brezuspešno potrditi ali zavrniti že celo desetletje. Krško ima zaradi bližine jedrske elektrarne poleg strohov tudi nevarnosti, da nuklearka zapira nekatere finančne ugodnosti, ki bi jih z zapiranjem verjetno zgubili. Ta možnost dodatno zapleta krško stvarnost.

Se dodatno stvari zaplete nedavna vladna odločitev o slovenskem referendumu. Krščani se bojijo, da bi ob večinski odločitvi za zapiranje elektrarne ves radiaktivni material, ki je tako ali drugače vgrajen v nuklearko, postal v sedanjem skladišču v Kršku. Zato menijo, da Slovenci lahko glasujejo za zapiranje JE Krško, vendar morajo hkrati pristati na možnost, da bo kjerkoli v Sloveniji trajno odlagališče radioaktivnih odpadkov.

V Kršku ni možnosti za trajno odlagališče kot je prepričan geolog dr. Stanko Buser. Po njegovem ga tu ne smej zgraditi, in sicer zaradi tukajšnje podtalnice, zaradi prisotnosti in bližine aktivenih prelomov, seismičnosti, neugodne kameninske sestave in njenje debeline, poselitve, površinske vode in zaradi tukajšnjega kmetijstva. Takega odlagališča na svoji zemlji krška občina niti ne sprejema. Ko je občinska skupščina nedavno soglašala s širitev začasnega skladišča nizko in srednje radioaktivnih odpadkov na dvorišču nuklearke, je zato jasno navedla, da sprejema le začasno širitev tega skladišča do leta 1995. Nekoliko manj odločno, vendar nedvoumno je obvestila slovensko državno vodstvo, da še zmeraj manjka trajno skladišče RAO.

Malo pa je verjetno, da bi Krško lahko imelo glavno besedo glede usoode JE Krško. Tako vladno sejo, kjer so obravnavali zakon o zapiranju nuklearke, je krška občina izvedela iz sredstev javnega obveščanja, in to nekaj pove. Republiška skupščina bo imela priložnosti dokazati, ali odločitev o usodi nuklearke njeni delegati. Scenarij nadaljnje dogodkov pa je morda napisan, in to tako, da bo doživel samo še nekaj malega popravkov. Temeljno načelo, po katerem bo urejeno zapiranje JE Krško, je suverena pravica Republike Slovenije, da odloča o prenehanju uporabe jedrske energije na svojem ozemlju, če presodi, da je njeni uporabi lahko skodljiva za zdravje ljudi in okolje. Iz tega izhaja, da je treba spremeniti tista določila predpisov v zvezi z JE Krško, ki

Stečaj je verjetno edina pot

V Sigmatu nazadnje avgustovska plača

BRESTANICA — Sigmatovih agonij, ki se vleče nekaj let, bo mogoče v kratkem konč. V podjetju verjetno menijo, da ni nikakršne koristi od tega, če se tovarna ogiba stečaju, kajti ubrežati mu menda ne more več. Razmere so take, da od 97 delavcev, kolikor jih je uradno zaposlenih v podjetju, prihaja delat le kaka tretinja. Ostali so doma na prisilnem dopustu, niti zaposleni niti čakajoči pa ne dobivajo redno plača. Zadnji osebni dohodek so prejeli za avgust, toda izplačali so ga v decembri. Sigmat praktično nima naročil, zato tudi zelo malo zasluži s prodajo izdelkov. Naročnikov s prejšnjega jugoslovenskega tržišča ni več, kar je ena bistvenih Sigmatovih težav. Zaposleni očitajo novomeščni Novolesu, da je v preteklosti zanemaril Sigmat in da brestanica tovarna zato še zdaj čuti pomanjkanje perspektivnih proizvodnih programov.

Vrtec in skrbi v zvezi z njim

Gasilci so prva rezerva

Sušno sezono »namočili« s 174 tisoč litri vode

— Nove člane — Dvorana kot koristen prostor

KRŠKO — Potem ko je Gasilsko društvo Krško lani dogradilo in predalo namenu svoj gasilski dom, bo imelo letos na voljo več časa za usposabljanje in opremljanje. Poleg tega, da si gasilci žele novih večin in naprav, bi radi številčno povečali članstvo.

20-letnica delovanja, zaradi katere se je lani toliko mudilo z dozidavo doma, je društvo vendarle puštilo še dovolj moči, da je celo leto operativno dovolj pripravljeno in vedno sposobno pomagati. To so gasilci pokazali večkrat. Če že ni bilo požarov, so čistili kanalizacijo in vodnjake ter vozili vodo, kajti je zaradi suše zmanjkalno v mnogih vodnjakih kot tudi v nekaterih vodovodih. V sušnih dneh so predvsem v hrivovite kraje prepeljali 174 tisoč litrov vode. Da bi lahko tudi v prihodnji, bi potrebovali cisterno ali kombinirano vozilo s prostorom za 5 tisoč litrov vode. Če bi lahko kupili še električno potopno črpalko, bi bili z opremo kolikor toliko preskrbljeni.

Ker ni nikoli preveč ljudi, ki jo uporabljajo, je društvo v letošnjem delovnem načrtu zapisalo kot naloga pridobiti nove člane. To pomeni, da boj pomladiti operativno, zagotoviti dve desetini mlajših članov, poziviti delo s pionirji in povabiti v društvene vrste nove članice. Zdaj društvo steje skupno 92 članov, od katerih

premore ženska ekipa 13 duš. Tolikšni odrasli posadki se tako ali drugače pridružujejo 31-člansko pionirska skupina. Taka zasedba pomeni, da je društvo sedaj sposobno v Krškem poslati na katero od intervencij najmanj dve desetin. Pomeni pa tudi to, da lahko krška poklicna gasilska enota skoraj vedno računa na tolikšno »zaledeno« rezervo, kajti prostovoljno GD Krško je po besedah društvenega predsednika Slavka Špirbarja prva rezervna mestna poklicna gasilska enota.

GD Krško, ki ima dislocirano enoto na Pijavškem, načrtuje za leto dosti strokovnega izobraževanja, kako veselico, sodelovanje z drugimi društvi in krajevno skupnostjo ter udeležbo na tekmovanjih in vajah. Pomembno se jim zdi, da vajajo. Lani so namreč pogrešali

• Gasilci nastopajo očitno tudi kot dobri gostitelji. Lep primer za to je zasedena dvorana v decembri in sedaj. Ob izteku leta je bil v domskih prostorih bolj družaben avditorij, sicer pa gasilski dom gasilci odstopijo za različne tečaje in podobno.

sezatorsko vajo, kar se jim zdi škoda, in to so pouzdrali tudi v poročilu na nedavnom rednem občnem zboru društva.

L. M.

Kombi hrepene je Kakšno reševalno službo?

KRŠKO — Če so številne nesreče na t.i. Cesti brašna in enotnosti posmenile krškim zdravnikom-reševalcem spodbudo za razvoj intervencijske službe, je vprašanje, kako je s tem razvojem zdaj, ko zaradi prometega zatija krški reševalci posredujejo na magistralki bolj poredko. Seveda bi bilo pretirano trditi, da je bila bližina nevarne prometnice edino, kar je reševalno službo držalo v delovnem napetosti. So tudi drugi in morda številnejši razlogi za obstoj reševalne službe.

V Krškem kot da se niti takih niti drugačnih razlogov doslej niso zavezali dovolj. Krška zdravniška reševalna služba zaostaja za nalogami, ki naj bi jih opravila. Če že ljudje dajo vse od sebe, se marsikdaj zataknate pri opremi. Tako je znana ocena, da imajo v krških zdravstvenih domov bolj sanitetnotransportno kakovost, kar pa reševalno službo in tak, kot je, ni kos potrebam. Ljudje, ki se pogosto podajo na pot z reševalnim vozilom, so že ugotovili, da je sedanjem vozni park v krških intervencijski medicinski službi neprilagojen naravi dela reševalcev in da bi poškodovanje morda lažje oskrbeli v kakšnem drugačnem, denimo višjem vozilu. Tako naj bi bili krški rešilci v bodoče vozila s popularem imenom kombi.

Sodelovanje gasilcev, Nuklearke, Vidma in morebiti še koga pri napovedanem nakupu teh vozil ni nič slabega. Slabo ali vsaj čudno je, da je reševalna služba nične ni »rešil« prej. Krško klub vsem podatkom o gospodarskem zatiju vendarne ni revna občina. Vsaj sklepali bi tako.

M. LUZAR

Soglašali s širitevijo skladišča

Skupščina občine krško pristala na povečanje začasnega odlagališča nizko in srednje radioaktivnih odpadkov za ograjo JE Krško — Zahteva Sloveniji

KRŠKO — Krška jedrska elektrarna bo lahko razširila svoje začasne skladišče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov v Krškem. To so načelno dovolili delegati krške občinske skupštine, ko so 23. januarja po pričetni peturni razpravi naposled sprejeli predlog sprememb in dopolnitve občinskega dolgoročnega načrta do leta 2.000 in srednjoročnega plana za obdobje 1986-1990.

Sprva je kazalo, da na certifikovem zasedanju delegatskega soglasja za širitev ne bo. Zbor krajenvih skupnosti in zbor krajšega skladališča ne more biti nikoli stalnega odlagališča nizko in srednje radioaktivnih odpadkov. Drugi je bil dopis, ki so ga tega dne poslali iz Krškega predsedniku slovenske vodovske vlade. V njem je rečeno, da krška občinska skupščina in izvršni svet obžalujeta, ker je republiška vlada tega dne zelo na tihov obravnavala zakonsko besedilo za referendum o zapiranju JE Krško in se odločila posredovati ta zakon v obravnavo in sprejem skupščini. Krška občina v

občinske skupštine; v njem zagovarja, da »v Krškem oziroma ob tamkajšnji jedrski elektrarni ne more biti nikoli stalnega odlagališča nizko in srednje radioaktivnih odpadkov«. Drugi je bil dopis, ki so ga tega dne poslali iz Krškega predsedniku slovenske vodovske vlade. V njem je rečeno, da krška občinska skupščina in izvršni svet obžalujeta, ker je republiška vlada tega dne zelo na tihov obravnavala zakonsko besedilo za referendum o zapiranju JE Krško in se odločila posredovati ta zakon v obravnavo in sprejem skupščini. Krška občina v

• Četrtekova odločitev skupščine ne pomeni začetka gradnje, ampak samo prvi korak k širiti skladišča. Se pravi, da bo pred gradnjo že javna razprava.

svojem dopisu, ki ga je prejel tudi predsednik RS Milan Kučan, zahteva, da ob morebitnem referendumu

ŠEHEREZADA PRIDE SELE V SOBOTO

KRŠKO — Za minuli petek napovedano gostovanje Slovenskega mladinskega gledališča iz Ljubljane s Svetinovo Šeherezado v Krškem je zaradi bolezni v ansamblu odpadel in bo predstavljalo v soboto, 1. februarja, ob 19. uri v veliki dvorani Kulturnega doma Krško. Tisti, ki so kupili vstopnice za prejšnji petek, jih bodo lahko porabili zdaj, drugim pa uprava Kulturnega doma Krško sporoča, da je na voljo še okoli 100 vstopnic za sobotno predstavo Šeherezade.

• Zakaj pozabljate na svobodo in dobro življenje v Jugoslaviji? (Pesniča Maruša Krese svojim rojakom)

mogoče daljnosečna vprašanja. Načinajo se na trajanje porod

Do kod sega zdaj prag preživetja?

Ce so včasih ljudje komaj čakali plačilni dan, se ga marsikateri Belokranjec danes bojni. Boji se pogledati v kuverto, ker ve, da s tistim, kar bo v njej, ne bo moč plačati niti vseh položnic, kaj še preživeti do naslednjega meseca. In to kljub temu, da so podpisani kolektivne pogodbe, kjer je vrednost dela precej dobro ovrednotena. Toda kaj, ko v Beli krajini izplačujejo plače, ki so v povprečju le 80 odst. tistega, kar je zapisano v kolektivnih pogodbah. Ponekod, kar je na primer v Beli, pa bi bili srečni, če bi bilo celo res tako. Izhodiščni osebni dohodek za najnižji razred je komaj 46 odst. tistega, kar zagotavlja kolek-

tivna pogodba. Zato ne čudi, da se boje, da je prišlo do pogovorov o socialnem paketu občutno prepozno. Ne vedo, kaj lahko tak paket še zagotovi tistim, ki imajo tako nizko startno osnovo, da se bojujejo za golo preživetje. Nekaterim menda zmanjka že za plačilo prevoza na delovnem mestu.

In ko naj bi ponekod v Beli krajini, če bi znižali plače za 30 odst., kot je predlagala v socialnem paketu vlada, imeli le še za dobrih sto DEM visoke osebne dohodek, to vlado sprašujejo, če morda ve, da kod sega prag preživetja ljudi? Bi za to zadostovalo 100 DEM ali celo manj, ko pa je že sedaj jasno, da se mnogi s toliko vsto prebijajo skozi mesec prav po čudežu?

Nekaterim pa se zdi prava potrata časa, da se vlada ukvarja s tem, koliko bo kdo zaslužil. Mar zadnje čase ne trobijo venomer, da stopamo v tržno gospodarstvo, in če je res tako, ali to ne pomeni, da si bodo delavci lahko

razdelili le toliko, kolikor bodo ustvarili? Belokranjec so prepričani, da je vlada, ki je predlagala takšne okrnjene plače, potisnjena v kot, in ker ji bije zadnjaja ura, bo gotovo trdno vztrajala pri svojih predlogih. Toda obljublja, da tudi oni tokrat ne mislijo popustiti. Zanje prav zato, ker skoraj nikjer ne izplačujejo prejemkov tako, kot je zapisano v kolektivnih pogodbah, zaradi nizkih osnov socialnega paketa predstavlja nevarno past. In prav zato, ker skuša vlada tudi tokrat strpati vse v isti koš — tako kot na primer pri nakupu stanovanj — Belokranjec obljublja, da ne boda nič več pohlevne ovčke z upognjenimi hrbiti, kot sliših nekateri še vedno predstavljajo, ampak se bodo trdno postavili po robu. Kajti tokrat gre zares za preživetje. Ne le za preživetje od meseca do meseca, ampak za obstoj Bele krajine kot enakopravnega dela Slovenije. Belokranjec so prepričani, da se kaj lahko zgodi, če tokrat ne uspejo, da bodo postali in ostali slovenski jug. Z vsem, kar takšen jug prinese s seboj: zaostalost, pozabiljenost, revščina. Tega pa si ne smejo dovoliti, ne le zaradi njih samih, ampak tudi zaradi tistih, ki prihajajo za njimi. Bo prislovica belokranjska trma tokrat le zmagała?

M. BEZEK-JAKŠE

Adijo, Singapur!

Če je bilo morda še pred kakim letom dni nekaj upanja, da se bo Slovenija končno le ločila od vsestransko omejevalne politike, ki je s številnimi birokratskimi posegi dušila pobudo in inventivnost, je kmalu potem, ko se je Hrvaška delno le podala na novo pot, postalno jasno, da prave pripravljenosti za nove ideje pri nas ni. Nasprotov! Namesto da bi se rešeni zahtvega balkanskega vzdružja usmerili k svobodnemu trgu — nekateri so celo napovedovali Sloveniji vlogo nekakšnega evropskega Singapura — so začeli naši politiki ljubosuno škiliti čez hrvaški plot, kjer je zaradi znižanih davčnih in uvoznih dajatev zacetela avtomobilska trgovina kot še nikoli. Lahko bi se še sami zavezeli za uveljavitev podobnih olajšav v Sloveniji. Toda ne! Zagnali so vik in krik ter trgovino z avtomobili prek hrvaške zaustavili. Nekateri pa so hoteli še dlje in poloviti za nazaj denar, ki je bil zanje »izgubljen«.

Povsem očitno je, da je pri tem prevladal ozek državni interes, ki se izraža predvsem v tem, kako nabrati državni blagajni čimveč denarja za vse njene uteheljene ali neutemeljene potrebe, ne oziraje se na širši interes, kamor sodi tudi interes državljanov do lagodnejšega življenja in prijaznejšega in manj škodljivega okolja. Do sedaj sta si bila ta dva interesa često v nasprotnu, zlasti kar se tiče državnega odnosa do avtomobilizma, zato toliko zastav, škod in drugih tehnološko zastreljih avtomobilov, potrošnih in zrak zasmršajajočih, na naših cestah.

Pustimo to ob strani, ozkost je pač ozkost, bi človek dejal ob spoznanju, da oslu, kje hodil celo življenje s plašnicami na glavi, na starost nič ne more več razširiti obzorja, če se ne bi pred kratkim v re-

publiški skupščini spet oglašil poslanec in pričel premlevati, koliko tisoč mark je Slovenija »izgubila« zaradi avtomobilov, ki so jih njeni državljanji kupili po tako imenovani »hrvaški variante«. Pri tem je mislil seveda na denar, ki je stal v kupčevem žepu, potem ko je odštel vse dajatve hrvaški državi. Temu poslancu bi razmišljanje skrenil malce v drugo smer. Res je, Slovenija je izgubila denar, toda le tisti, kaj ga je pobrala hrvaška država. Da gaje, se krivi slovenski politiki, ker se tegata, da bi svojim državljanom omogočili podobne ali še boljše pogoje za nakup avtomobilov, niso spomnili tudi sami. Preostali denar, se pravi razlika med dajatvami, ki jih je kupec plačal na Hrvaškem in tistimi, ki bi jih moral v Sloveniji, in ki gre po stari slovenski nevoščljivosti nekaterim tako v nos, je skrit v nekaterih pomembnih vrednotah: modernejšem avtomobilu s katalizatorjem, večji varnosti in udobnosti, manjši porabi goriva. Očitno so te vrednote tiste, ki jih državljanom poslane in njemu podobni zavajajo. Kajti presežka denarja, o katerem sanja in ki naj bi bil odtrgan slovenski državi, preprosto, vsaj v veliki večini primerov, ni bilo. Človek se pač stegne tako visoko, kolikor v danem trenutku in danih možnostih doseže. Kako da je lahko segel tokrat, je dobro videti na vsaj delno prenovljenem slovenskem voznem parku.

Kako da je sega domišljija naših politikov, pa pove to, da smo imeli še do pred kraikim omejen in z dajatvami močno obremenjen uvoz računalnikov in druge moderne tehnologije in da namesto kreditov za izolacijske materiale, energetsko manj porabno tehnologijo in alternativne energetske vire iščemo kredite za izgradnjo novih elektrarn, pri tem pa mirno putimo, da se še naprej bohotijo veliki energetski porabniki, ki svoje potrate nikoli ne bodo mogli poravnati. Singapur pomeni tudi slovo do majhnosti, zadrtosti. Zato Slovenija, žal, ne bo nikoli postala evropski Singapur.

T. JAKŠE

bivši direktor taistega sevnškega podjetja, tokrat v vlogi nekakšnega predsednika komisije za zaščito pravic upokojencev, grozi, da bo ta komisija »storila vse, da se dezinformiranje bralcev in poljubna žalitev tistih,

lorji delajo v javni službi, zadruge pa je mora la za komercialno kontrolo kakovosti mleka določiti druge delavce, kar seveda poveča stroške organizacije odkupu. Po kalkulaciji znašajo po novem stroški zadruge pri odkupu mleka 7,2 odst. odkupne cene; sedaj ima zadruga zagotovljenih 5 odst. odkupne cene, se pravi, da jih zmanjka dobra 2 odst. Da pri tem ne gre za majhen denar, pove preprost izračun, po katerem bi jih po cenah mleka iz lanskega decembra pri nekaj manj kot 15 milijonih litrov odkupljenega mleka letos zmanjkal skoraj 4 milijone tolarjev. Seveda si zadruga takega dodatnega stroška ne more naložiti na pleča. Ljubljanske mlekarne nočajo nič slišati o tem, naj bi one krite strošek. Mleka je namreč v Sloveniji preveč in bi jih to, da bi ga iz novomeškega konca dobili manj, celo prav prišlo. Tako ne ostane nič drugega, kot da tu dodatni strošek vzamejo nase kmetje, ki oddajo mleko. To dodatno obremenitev pa bodo kmetje seveda zelo težko sprejeli, vendar bodo očitno morali.

Dobrih 14,9 milijona litrov mleka v lanskem letu je zadruga odkupila od 2.361 kmetov. Tri četrteine teh kmetov je oddalo tretjino vsega mleka, le četrtna večjih pridelovalcev pa dve tretjini. Daleč največ je takih, ki oddajo na leto manj kot 6.000 litrov mleka, in vsi ti zberejo skupaj le tretjino vsega oddanega mleka. Stroški odkupa na kmetijto pa so enaki, ne glede na količino mleka. Ce bi zadruga nehalo odkupovati mleko od teh manjših pridelovalcev, bi jih sedanjih 5 odst. odkupne cene mleka zmanjšalo dočelo za kritje vseh stroškov. Vendar taka »rešitev« nikdar ne pride v poslov. S tem bi prizadeli največje število kmetov, in to takih, ki jih je prav dohodek od mleka glavni vir prihodkov. Poleg tega je družba do sedaj prav v te obrobone predele vložila znatna sredstva za pospeševanje proizvodnje mleka. Na teh obrobnih predelih občine tudi ni moč na hitro organizirati nadomestne kmetijske proizvodnje.

Zadruga se je obrnila tudi na sklad za intervencije v kmetijstvu pri novomeški občini, vendar je dobil odgovor, da nimajo sredstev za ta namen. Tako dejansko ne preostane nič.

• **To povišanje stroškov odkupa za kmetia gre v tem primeru dejansko povsem mimo zadruge.** Ministrstvo za kmetijstvo je molzno kontrolo pač izločilo iz zadruge in jo preneslo na območne kmetijske zavode. Javno službo je dejansko ločilo od zadruge, ki ji je ostal le odkup, a stroški odkupa mleka so se zaradi tega povečali. Tako se kaj lahko zgodi, da bo »osvoboditev« zadruge javnih funkcij v bistvu prinesla podražitev mleka.

drugega, kot da ta dva dodatna odstotka pri stroških odkupa prevzamejo pridelovalci mleka. Od litra mleka bodo morali tako kmetje poslej prispevati za stroške odkupa po 4 odst. odkupne cene. To bo za vse enako, čeprav, kot rečeno, so stroški odkupa pri tistem kmetu, ki odda več kot 40.000 litrov mleka na leto, enaki kot pri tistem, ki odda manj kot 6.000 litrov.

A. BARTELJ

NOVO MESTO — V lanskem letu je Kmetijska zadruga Krka za Ljubljanske mlekarne na območju novomeške občine odkupila blizu 15 milijonov litrov mleka. Do letos je zadruga ob odkupu mleka opravljala tudi del javne službe, to je kontrolo proizvodnje in evidence zaroda krv, tako imenovano molzno kontrolo, hkrati s to pa še komercialno kontrolo kakovosti mleka. Za vse to je zadruga od Ljubljanskih mlekarov dobivala 7 odst. od osnovne cene mleka, poleg tega pa so za te stroške zadrugi kmetje dajali 2 odst. od odkupne cene mleka. Tako je zadruga skupaj za stroške odkupa mleka, molzne kontrole in komercialne kontrole kakovosti mleka dobivala 9 odst. od osnovne cene mleka. Z začetkom tega leta je molzna kontrola prešla v javno službo, s tem pa se je zmanjšalo tudi prispevki za kritje stroškov kmetijski zadrugi od prejšnjih 9 na 5 odst. od osnovne cene mleka. S tem denarjem pa zadruga ne krije stroškov odkupa mleka in komercialne kontrole kakovosti mleka.

Prej so namreč isti kontrolorji hkrati opravljali obe kontroli, po novem ti kontro-

drugega, kot da ta dva dodatna odstotka pri stroških odkupa prevzamejo pridelovalci mleka. Od litra mleka bodo morali tako kmetje poslej prispevati za stroške odkupa po 4 odst. odkupne cene. To bo za vse enako, čeprav, kot rečeno, so stroški odkupa pri tistem kmetu, ki odda več kot 40.000 litrov mleka na leto, enaki kot pri tistem, ki odda manj kot 6.000 litrov.

A. BARTELJ

Vsako drevo ima svojo ceno

»Če avto podre ali poškoduje prometni znak, je treba škodo povrniti. Če pa se zlatevi v drevo in ga podre ali poškoduje, pa nič, kot da s tem ni povzročena nikakrsna škoda. V razvitem svetu na to gledajo popolnoma drugače, tam ima drevo svojo ceno,« je začel svoje razmišljjanje o našem odnosu do dreves Milan Šerčer, lastnik ljubljanske firme Tisa, ki se ukvarja z obžagovanjem, urejanjem in zdravljenjem dreves, z nekakšno drevesno kirurgijo, pa tudi z zahtevnejšim podiranjem in odstranjevanjem dreves, na primer ob železniških progah, v stnrih naselij in pod.

Pri urejanju in zdravljenju dreves veliko dela zavodi za varstvo naravne in kulturne dediščine po vsej Sloveniji, zadnje čase se posebej z novomeškim.

Šerčer se s to dejavnostjo ukvarja že 12 let in je delal in se izpopolnjeval tudi na tujem. »V tujini so drevesa, zlasti velja za drevesa v mestih, ovrednotena. Drevo je renta, vrednost pa mu s starostjo raste. Američani so izračunali, da ima drevo, staro okoli 80 let, z normalno krošnjo enak pozitiven vpliv na okolje kot 2.000 dvometrski sadik, zato ne more nihče, ki tako drevo podre, tega nadomestiti tako, da zgolj posadi novo. Pri napajevanju kakšnega komunalnega voda ali podobnem delu bo izvajalec krepko pomislil, če se mu ne izplača na dalečogniti se drevesu, ker bi ga sicer stvar krepko stala. Pri nas pa v najboljšem primeru namesto podrtega drevesa, ki je seveda padlo in imenu napredka, posadijo kakšno kilavo sadiko. »Ne opazi pa se, da sadika v mestu živi povprečno le 10 let in je torej zaradi vsakega zdravega odraslega drevesa, ki pada v mestu, škoda je toliko večja,« pravi Šerčer.

Vendar Šerčer vesel opaža, da se tudi pri

nas odnos do drevesne dediščine izboljšuje, kar še posebej velja za območje, ki ga pokriva novomeški Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine. »Novomeški zavod je v Sloveniji gotovo vodilni, kar se tiče skrb za drevesno dediščino. Res pa je tudi, da je na tem koncu Slovenije ta dediščina izredno bogata,« pravi poznavalec. Tako je Šerčer pred leti zdravil in v občino uspešno ozdravil znamenito lipu pri cerkvi na Trški gori, rešil je velikanski hrast pri gostilni na Hribu pri Novem mestu pa lipu sredi Žužemberka, delal je v slovitem grajskem parku v Mokričah. Sedaj s svojo ekipo dela v Kettejevem drevoredu v Novem mestu, kjer delajo po načrtu obnove tega drevoreda, ki so ga naredili na Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine. »Gledanje ljudi na našo drevesno dediščino in na drevesa v naseljih sploh se spreminja, kar jaz vidim tudi po tem, da imam delo. Sedaj pa delamo v Kettejevem drevoredu, nas klicajo tudi od drugod, zlasti iz krajev skupnosti. Tako smo delali v Šentperškem koncu, v Stari vasi, največ pa v Novem mestu. Čaka nas še delo v Beli krajini, najprej pri Treh farah, kjer bomo uredili in obzagal tamkajšnje stare lipe, pa v čudovitem, a močno zanemarjenem grajskem parku v Gradcu.«

Pri urejanju in zdravljenju dreves Šerčerju najbolj pomagajo izkušnje. »Včasih so uporabljali razne premaze, drevesne rane so zaličali s plastiko, izkazalo pa se je, da je vse to

• Drevo naj se posebno v mestu nikdar ne poseka, razen če tega ne narekuje monumentalna zasnova. Cesta naj se po možnosti ogne stopečemu, zdravemu drevesu in stavbar naj ga upošteva in spoštuje. Drevo raste mnogo let — Bog ga dá in zemlja njegova.

JOŽE PLEČNIK

niso slučajno sadili ob cerkvah. To je res izredno trdoživo drevo. Vzemimo za primer lipo na Trški gori, katere obseg je 8,60 metra, v sredini je povsem votla, obod je debel le od 8 do 12 cm, a ima kljub temu in kljub bližu 400 letom, kolikor je stara, še vedno toliko energije, da stoje in se borja z življeno.«

Serčer, ki dobro pozna razmere na tem področju, pravi, da znajo v tujini taka drevesa, kot so trškogorska lipa, hrbski hrast, da ne govorimo o enkratnem parku v Mokričah, ne samo varovati kot posebno znamenitost, ampak tudi dobro vnovčiti. Taka drevesa, parki ali drevoredi so res znamenitosti, ki jih hodijo ljudje gledati in občudovati da daleč.

Zadnje čase, kot rečeno, Šerčer in njegov ekipa največ delajo v Kettejevem drevoredu, poleg tega pa tudi druge po Novem mestu in okolici. Njihovo delo v mestu je spodbudilo tudi hude reakcije. Ko so ljudje videli, da podirajo drevo pri vodnjaku na Glavnem trgu, so se začeli razburati in celo gradnji spornega betonskega kolosa na novomeškem Novem trgu neusmiljeno in nadve grobo posegli v koreninski sistem zaščitenega klonjanega drevesa. Ta drevesa se bodo tako, očitno, pridružila številnim drugim v mestu, ki so bila žrtvovana v imenu »napredka«.

Tartinijevi leta

V Piranu bodo počastili 300. obletnico Tartinijevega rojstva

V Piranu še stoji hiša, kjer se je aprila 1692 kot sin italijanskega očeta, uglednega Firenčana, in slovenske matere rodil skladatelj in violinist Giuseppe Tartini, eden najbolj znanih instrumentalistov svojega časa. Večino življenja je preživel v Padovi, kjer je bil sedem let koncertni mojster, nato pa je ustanovil slovito glasbeno šolo, ki jo je vodil do smrti. Bil je učitelj violine, kontrapunkta in kompozicije, okoli njega so se zbirali učenci iz vsega sveta. Na svojem instrumentu violinini je bil nedosegljiv mojster tako po lepoti tona kot po tehnični popolnosti. V ospredju njegove ustvarjalnosti je bila instrumentalna glasba, ki jo je obogatil z okoli 125 koncerti, 200 violinskih sonatami in 50 triosatoni.

Letos torej mineva 300 let od rojstva tega znamenitega moža, katerega skladbe še vedno izvajajo po vsem svetu, predvsem njegove violinske sonate, in na katerega piransko poreklo opozarja tudi spomenik. V Piranu so se odločili, da bodo za jubilej počastili na najvišji ravni, se pravi, da bo letošnje leto vsaj na slovenski Obali potekalo kot Tartinijevi leti. Čeprav bo sam jubilej šele spomladi, aprila, so se priprave nanj že začele, pri tem pa sodeluje tudi ministrstvo za kulturo. Ako ravno je bil Tartini italijanski skladatelj, ga torej ne bi častila le italijanska manjšina, ampak tudi Slovenci, tako rekoč slovenska država.

Kulturna dogajanja bodo ves mesec

V Novem mestu bodo številne prireditve v počastitev slovenskega kulturnega praznika — Osrednja bo Novomeški večer 8. februarja v Domu kulture, na kateri bo kot pesnik in slavnostni govornik sodeloval Tone Pavček — Odličja ZKO

NOVO MESTO — Sodeč po obvestilih, ki se zbirajo pri občinski Zvezi kulturnih organizacij, in po deloma že obelodanjeneh najavah organizatorjev, bo Novo mesto tudi letošnji slovenski kulturni praznik dostenjno pravljivo. Podobno kot leta nazaj bodo prireditve datumsku razprejene takoj, da bo dogajanje teklo ves februar, da bo vsak teden kaj, ne pa le 8. februarja in v dnevih okoli praznika. Letos bo še posebno slovesno, saj bo slovenski kulturni praznik prvi praznovan v samostojni slovenski državi, prvi kot državni praznik in dela prost dan.

Te dni je v Novem mestu, predvsem v kulturnih organizacijah, že čutiti predpraznični utrip, ki pa se bo še povečati sredi prihodnjega teden, ko bodo prve prireditve. V četrtek, 6. februarja, bosta kar dve, obakrat pa bodo odprli razstavo: v Dolenjski galeriji ob 12. uri razstava Nevidne strani vidne umetnosti, ki jo bo Dolenjskemu muzeju posredovala Narodna galerija iz Ljubljane, v galeriji Krke v Ločni pa ob 13. uri razstava del dveh novomeških likovnih ustvarjalcev, slik akademske slikarke Ane Guštin in keramike Niki Goloba.

V soboto, 8. februarja, na sam praznik, bo v Domu kulture ob 19.30 osrednja, občinska praznična prireditve, imenovana Novomeški večer. Nastopil bo Novomeški simfonični orkester pod vodstvom Zdravka Hribarja, dramski igralec Anton Petje, dolenski rojak, pa bo recitiral pesmi Toneta Pavčka. Pavček, rojak iz Šentjurja pri Mirni Peči, se je rad odzval povabilu, da pride na Prešernov dan in Novo mesto in da omenjene prireditve sodeluje tudi kot slavnostni govornik. Na mesto ob Krki ga vežejo mnogi spomini, med drugim je tu dobil Trdinova nagrada za svojo prvo pesniško zbirko Sanje živijo dalje.

Na Novomeškem večeru bodo tudi podelili odličja Zveze kulturnih

organizacij Novo mesto, najvišja priznanja, ki jih ta organizacija podeljuje posameznikom ali skupinam za dolgoletno uspešno delo v kulturi. Odličja bodo dobitne tri kulturne skupine. Poleg tega bo Zveza kulturnih organizacij podelila tudi priznanja, s katerimi nagrajuje posameznike in skupine za pomembnejše dosežke na kulturnem področju v novomeški občini. Letos bo dobitilo takšna priznanja sedemnajst posameznikov in kulturnih organizacij, in sicer jih bodo podelili na prireditvah v krajinah oz. krajevnih skupnostih, kjer so dobitniki doma.

Program kulturnih dogajanj se bo po prazniku nadaljeval. Tako bodo v Domu kulture dve gledališki predstavi. 11. februarja bo gostovalo Slovensko lutkovno gledališče iz Ljubljane z igro za otroke Oh, ta princeska, 18. februarja pa Cankarjev dom iz Ljubljane s predstavo Lejcia in luštrek.

Študijska knjižnica Mirana Jarcia bo 20. februarja priredila literarni večer hrvatskega pesnika Luke Paljetka iz Dubrovnika, ki se je pred vojno na Hrvaškem in razdejani

rodnega mesta umaknil v Slovenijo na dom ženin staršev. Luka Paljetek ni le odličen hrvatski pesnik, ampak tudi prevajalec slovenske poezije, ki je med drugim prenesel v hrvaščino našega Prešerna. Nedavno so mu v Ljubljani izdali dvojezično pesniško zbirko, iz katere bo poezija tudi predstavljena na literarnem večeru novomeški Studijski knjižnici.

V okvir prireditve v počastitev slovenskega kulturnega praznika sodi tudi razstava del akademskoga slikarja Dušana Filipčiča iz Brežic v Dolenjski galeriji. Razstava, ki ji je dal avtor naslov Odsevi 91, bodo odprli 28. februarja.

Poleg omenjenih prireditiv bo februarja v Novem mestu še več drugih dogajanj, le da za nekatere stvari še niso določeni datum. Tako načrtujejo v Dolenjski galeriji še večer Šansonov Vite Mavrič, za zdaj neznan kje pa bo v Novem mestu, bržas zadnje februarske dni, tudi literarni maraton. Prireditve, ki jo pripravlja Zveza kulturnih organizacij skupaj s svojim Odborom za literarno dejavnost, bo odprta za vse domače besedne ustvarjalce, uveljavljene in neuveljavljene.

I. ZORAN

• Kakor konj zaradi neznanja slovenice ni nesrečen, tako tudi človek zaradi neumnosti ne, ker se neumnost ujema z njegovim naravo. (E. Roterski)

Dobili andragoški center

Ustanovo za pospeševanje izobraževanja odraslih odprli v Ljubljani — Drugod specializirani centri

LJUBLJANA — Slovenija je prejšnji teden dobila novo izobraževalno ustanovo. V petek, 24. januarja, so namreč odprli v Ljubljani (na Smartrinski cesti) Andragoški center Republike Slovenije. To bo nekakšno srce in duša izobraževanja odraslih. Center bo deloval kot strokovno, raziskovalno in informacijsko središče za pospeševanje izobraževanja in učenja odraslih. Skrbel bo za ustanavljanje in razvoj specializiranih središč za tovrstno izobraževanje po Sloveniji, šolal andragoške kadre, sodeloval pri projektih za izobraževanje odraslih, tako da bi postopoma opravili vse hude razvojne zaostanke na tem področju.

Andragoški center Republike Slovenije vodi v.d. direktorja Zoran Jelenca. V ustanovi je trenutno že zapošlenih sedem strokovnjakov, sčasoma pa se bo to število nekajkrat povečalo.

I. ZORAN

jen je pravcati cikel takšnih obiskov, kot prvi pa so šli pod omenjenim gesлом na pot Šentjernejčani. Tako je bil v ponedeljek, 27. januarja, v novomeškem Domu kulture Šentjernejski večer, na katerem so sodelovali: Šentjernejski pihalni orkester pod vodstvom dirigenta Bratislava Roguliča, mešani pevski zbor Ajda in Šentjernejski orkester, oba pod umetniškim vodstvom Milana Pavliča.

Staša Vovk pravi, da želi in upa, da se je s Šentjernejskim večerom kot prvo takšno prireditvijo resnično šele začelo plodonosno obdobje za kulturno izmenjavo znotraj občine in da cikel prireditiv pod naslovom Kulturno društvo na obisku ne bo prezgodaj zaključen.

I. Z.

TEŽAVE FILMARJEV

KRŠKO — Tu imajo od letošnjega 1. januarja redne kinematografske predstave ob nedeljah ob 18. uri, medtem ko so lani predvajali filme tudi večkrat v tednu. Letos bodo imeli druge dneve filmske predstave le izjemoma. V krškem kulturnem domu, kjer je filmska dvorana s 500 sedeži, so tako odločili potem, ko je lani med letom obisk na predstavah močno upadel. Poleg nedonosnosti so glede filmov še druge težave.

Čeprav je izdajanje časopisa, četudi samo na štirih straneh, draga stvar, to Kulturnemu društvu Dvor nekako uspeva, še več, kaže, da zelo dobro. O tem govorji dejstvo, da je Fužina lani izšla kar trikrat izzora od plebiscita štirikrat. V tej obliki, se pravi tiskano, je glasilo izšlo šestkrat, prvič pa se ga v kulturnem društvu pripravili leta 1988. Sicer pa prvi začetki izdajanja časopisa segajo še v letu 1981, ko je Fužina izhajala ciklostirana. Izhajanje v tej tehnički se ni kdake kako obneslo, poleg tega je začetna vrema izdajateljev in najbrž tudi sodelovalcev kmalu pojentali, tako da je sledil večletni premor. Tiskana Fužina je vsekakor na boljši poti, da se še naprej obdrži kot časopis velikega dela Suhe krajine.

Ta občasniki pravzaprav piše o kulturi v ožjem pomenu, o oblikah kulturnega dela, o prireditvah in gostovanjih, še najmanj oziroma ne več, kot se zdi potrebno. Bolj se razgleduje po preteklosti, zgodovini in kulturni dediščini ter predstavlja prizadevanja, da bi zdajšnje življenje teklo ob kar najboljšem poznavanju preteklih izkušenj, kolikor se da povezano s tradicijo. Ta pa je v kraju bogata, čeprav je res, da je

I. Z.

O čem piše list Fužina

Edini časopis, ki izhaja v Suhih krajini — Začetek sega v leto 1981

DVOR — Fužina je edini časopis, ki izhaja v Suhih krajini. Izdaja ga Kulturno društvo Dvor, tiskalna pa Tiskarna Nova mesto. Čeprav ima časopis v glavnem napisano, da je glasilo omenjenega društva, pa spisi v njem ne govorijo zgolj o društvem življenju in o kulturi tega dela Suhe krajine.

Ta občasniki pravzaprav piše o kulturi v ožjem pomenu, o oblikah kulturnega dela, o prireditvah in gostovanjih, še najmanj oziroma ne več, kot se zdi potrebno. Bolj se razgleduje po preteklosti, zgodovini in kulturni dediščini ter predstavlja prizadevanja, da bi zdajšnje življenje teklo ob kar najboljšem poznavanju preteklih izkušenj, kolikor se da povezano s tradicijo. Ta pa je v kraju bogata, čeprav je res, da je

od prenekaterih stvari, ki je neko dajala utrip Dvoru in okolici, ostal le še spomin. O tem, kot rečeno, govorijo sestavki v Fužini, uredništvo pa uspeva dobiti pisce, ki znajo zanimivo predstaviti dvorsk preteklost in usode v njej.

Čeprav je izdajanje časopisa, četudi samo na štirih straneh, draga stvar, to Kulturnemu društvu Dvor nekako uspeva, še več, kaže, da zelo dobro. O tem govorji dejstvo, da je Fužina lani izšla kar trikrat izzora od plebiscita štirikrat. V tej obliki, se pravi tiskano, je glasilo izšlo šestkrat, prvič pa se ga v kulturnem društvu pripravili leta 1988. Sicer pa prvi začetki izdajanja časopisa segajo še v letu 1981, ko je Fužina izhajala ciklostirana. Izhajanje v tej tehnički se ni kdake kako obneslo, poleg tega je začetna vrema izdajateljev in najbrž tudi sodelovalcev kmalu pojentali, tako da je sledil večletni premor. Tiskana Fužina je vsekakor na boljši poti, da se še naprej obdrži kot časopis velikega dela Suhe krajine.

I. Z.

Vse šolske plače bodo iz Ljubljane

Plače učiteljev so gotovo največkrat in najbolj premleta snov na šolah in hkrati najpogostejši razlog za nezadovoljstvo. Zaradi neustreznih, v glavnem pa premajhnih plač, je nemalokrat prišlo do zastrupitev in ne tako dolgo nazaj tudi do stavk učiteljev. Neurejeno plačevanje učiteljskega dela je privelo tudi do znanega bojkota pisnih nalog, ki se traja in se bo, če bo ministristvo za šolstvo in šport še naprej naglušno za razreševanje teh, kot rečeno, najbolj občutljivih zadev v šolstvu, sprevergel v splošno stavko slovenskega učiteljstva.

Z januarjem prehajajo vse šolske plače pod nadzorstvo oziroma v roke ministristva v Ljubljani, kar pomeni, da tudi plača za osnovne šole posledi ne bodo več obračunavali v občinah. Srednješolske in visokošolske plače pa so bile že do zdaj centralizirane pri omenjenem vladnem rezorju. In kolikšne so zdaj učiteljske plače? Podatki ministristva povedo, da bi imel učitelj splošnih predmetov z visoko izobrazbo (na osnovni ali srednji šoli) ob šestnajstih letih službe za normirano tedensko učno obveznost (v osnovni šoli 22, v srednji šoli pa 20 ur pouka) bruto 40.290 tolarjev oz. neto (brez davčnih olajšav) 25.182 tolarjev mesečne plače. Učitelj z višjo izobrazbo bi imel bruto plačo 34.397 oz. neto 21.500 tolarjev, ravnatelj z visoko izobrazbo pa bruto 54.603 oz. neto 33.100 tolarjev na mesec. Za primerjavo povejmo, da bi imel dekan fakultete bruto 79.378 oz. neto 45.000 tolarjev mesečne plače.

V vseh primerih smo zapisali »naj bi.« Predvsem zato, ker do časa, ko to pišemo, nihče še ni prejel takšne plače. Poleg tega je bil izračun narejen na podlagi dolčil, še ne sprejetega zakona o plačah v šolstvu, vendar pa že podpisane kolektivne pogodbe, in ob upoštevanju primerjav s plačami v gospodarstvu. Dejstvo je, da so se učiteljske plače vselej ravnatelj po prejemkih v gospodarstvu in bilo ozračje najbolj načinkreni takrat, kadar se je razkorak povečal. Kolikšne so bile stvarne plače učiteljev po občinah, pa se pravzaprav ne ve, ker so plače za osnovne šole pač obračunavali v občinah. Posledi, kot rečeno, bodo plače v rokah ministristva, v republiški računalnik pa jih bodo vnašali postopno do jeseni. Potem odstopanj in tudi ugank ne bo več.

I. ZORAN

kultura in izobraževanje

METLIKA: ZA PRAZNIK BO LITERARNI VEČER

METLIKA — V Metliki pripravlja Ljudska knjižnica večer z literarnimi ustvarjalci. Prireditve, posvečene slovenskemu kulturnemu prazniku, bo v petek, 7. februarja, ob 19. uri v metliškem kulturnem domu. K sodelovanju so povabili šest literatov, in sicer Severina Šalija, Marjanca Kočvara in Ivana Zorana iz Novega mesta, Francija Šalija iz Vavte vasi ter Jožeta Dularja in Tonija Gasperiča iz Metlike. Njihova dela bodo brali učenci metliške osnovne šole. Program bodo popestrili pevci okteta Vitis in kitarist Tone Crnugelj. V predverju kulturnega doma bo razstava knjig.

CHOPINOV VEČER IN KULTURNA PRIZNANJA

KRŠKO — Osrednja prireditve v počastitev letošnjega slovenskega kulturnega praznika bo koncert priznanka slovenskega pianista Acija Bertroncija. Prireditve bo v četrtek, 6. februarja, zvezcer v veliki dvorani Kulturnega doma Krško. Obeta se zanimiv in ubran glasbeni dogodek, saj bo koncert izvajal le skladbe F. Chopina. Na tem večeru bodo prizadivni kulturni delavci iz krške občine podelili tradicionalna kulturna priznanja — srebrne Prešernove plakete.

»SAPRAMIŠKA« ZA PRAZNIK

KOČEVJE — Ob kulturnem prazniku bo kočevski Kulturni center organiziral v Kočevju gostovanje Lutkovnega gledališča iz Ljubljane, ki se bo predstavilo s »Sapramiško« Svetlane Makarovič. Prav »Sapramiška« je ena najpopulnarnejših in največkrat izvajanih otroških predstav, saj je bila dobesed uprizorjena prek 400-krat. V Kočevju se bo 4. in 5. februarja zvrstilo v dopoldanskih urah 5 predstav.

PISATELJICA MED MLADIMI BRALCI

NOVO MESTO — Danes, v četrtek, 30. januarja, bo Pionirska knjižnica ob 13. uri in se pogovarjala z mladimi bralci novomeške pisateljice Marjeti Dajčman. Od 3. do 7. februarja bo knjižnica odprta uro prej kot običajno, ob 9. uri.

Pavle Zidar

posebej novo tematiko in popolnoma nov slog. Sledile so nove Zidarjeve knjige: S konji in sam, Sveti Pavel, Marija Magdalena, Oče naš, Učiteljice, Stanja, Dolenjski Hamlet in Številne druge. Kritika, sprva tako vzhici in zagnana, je kmalu ugotovljala le še izjemno produktivnost tega pisatelja, potem pa, razen

BREZ PLENA — Prejšnji teden je nekdo vzlomil v zidanico Slavka Kumpa v Tanči Gori. Neznanec je na srečo odšel praznih rok, lastnika pa je z vломom oškodoval za 750 tolarjev.

POŽAR NA GRADBIŠČU — 20. januarja nekaj po 11. uri je prišlo do manjšega požara na gradbišču bodoče veleblagovnice na novomeškem Novem trgu. Ogenj je zanetila okvara na ventili plinske jeklenke z butanom, s katero je Petko Č. poslagal stensko izolacijo. Ogenj so posilili novomeški poklicni gasilci, tako da večje škode ni bilo.

ODPELJAL KOLO Z MOTORJEM — Še neznan storilec je v času med 21. in 23. januarjem iz melioracijskega jarka na Rojah odpeljal kolo z motorjem Tomos APN 6, last Roberta Martinčiča iz Drame. Slednji je ob vsaj 8 tisočakov.

OB RADIKASETOFOON — Med 21. in 23. januarjem je nekdo na Trubarjevi cesti v Šentjerneju vzlomil v osebni avto Francja Žagarja iz Jesljevega in odnesel avtoradiokasetofon, svetliko ter pregrinjalco za zadnji sedež. Škode je za 8.000 SLT.

KJE SO VERIGE? — Neznan storilec je 23. januarja med 14. in 22. uro z osebnega avtomobila parkiranega pri novomeškem Revozu, zmaknil snežne verige. Novomeščan Miran Zorko je tako oškodovan za 3.000 tolarjev.

UKRADEL TELEFON — V pisarni novomeške bolnišnice je bil prejšnji teden zmiknat. Sredi belega dne je ukrahel telefonski aparat, vreden vsaj 6 tisočakov.

VLOM V VIKEND

STARE ŽAGË — V času med lanskim 27. decembrom in 25. januarjem letos je neznanec vzlomil v vikend Novomeščana Avgusta Pogačnika v Starih Zagah. Izginili so električni vratni stroj, spalna vreča, odeja in električna žaga, na vložilcev nesrečo je bila večina plena neuporabna, tako da je skupne škode je za 20.000 tolarjev.

Trojno posilstvo v božični noči

Skupna kazen za 24-letnega Franca Goršina je 3 leta in 8 mesecev zapora — Trikrat posilil mladoletno dekle — Nesramen na obravnavi

NOVO MESTO — Večji del svoje mladosti bo 24-letni Franc Goršin iz Smolenje vasi preživel za rešetkami. Pred sodniki je doslej praviloma sedel zavoljo tativ in vlomov, tokrat je moral na zatožno klop novomeškega sodišča zaradi posilstva mladoletnega dekleta. Dogodek sega v predlansko božično noč.

Franc Goršin je dekle, katero je poznal že od prej, srečal 24. decembra 1990 zvečer v Novem mestu. Natveje je, kako je njen oče ne mara, kako se pri njej doma dogajajo čudne reči in da bo zanje najbolje, če se za kak dan preseli k njemu. Dekle mu je verjelo in ga ubogalo, saj je pri Goršinu doma že bil, on pa nikoli do nje ni bil nasilen. Bila je že noč, ko sta prišla v Smolenje vasi, zato se je po prihodu v njegovo stanovanje oblecena vlegla na kavč, ki ji ga je odstopil Goršin, in hotela zaspasti. Toda že po nekaj minutah se je slečen k njen ulegel tudi gostitelj. Zaman so bile solze in jok, nasilnež je dekle obvladal in navlizc upiranju posili. Po gnušnem dejaju se je umaknil, kar je deklič hotel izkoristiti in pobegniti, toda Goršin je očitno predvidel tudi takšno možnost in vrata skrbno zaklenil. Dekletu je zagotovil, kako jo bo poslej pustil pri miru, dovolil ji je, da se je oblekla in jo napoled prepričal, da se je znova ulegla na kavč. Tudi sam se je oblekla, a že kmalu zatem si je očitno premislil in potem dekle v krajsih presledkih do jutra še dvakrat posili. Spustil jo je šele, ko se je naredil dan. O tem, kaj se ji je pripetilo, je deklič povedal teti, ta ji je svetovala, naj gre na postajo milice. Očitno pa se je Goršina in njegovih groženj bal, gnušni dogodki so prisli na dan še kasneje.

Franc Goršin je pred sodniki posilstvo zanikal, trdil je, kako je bil tistega večera v Ljubljani, toda za takšen alibi ni imel prav nobene priče ali dokaza.

Dekletu je očital, kako ga je po krivem obtožilo, vseskozi med glavno obravnavo se je tudi neprimereno vedel, preklinjal je in vzklikal ter žalil vse po vrsti. Priznal je da drugo kaznivo dejanje, o katerem je bilo prav tako govorila na taisti sodni obravnavi.

Lanskega 29. septembra je popival po novomeških lokalih in na keglijšču restavracije Pri vodnjaku srečal Roberta Finka, prijatelja, ki je tam prodajal žetone za bilard. Njuno znanstvo sega v čas, ki sta ga skupaj preživel v novomeških zaporih, tistega septembriskega večera pa sta se odločila, da bosta družno vlomlia v Bife Rezelj na Cesti komandanta Staneta v Novem mestu. Že čez nekaj ur sta splezala do 2,1 metra visokega straničnega okna bifeja in skozjen v sanitarije, nato nasilno s kladičom odprla zaklenjenega vrata ter stopila v točilnico. Stikala sta po pultu in policih, bila sta v garderobi in skušala vdreseti tudi v registrske blagajne. Šeča jima ni bila naklonjena, mesto vlomla sta zapustila z vsegom škatlo cigaret v žepu. Slednjo so policisti ob prijetju našli v Goršinovem žepu.

Senat novomeškega sodišča, ki mu je predsedovala Ljuba Tirš, je Goršinu za posilstvo prisodil dve leti zapora, za neuspešen vlomlj v bife 6 mesecev zapora, skupaj s pravnomočno kaznijo poldrugrtega leta zapora, ki jo je Goršinu zavoljo tativ sodišče izreklo že lanskega 14. marca, pa bo moral štiriindvaj-

setletni mladenič iz Smolenje vasi za rešetkami preživeti 3 leta in 8 mesecev. Pripom, v katerem je bil doma celo lansko leto, je všetek v izrečeno kazen.

• Na taisti sodni obravnavi je bil Franc Goršin zavoljo pomanjkanja dokazov oproščen obtožbe, da je lanskega 29. avgusta med 10.30 in 13.15 v Vinskih goricah nad Smolenjo vaso iz dveh osebnih avtomobilov ukral več predmetov.

Senat pač ni mogel mimo tega, da gre za specjalnega povratnika in osebo, ki ima za seboj skrajno nepošteno preteklost. Sojenje zoper Finka bo posebej.

B. BUDJA

GOLJUFALI IGRALNI AVTOMAT

MIRNA — Mladoletniki, 15-letni H. R., 17-letni R. L. in 16-letni B. J., vsi doma z Mirne, so osumljeni, da so v mirenskem lokaluh Mini casino goljufali igralne aparate. To naj bi počeli tako, da so na igralnem aparatu za poker s pomočjo elektronskega vizgalnika prenašali iskro na ohišje ključavnice za števec denarja. Na tak način so aparati pripravili, da jim je izplačevali dobitke, poleg tega so igrali, ne da bi igro plačali. Lastnik aparatorov Milana T. z Mirne so tako oškodovali kar za nekaj tisočakov.

NOVI OBRAZI V UNIFORMI — Načelnik novomeške UNZ Borut Likar s sodelavci je prejšnji teden pripravil sprejem za mlade policiste, ki jih bomo poslej srečevali po dolenskih krajih. Večina od trinajstih novih obrazov je privkljuk oblekla modro uniformo, njih čaka še šolanje, sedaj pa tedni prakse po postajah milice.

TATVINA IZ AVTOMOBILA

NOVO MESTO — 20. januarja med 14. in 19.20 je nekdo vzlomil v osebni avtomobil Novomeščanke Karmen Šušterič in ji iz vozila odnesel 6.000 tolarjev.

POSEKAL DESET SMREK

ROJE — Tod je nekdo v gozdu Ljubljancu Antona Strnada posekal deset smrek. Neznanec si je opravilo, s katerim je Strnada oškodoval za okrog 60.000 tolarjev, privoščil 16. januarja.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• V noči na 22. januar je nekdo vzlomil v prostore novomeškega DPVZ na Muhaberju in odnesel dve krovji plečeti ter stegni. Da bo stvar jasnejsa, zapisimo, kako kratica DPVZ pomeni Dolenski in posavski veterinarski zavod, ki ima na Muhaberju seicirno poginulih živali. Pa dober tek!

• Jože B. z Gornjega Pijavskega je bil pred dnevi ob 3.500 tolarjev, ki jih je hranil v omari v spalnici. Nevsakdanje je edinole to, da je spalnica v kompleksu KPD Dob, kamor je bil Jože postal na krajsi izlet.

• Vlomilci postavljajo ve skromnejši Boris T. iz Velenja je ondan iz katere Anton A. odnesel le odejo, ki jo je našel na zadnjem sedežu. Mrzle zimske noči zahtevajo pači tudi tovrstne samozračitne ukrepe.

• Sredi belega dne so na nepojasnjeni način z dvorišča Marije C. iz Velike Gabre pri Trebnjem izgnile štiri kokoši. Stvar političke preiskave je najprej odgovoriti na vprašanje, koliko nog je imel zmikati. Sledovi puščajo odprt obemožnosti.

Nesreč manj, vinjenih več

Takšna je lanska podoba prometne varnosti na dolenskih cestah — Na dolenski magistrali prepolovljen promet

NOVO MESTO — Še leto nazaj bi si ob podatku, da se je število hudi prometnih negzod na dolenskih cestah zmanjšalo za domala 12 odst., zadovoljno meli roke, vendar ob tovrstni lanski beri prvega vzroka za zadovoljstvo vendarle ni. Promet na dolenski cesti smrti med Ljubljano in Zagrebom se je namreč lani prepolovljen in temu gre v največji meri pripisati tudi gornje ugotovitev.

Skupaj je bilo v letu 1991 na dolenskih cestah 217 hudi prometnih negzod, od tega jih je bilo 31 s smrtnim izidom (predlani kar 48), v njih pa je izgubilo življenje 35 oseb (predlani 65). Hudo poškodovanih je bilo lani 144 oseb (leto poprej jih je bilo 170), lažje pa 143 (leta 1990 je bilo takih 180). Po besedah Izposta Likarja, inšpektorja novomeške UNZ, zadolženega za prometno varnost dolenskih cest, se je lani izrazito zmanjšalo število smrtnih negzod v naseljih, krepko pa je upadel tudi njihovo število na magistralnih cestah. Na tisti med Ljubljano in Zagrebom jih je bilo »vsega« 42, še leto poprej je bilo to število 72, na cesti med Metliko in Novim mestom pa 19, medtem ko so jih predlani našeli 29.

Ob teh so dolenski policisti lani obravnavali še 1545 prometnih negzod z lažjimi posledicami, največ tovrstnih pokov je bilo na dolenski magistrali. Ne glede na to pa je bilo lani na tej cesti kar za 41,7 odst. manj nesreč kot predlani, mrtvih v njih je bilo 16 oseb, hudo ranjenih pa 26.

Vzroki prej so slaj ostajajo enaki. Prevelika hitrost je zakrivila 83 nesreč, med njimi 13 smrtnih, vožnja po levi je bila krivek v 51 primerih, sedem med njimi se jih je končalo z najhujšimi posledicami. Na tej črni lestvici je izsilevanje prednosti na tretjem mestu, četrto je nepravilno prehitevanje itd. Poglavlje zase je alkohol. Med povzročitelji hudi trkov jih je bilo lani kar 51 vinjenih, kar je krepko nad števkami iz prejšnjih let; nekateri podatki celo govorijo, da je alkohol krivec za domala polovico vseh prometnih negzod. In to nazvite temu, da so policisti tej nadlogi napovedali neizprosen boj, lani so sodnikom za prekrške podali kar 1453 predlogov za uvedbo postopka. Edina tolažba je nemara spoznanje, da Dolenska v tem ni nikarščina izjema, saj postaja alkohol bolj ali manj reden sopotnik tudi na ostalih slovenskih cestah.

B. B.

Montažna hala zgrajena na črno

Tako pravijo inšpektorji in zahtevajo rušenje 30 krat 12 krat 9 metrov velikega objekta — Soočenje v stavbi občinske skupščine

RIBNICA — V Mlaki pri Ribnici stoji novogradnja, ki že lep čas buri duhovje. Investitor domnevne črnogradnje je Anton Andoljšek, ki se minule dni skupaj s sosedji, mejaši, našel v prostorih ribniške občinske skupščine. Soočenje ni potekalo v najbolj prijateljskem vzdružju, padla je marsikatera ostra in pikra, vsaka stran je dokazovala svoj prav.

»Gre za navaden montažni objekt, ki ga gradim na svoji parceli, ki je v domačem kraju, z njim pa želim pripometi k razvoju občinstva. Za gradnjo imam vse potrebine papirje, med drugim tudi lokacijski zapisnik, na katerega se nihče ni pritožil, izjema je le nekaj manjših sošedskih pripomb. Ne vem, čemu tolkšen hrup. Moja edina krivda je v tem, da sem novogradnjo za en meter od dovojljene razdalje približal cesti. A tudi za to obstaja utemeljen razlog, cestari so pred časom za razširitev ceste vzeli del moje zemlje. Vprašajte me, čemu naglica pri gradnji. Odgovor je enostaven: izvajalec del mi je pojasnil, kako bo firma ob pričetku leta bojda propadla oz. da se bo reorganizirala.«

Toda Andoljšek se za to ni zmenil, gradil je s še večjo naglico, 20. decembra lani pa je v zameno prejel novo odločbo medobčinskega inšpektorja, da dejavnost v njem ne sme biti ekološko sporna. Šelev pod takimi pogoji naj bi se gradnja potem, ko bo izdano gradbeno dovoljenje, nadaljevala.

Toda Andoljšek se za to ni zmenil, gradil je s še večjo naglico, 20. decembra lani pa je v zameno prejel novo odločbo medobčinskega inšpektorja, da dejavnost v njem ne sme biti ekološko sporna. Šelev pod takimi pogoji naj bi se gradnja potem, ko bo izdano gradbeno dovoljenje, nadaljevala.

Andoljšku tako ostajata le dve: da črno gradnjo pomakne od ceste na dovoljeno razdaljo ali da se spriznati z našilnim rušenjem. Seveda objekta, ne pravnega dela, kar mu očitno upravičeno očitajo sokrajani!

M. GLAVONJIČ

SPORNA ČRNOGRADNJA — Anton Andoljšek, investitor poslovno-gospodarsko-stanovanjskega objekta na posnetku, bo, kot kaže, moral priznati premoč sosedov in zakona. Objekti stoji blizu ceste med Ribnico in Sodražico, poleg tega zanj nima niti lokacijskega niti gradbenega dovoljenja. Veliko poguma, predznosti in samozupanja je bilo potrebnega za tak podvig. (Foto: M. G. Č.)

KRONIKA NESREC

PREHITEVAL NA ZASNEŽENI
CESTI — 21. januarja okoli 12.15 se je 49-letni Ivan Jakšič iz Duge Rese peljal z osebnim avtom na magistralni cesti med Zagrebom in Ljubljano. V lejem ovinku pri Štefanu je navlizc močnemu sneženju in slabim preglednosti pričel prehitevati vozilo pred seboj, ob tem pa ga je pričelo zaražati, napolnilo se je avtomobil nekajkrat prevrnil in obstal znova na kolesih. Voznik je bil laže ranjen, hudo pa 54-letna soprotnica Marija Jakšič iz Duge Rese; ta je zdaj na zdravljenju v novomeško bolnišnico. Materialno škodo so ocenili na 150-tisoč tolarjev.

PREHITRO PO SNEGU — 56-letni Jakob Ivanovič iz Zagreba se je 23. januarja ob 20.10 peljal z osebnim avtom na magistralni cesti iz Ljubljane proti Zagreb. Med vožnjo pa klancu navzol je bil v trebenjski občini na 150-tisoč tolarjev.

PREHITRO PO SNEGU — 56-letni Jakob Ivanovič iz Zagreba se je 23. januarja ob 20.10 peljal z osebnim avtom na magistralni cesti iz Ljubljane proti Zagreb. Med vožnjo pa klancu navzol je bil v trebenjski občini na 150-tisoč tolarjev.

B. B.

Kdaj spet graščaki na Dolenjskem?

Vsa povojna desetletja in že poprej so dolenjski gradovi, razen redkih, ki so jih preuredili za različne namene, propadali in propadli brez skrbnega gospodarja. Ali bodo z novo zakonodajo nekdanji graščaki dobili nazaj svoje gradove s pocestvi in ali bodo zmogli zahtevno in draga obnoviti?

Denacionalizacijo smo si verjetno predstavljali vsak po svoje. Predvsem je bilo veliko govora o tem, kako naj bi kmet, ki mu je bila zaplenjena njiva ali gozd, to zopet dobil nazaj. Znano je, kako je do teh zaplemb prišlo. Včasih samo zato, ker je nekdo napak in pri napačni osebi stegnil jezik čez oblast, ker je utajil del pridelka pri obvezni oddaji ali pa tudi kar tako, ker ga je imel nekdo, ki se je povzpel na oblast, že dolgo in močno v želodcu. V mislih so bile tudi parcele, ki so bile z različimi zakoni in na različne načine, vedno pa proti volji lastnikov, spremenjene v tako imenovano družbeno lastnino, pa stavbe, trgovine in podjetja, ki so bila kmalu po vojni brez vsakršnega nadomestila odvzeta bivšim lastnikom, tako zvanim »kapitalistom«. Le malokdo pa je pomisil pri tem na gradove, na lepa polja in na širne gozdove, ki so jih nekoč imeli v lasti veleposestniki, bodisi potomci nekdanjih fevdalcev, bodisi pripadniki nove trgovsko-industrijsko-kmečke smetane.

Marsikdo je sedaj presenečen, kajti zelo blizu je nekam nelagodno spoznanje, da so se številni s tem, ko so se borili za svoje, pravzaprav potegovali za druge in jim s tem omogočili povrnitev takih posesti, v primerjavi s katerimi so bile tiste kmečke krpicice le bilke v kopici sena. V pravnih državah je pač tako, da mora biti zakon enak za gospoda in za berača. In če je bila z istim zakonom odvzeta kmečka in gospodska posest, je prav, da jo isti zakon vsem tudi vrne, pa čeprav se zdi zadava na prvi pogled še tako krivična in v neskladju s časom.

V vzdušju, v kakršnem smo živelii vsa povojna leta, nam je bilo globoko vcepljena miselnost, da sta fevdalizem in veleposest že zdavnaj izkorenjenja. Sprehajali smo se po zanemarjeni okolici gradov, lazili po ruševinah — na Dolenjskem kajnosti drugega za gradovi skorajda tudi ni ostalo — občudovali lepe in širne gozdove in imeli smo občutek neke romantične nostalgie v popolnem prepričanju, da se tukaj nič in nikoli več ne bo spremenilo. Kot rečeno pa je zakon veljavien za vse, zato lahko pričakujemo, da se bodo pojavili z zahtevami po vrnitvi premoženja tudi bivši lastniki gradov in njihovih posestev. Zgodovine se očitno nikoli ne da s tako lahko roko odpraviti.

Pregnan ne more biti nihče

Zakon določa, da imajo upravičenci do povrtnitve premoženja pravico vložiti svoje zahtevke v osemnajstih mesecih po uveljavitvi tega zakona, posebne komisije, ki so ustanovljene pri pristojnih organih, pa morajo na prispele kompletne vloge izdati odločbo najkasneje v roku enega leta po prejemu vloge. Glede na to, da je bil zakon objavljen v Uradnem listu šele 29. novembra lani, je časa še dovolj in prezgodaj bi bilo špekulirati o tem, kateri bivši lastniki dolenjskih gradov oziroma njihovi dediči bodo poskušali uveljavljati pravico, ki jim po tem zakonu pripada. Nekaj jih vsekakor bo, saj so vsaj za tri bivši lastniki že izrazili svoj interes in so jim bile njihove vloge vrnjene v dopolnitve. Ker pa je med ljudmi precej nevednosti in tudi nepotrebne strahu ali škodoželjne privoščljivosti, je prav, da poskusimo vsaj delno razčistiti nekaj vprašanj.

Predvsem je pomembno, da se tistim, ki so postavili svoje hiše na pravno pridobljenih parcelah, pa četudi so te nekoč pripadale zaplenjeni graščinski posesti, ni treba batiti, da jih bo kdo zaradi tega lahko podil z njihove lastnine, niti ne bo mogel od njih nikoli nič terjati. To velja tudi za obdelovalne površine, ki so jih pridobili v svojo last, kajti zakon pravi, da nepremičnine, ki je v lasti fizičnih pravnih oseb, ni moč vrati v naravi. Zanje bodo nekdanji lastniki zahtevali le odškodnino, ki jo bodo dobili od republike skladno.

Težko si zamislimo podobo dolenjske pokrajine

in kulturne dediščine Jovo Grobovšek, ki meni, da stanje naših gradov tudi pred vojno ni bilo ravno rožnato, njihovo propadanje pa se je pričelo že zdavnaj prej. »Daleč nazaj v čas moramo poseči, če hočemo pri nas najti primer, da je bogat kultiviran lastnik še izboljšal stanje, torej z novim posegom povečal vrednost. Vsi posegi po koncu osemnajstega stoletja pomenijo s kulturnoumetnostnega gledišča strahovito uničevanje, saj so adaptacije zakrile večino kvalitet slovenske grajske arhitekture.«

To seveda ne opravičuje vsega, kar se je z gradovi dogajalo med vojno in po vojni, vendar pa za to škodo bivši lastniki ne morejo iskati nadomestila. Tudi za premične ne, saj lahko svojo lastnino uveljavljajo le za predmete, ki so kulturne, zgodovinske ali umetniške vrednosti, toda tudi ti se vrnejo bivšemu lastniku le, če niso sestavni del zbirk javnih muzejev, galerij in drugih podobnih ustanov. Za te velja, da se lastnikom vrača le lastninska pravica, predmeti pa ostanejo tam, kjer so bili do sedaj.

»Za gradove tudi po vrnitvi v zasebne roke ni videti prave rešitve. Do sedaj je bila lastnica država in jih je sama uničevala, po novem pa bo tistih, ki jih bodo uničevali, več,« predpostavlja Jovo Grobovšek. »Normalno bi bilo, da bi tudi v Sloveniji, tako kot v drugih razvitenih evropskih državah, služba varstva dediščine definira mednarodno veljavne norme, po katerih se morajo vsi imetniki ravnati. Za nekatere najkvalitetnejše spomenike v Franciji, Avstriji, Nemčiji in drugod se je obdržala državna lastnina ravno zato, ker je samo na ta način možno zadostiti popolnemu znanstvenemu, strokovnemu in drugi interpretaciji. V strokovni službi nismo prepričani, da se bo dalo kaj posebnega doseči, v denacionalizaciji pa vidim le način, kako se bo država rešila skrbi za gradove.«

Iz počedenega je razumljivo, da so naši utrjeni starci na dolenjskih gričih prej breme tako za nove lastnike kot za državo, in bi se jih vsi najraje otepali, kolikor dolgo bi se dalo. Drugače je na Štajer-

skem in Gorenjskem, kjer gradovi med drugo svetovno vojno niso bili tako opustošeni. Toda vrnitev grajskega premoženja za bivše lastnike na Dolenjskem zaradi tega ni nič manj vabljiva. Gre namreč tudi za lepa polja in predvsem obsežne gozdove neprecenljive vrednosti, s katerimi so gozdarska podjetja do sedaj zelo strokovno gospodarila. Koliko je teh površin, bi za posamezne gradove težko povedati, saj bodo imeli tudi bivši lastniki, če bodo hoteli oddati popolne vloge, še veliko dela, da bodo zbrali vse podatke iz katastrov in zemljiških knjig. V knjigi Gozdnih rezervatov Slovenije pa lahko zasledimo podatke, da so Auerspergi, lastniki Soteske, konec prejšnjega stoletja samo na vrhu Roga posedovali 7800 ha povečini še nedotaknjenega gozda. Bivših lastnikov podobnih gozdnih veleposestev je še več in nobenega dvoma ni, da tisti, ki izpolnjujejo pogoje, svoje lastnine ne bi dobili povrnjene. Pri tem se seveda pojavlja tudi vprašanje, kaj bo z gozdnimi gospodarstvi, ki so v veliki meri odvisna prav od teh gozdov. Zakon jim daja možnost, da uporabljajo dosedanja zemljišča najdlje pet let po izdaji odloka o denacionalizaciji, v tem času pa se morajo prilagoditi novim razmeram, obstaja pa tudi druga možnost, in sicer, da z

novim lastnikom sklenejo najemno pogodbo ali poravnava. Tako čisto na horuk in z nenadnim odpuščanjem vendarle ne bo šlo.

Mnogim ovira že državljanstvo

Kot že rečeno, še dolgo ne bo mogoče povedati, koliko bivših lastnikov gradov ali njihovih dedičev, kajti tudi ti imajo pravico do zaplenjenega premoženja, je vložilo zahtevek za vrnitev. Časa za to je še več kot eno leto.

Stvari seveda ne bodo enostavne, tudi za tiste ne, ki bi imeli neposredno pravico pridobiti si nacionalizirano lastnino nazaj, še bolj pa se zapletajo pri tistih, kjer gre za dediščino v prvem ali celo že v več rodbarih. Odločba se bo glasila na neposrednega upravičenca, tistega, kateremu je bilo premoženje odvzeto, seveda pa bo potem o dedičih odločalo sodišče v rednem zapuščinskem postopku. Vse skupaj se utegne torej še zelo zavleči. Moratorij na promet z zemljišči že sedaj zavira izvajanje prostorskih planov v naših občinah, kaj še bo, če se bodo stvari tako vlekle, pa si lahko le predstavljamo.

TONE JAKŠE

razvojne poti

Lepši časi za Suhe krajino?

Kako izgnati revščino in zaostalost iz nerazvite in dolgo zapostavljene Suhe krajine, Suhokrajinčanom pa odpreti možnosti za bolje življenje na domačih tleh? Novomeški projekt ponuja rešitev.

Suhe krajina je zaradi mnogih razlogov že desetletja manj razvito območje, s katerega je v manj naporno in manj brezprespektivno življenje drugod zbežalo že mnogo, seveda predvsem mlajših ljudi. Da bi zaustavila izseljevanje ter oživila gospodarstvo, se je širša družba za ta del slovenske dežele začela zanimati pred dobrim desetletjem. V začetku osemdesetih let je bila Suha krajina opredeljena kot manj razvito območje v Sloveniji, kar je pomenilo olajšave pri vlaganjih v gospodarstvo in infrastrukturo. Nekaj vlaganj je v zadnjem desetletju v to območje res bilo, predvsem v izboljšanje cestnih povezav in oskrbe z vodo ter v urejanje kmetijskih zemljišč. Še vedno pa je Suha krajina infrastrukturno slabo opremljena in demografsko ogrožena.

V Institutu za geografijo ljubljanske Univerze so po naročilu novomeške vlade za dobro trejino Suhe krajine, ki spada v novomeško občino, izdelali razvojni projekt pod vodstvom magistre Ane Murn. Suhokrajinčani upajajo, da ne bo ostal le mrtava črka na papirju, kot se je zgodilo z dosedanjimi. Če bosta slovenski parlament in vlada skrb za demografsko ogroženo območje v državi podkrepila tudi z denarjem, bi se stvari morale premakniti.

Nova novomeška delu Suhe krajine živi še okrog 4.600 prebivalcev. Glavna gospodarska dejavnost je še vedno kmetijstvo, z njim se ukvarjata dve tretjini vseh gospodinjstev, ki pa dosegajo zelo majhne tržne presežke, mnoga gospodinjstva imajo namreč le ostarele ljudi. Proizvodno dejavnost predstavlja le žužemberška Iskra ter manjše podjetje Ergo na Dvoru. Privatne inicijative, ki je v zadnjem letu ali dveh kar precej oživila gospodarski utrip drugih naselij, v Suhi krajini praktično ni znaten. Večina od 850 zaposlenih se vozi dnevno na delo v Ljubljano, Novo mesto in Ivančno Gorico. Težave

ljubljanskega Litostroja, ki je bil za Suhokrajinčane zaposlitveno zelo pomemben, pa so le še povečale število družin, ki so materialno ogrožene. V povprečju so dohodki Suhokrajinčanov za dobro petino slabši od slovenskega povprečja, zato so socialne storitve vsakdanjost.

Pogoji za delo niso enaki na vsem območju Suhe krajine. Dolina Krke ima dokaj dobre možnosti za razvoj kmetijstva in tudi največ delovnih mest, zato je to območje demografsko manj ogroženo. Precej slabši so pogoji na območju ajdovske planote, kjer pa so se ljudje vendarle nekako znašli in socialni problemi niso tako hudi. Najslabše je na desnem bregu Krke v krajevni skupnosti Hinje, kjer je največ ostarelega prebivalstva, veliko opuščenih kmetij, praktično nobenega delovnega mesta, desetina prebivalstva pa je materialno ogrožena.

Zivljenske razmere v Suhi krajini so klub precejšnjim vlaganjem v preteklosti slabe. Kraj so razmeroma dobro oskrbljen z električno energijo, vse ostalo pa je daleč pod državnim povprečjem. Kanalizacije in čiščenja odplak skorajda ni, telefon je redkost. Nič bolje ni s cestami. Storitvene dejavnosti so tudi preslabo razvite. Zaradi pomajnjajočih delovnih mest in zaradi dnevnih migracij v dokaj oddaljene zaposlitvene centre, bi moral takoj zagotoviti ekološko nespornejši 250 do 300 delovnih mest. Pomenben razvojni adut Suhe krajine je turizem, za katerega pa poleg lepe in še dokaj neokrnjene narave trenutno ni pogojev. Na tem območju je le deset turističnih ležišč, gostinske kapacitete in kapacitete spremljajočih dejavnosti pa, kot rečeno, ne zadostujejo niti za potrebe prebivalstva. Z razvojem turizma v Žužemberku in na Dvoru ter posameznih kapacitet ob Krki in v zaledju pa naj bi vendarle že v prvi fazi zaposlili ne posredno 50, posredno pa vsaj še enkrat toliko prebivalcev. Zaenkrat sta predvideni dve investiciji v kmetijski turizem pa 47 investicij v domači obrti ter v predelavi pridelkov in obdelavi lesa. Žužemberk naj bi dobil 50 turističnih ležišč, kamp in ustrezne gostinske kapacitete, Dvor pa 20 ležišč, kamp, kopališče in priveze za čolne.

Spevke pri posamezni investiciji, saj je revščina vse večja, sistemskih virov pa tudi še dolgo ne bo dovolj, bodo verjetno izpeljane le najnajvečje investicije, ne pa vse potrebne. A brez tega lahko na razvoj Suhe krajine kar pozabimo. Po prednostem vrstnem redu naj bi čimprej uredili in asfaltirali 32 kilometrov cest v krajevni skupnosti Žužemberk in 16 kilometrov cest v krajevni skupnosti Hinje. Prednostna bo tudi ustrezna cestna povezava Hinje z Žužemberkom in Dvorom. Predvidene so tudi investicije v oskrbo z vodo, na področju odvajanja in čiščenja odpadnih voda pa je najprej na programu kanalizacija s čistilno napravo v Žužemberku. Telefon naj bi prej ko slej dobilo 500 novih naročnikov na območju Žužemberka in 200 priključkov na območju Hinje.

Pri razvoju terciarnih dejavnosti avtorji projekta računajo predvsem na pobude prebivalstva. Pomoci pri gradnji objektov in nakupu opreme naj bi sicer ne izostala, poskrbljeno naj bi bilo tudi za lokacije, kjer je prostor najprimernejši in kjer sопотребе. V načrtih je celo agencija ali podjetje v Žužemberku, ki bi prispevalo svoje k izpeljavi posameznih projektov in k uresničitvi celotega programa razvoja Suhe krajine. A, kot rečeno, je vendarle največ odvisno od samih ljudi. Zaradi tega so nekateri skeptiki. Martin Nose, eden od avtorjev projekta, pravi, da ga zelo skrbi pasivnost ljudi, ki ne vidijo prihodnosti, posebno v vseh na obrobju. Iz celega območja je dobil le 32 pritridental, da bi ljudje sami kaj vložili in kakšno dejavnost in le 23 prebivalcev bi bilo pripravljeno na primer dozidati hlev, da bi redilo kakšno glavo več. Kmetijski svetovalec za Suhe krajine Janez Hrovat je lani zbral 7 prijav za gradnjo hleva, od tega sta bili do konca speljani le dve. Njegova kolegica, zadolžena za gospodinjstvo in dopolnilne dejavnosti, je lani spravila do Ljubljane dva razvojna projekta, ki pa so ju tam »zamrznili«. Na internem razpisu slovenskega kmetijskega ministrstva za celovit razvoj podeželja, kjer po informacijah ne gre za ravno majhne denarje, se Suha krajina sploh pojavi ni. Morda bo najnovejši novomeški projekt prispeval k temu, da bo bodoče v okviru Slovenije Suha krajina enakopravneje obravnavana, posebno, če bodo novomeškemu primeru sledile še ostale občine.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Tudi Kočevska Reka je lahko dom

Mučna konspirativnost, stalna kontrola, nezaupanje, samotnost in dolgčas, vse to je bil vsakdanjik tistih, ki so živel na območju Kočevske Reke, kamor drugi občani brez posebnih dovolilnic niso imeli dostopa. Slavko Abram, ki se je na »prepovedanem« območju udomil, pripoveduje o svojem življenju in samotnem domu.

Na Kočevskem so ljudje z zanimivimi živiljenjskimi zgodbami. Z različnih koncev Slovenije, pa tudi od drugod so poselili to pokrajino, ki je po odhodu Kočevarjev in po burnih dogajanjih med zadnjo vojno postala precej prazna. Nekam nedostopni in skrivnostni so bili vsa ta povojna leta, kajti mnogo jih je imelo opraviti s stvarmi, ki so bile državna tajna, zato so se iz strahu pred tem, da bi jim ušla kakšna nepremišljena beseda, stikov z ljudmi raje izogibali. Precej med njimi jih je tudi stanovalo na področjih, kamor navadni državljanji brez posebnih dovolilnic niso imeli dostopa. Ker so se zadnje leto stvari nekoliko spremenile, počasi odpadajo obroči nezaupanja, ki so jim bili nadeti

ali so si jih sami nadeli. Za temi se razgaljajo usode, zanimive in po svoje tragične.

Če prisluhnemo govorici teh priseljencev, nam v učesih pogosto zazveni primorski dialekt. In res, tudi uradna statistika ve povedati, da je največ priseljencev na Kočevskem iz skrajnih vzhodnih ali zahodnih delov naše domovine, iz Prekmurja in Primorske. Vsak od njih ima za sabo pač svojo pot, ki ga je pripeljala v te kraje. Tudi Slavko Abram, upokojenec iz Kočevske Reke, ne more skriti, kje se je ta pot pričela, kajti njegov izraziti dialekt jasno kaže na Primorsko, kljub temu da je prišel v te kraje že na začetku petdesetih let. Sem so ga pljuskni razburkani valovi vojne Evrope. Vihar, ki je divjal čez njo, je razbil nešteto družin. Tudi njegovo.

Mladost ob mlinskih kolesih

Rano mladost je Slavko Preživel na Komnu pri Sežani. Oče Alojz je trden Krašvec. Triindevetdeset let mu je že, pa še vztraja tam, kot živali bor na kraški burji. Svoj čas je delal na ladjah, potem pa, ko se je poročil z Justino iz Komna, je pričel po malem kmetovati. Kmetije pa ni bilo dovolj za preživetje, zato je jemal v najem mline in žage. Tako se je Slavko v mladosti navadil bobnjenja mogočnih kraških voda, ki so poganjale kolesa. Prav pa se je zavedel njihove moći in nevarnosti, ko so odnesle njegovo sestrico Sonjo. Bilo je to v bližini Branika, v kraju Pekel, kjer je imel oče v najemu mogočen mlin, ki je izhalal še iz srednjega veka. Devetletno deklec se je sklonil k mlinskemu kolesu, da bi zajelo vodo, pa jih je spodrsnilo in tok jo

je odnesel s seboj. Šele čez nekaj dni so jo našli precej niže v nekem tolmu.

Primorska je bila tedaj pod Italijo. V šoli so se otroci učili le italijansko, med seboj pa so govorili slovensko. Tako je opravil osemletko, potem pa še obrtno šolo, ki so jo imeli tisti čas pozimi kar dva krat na dan, zjutraj in zvečer. »Nekaj smo se le naučili,« pokaže Slavko na kuhinjske stene, kjer visijo dekorativne slike, ki jih je izdelal sam, kot se je naučil slikati v tedanji italijanski šoli. »Veste, pri nas takrat ni bilo tako strogo, kot sedaj pripovedujejo,« se spominja, »morda je bilo kje druge huje. Nam ni nikje branil govoriti slovensko. Tudi javno peti ne. Res pa je, da smo med slovenske pesmi vrnili tudi kakšno italijansko. Mislim reči, da mi otroci nismo čutili takega pritiska. Kako je bilo z odraslimi, pa ne vem.«

Fante so polovili bersaljerji

Verjetno je imel Slavkov oče drugačne občutke, kajti že v Trstu se je seznanil z delavskim gibanjem, ko pa se je pričela vojna, se je priključil Osvobodilni fronti. Toda fašisti so nekaj zavohali in za očeta je postal prevroč. Vzela ga je noč in skril se je v hribe. Tisti čas je Slavko dopolnil že osemnajst let in prišel je čas nabora, »vista« so rekli temu Primorci. To je bil za fante praznik, ko so si zataknili šopek za gumbnico in se s svojo možnostjo postavljali po gostilnah. Tudi Slavko je imel cvetje za gumbnico, toda oveneleno muje v zaporu, kajti žandarji so ga aretilirali ravno, ko je bil na poti k naboru. Zbrali so vso njegovo družino in jo poslali v konfinacijo. Bil je to zvit pritisk italijanskih oblasti, da bi zlomile očeta. Doma je mukala lačna živina in civilni so prasiči, mošt je vrel v kadeh. Kaj je hotel človek, ki je bil vendar kmet po duši? Vrnil se je s hribov in se javil policiji, da je šla lahko njegova družina spet k vsakdanjim opravilom, on pa v ječu in grozovitimi mučenjem naproti. Kljub vsemu je oče dočakal italijansko kapitulacijo. Spretno je izkoristil zmedo in se umaknil k partizanom na Koroško, kjer je kot mlinar dočakal konec vojne. Vsi v družini niso imeli te sreče. Toda o tem pozneje.

Italija se je na Hitlerjevi strani močno zapletla v svetovna dogajanja. Potrebovala je vojake, slovenski mladeniči pa so ji uhajali v partizane, čim so slutili, da jih bodo vpoklicali. Zato se je oblast lotila stvari drugače. Skupina bersaljerjev je obkobil

Slavko Abram z družino, kolikor je še živi v Kočevski Reki: z ženo Danico in sinom Sebatijanom, ki obiskuje srednjo strojno šolo v Kočevju, hčer pa je že zapustila domače gnezdo.

vas. Bersaljerji so bili zloglasni italijanski alpinci, katerih razpoznavni znak je bil šop perja na pokrivalu. Pravijo, da je bila prav zaradi tega perja tiha želja mladih Italijanov z revnega juga, Sicilancev in Kalabrijcev, da bi postali alpinci. Ko so to postali, so bili zelo ambiciozni in znani po svoji krutosti. No, ti bersaljerji so obkobilis vas in zgnali na kup vse mladeniče, godne za služenje vojske. Med temi je bil tudi Slavko. Strpali so jih na kamion in eden od vojakov je z motornim kolesom krožil okoli njega, da fantje niso mogli dol, sorodniki pa ne do njih. Tako so bili slovenski fantje iz Komna rekrutirani v italijansko vojsko. Očitno pa oblast ni preveč verjela v borbežljnost in zvestobo tako rekrutirane vojske, kajti večina teh fronte nikoli ni videla, vsaj v italijanski uniformi ne. Kot nekakšni delavski bartaljoni so se potikali po Italiji in opravljali vseake vrste javna dela. Tako jim, v primerjavi z njihovimi vrstniki, niti ni bilo tako slabo.

Doma le za eno noč

Če bi Slavko spoznal vojno samo s te plati, bi bilo kar znosno. Vendar, zgodilo se je neizbežno. Bilo je ravno zvečer, sredi kinopredstave, ko so se v dvorani priprale luči in zvočniki so oznanili, da je fašizem padel. Ljudje so planili pokonci. Slavju so sledili obračuni z nekdanjimi oblastniki. Slovenski fantje so prepustili evforiju domačinom. Niso sodelovali pri povzdigovanju fašizma, zato tudi obračun z njegovimi nosilci ni bil njihova stvar. Bolj jih je skrbelo, kako priti do doma, kajti Nemci so hitro napredovali.

Dogodivščin polna pot je Slavka le pripeljala do tete v Trstu, ta pa ga je hitro odpravila naprej, kajti Nemci so tu stalno opravljali racije. Dogovorila se je z branjevkami, ki so vsak dan pač prinašale svoje pridelke na trg. Te so fanta vzele v svojo družbo in kramljajoč ter zigrano sproščenostjo so z njim prisile mimo nemških straž. Na planoti so pa že čakali partizani. »No, le pojdi domov in se odpoči, jutri pojdeš pa z nami,« mu je dejal poveljujoči, ko je preveril, kako je z njim. Slavko je le našel mater, se najedel in prespal noč, drugi dan pa ga namesto partizan doma začutili Nemci. V veliki raciji po vsem tržaškem zaledju pobrali vsakega odraslega moškega, ki jim je prišel v roke. Kaj dosti časa ni bilo za poslavljanie. Tistkrat je Slavko zadnjici del svojo mater.

Nemci so Primorce poslali na prisilno delo v Nemčijo. Dolga in mučna je bila pot preko Avstrije do Berlina, kjer so bile proge od bombardiranj deloma že razrušene, pa preko Poljske do Baltika, kjer je bilo zbirno taborišče, pravilno Babylon. Tam so jih razporedili in poslali nazaj na jug Nemčije. Slavko je bil s še kakimi štiridesetimi rojaki izbran za delo v Waltherjevi tovarni orožja. Tam je bil rezim zelo strog, toda razmere so bile še kar znosne. Podnevi so delali deset ur, ponoči dvajset, če je bilo treba, pa tudi ob sobotah in nedeljah. Dobivali so plačo in jedli v isti menzi kot Nemci. Slabše se je godilo Poljakom in Rusom, ki so imeli bivalne prostore in kuhinjo zase. Slavko jim je pomagal, saj plače ni imel kje zapraviti, poleg tega so dokaj redno prihajali še paketi iz Italije s priboljški, ki jih je italijanskim državljanom posljal tamkajšnji Rdeči križ.

Komunisti vas bodo postrelili

Tudi Hitler je šel po Mussolinijevi poti in za Slavka so se pričela nova potovanja. Amerikanci so najprej mlade in zdrave vzelki k sebi za razna opravila, pozneje pa so jih skupaj z drugimi izgnanci in interniranci s tega področja zbrali na velikem prostoru v Nuerenbergu. Spet je nastala velika zmešljjava najrazličnejših evropskih narodov in jezikov, iz katerih so se oblikovali transporti za povratek na vse konce razorenih celin. Slavko se je z vlakom vrátil čez Avstrijo. Med potjo so srečevali polne vlake različnih razorjenih vojska, ki so se umikale z ju-

goslovenskega ozemlja. »Kam greste, komunisti vas bodo postrelili!« so jih svarili potniki tistih vlagov. Toda nič takega se ni Slavku zgodilo, ko je prispol na Jesenice. Dali so ga za partizanskega kuharja v Škofjo Loko. Slabše pa je bilo s tistimi, ki so se peljali takrat v nasprotno smer. Kajti tiste vlake so vrnili in njihov tovor počivali v kočevskih gozdovih ne tako daleč od sedanjega Slavkovega bivališča.

»Če bi že takrat vedel to, kar sem zvedel sedaj, ne vem, če bi tudi moje kosti ne ležale sedaj v Rogu,« pravi danes Slavko. Ko je dobil prvi dopust, se je odpravil domov, kjer pa je zvedel, da je njegova mati mrtva. Živa sta ostala le brat in oče. Nedavno tega pa je bratu uspelo zvedeti, kako je umrla mati. Likvidirana je bila v skupini vaščanov, ki so jih partizani pri neki prepadni jami postrelili. Nekateri so tudi žive pometali noter, saj je ohranjeno pričevanje, kako je neko mlado dekle še prilezlo z plezalkah nazaj do roba, pa so jo potem pokosili z rafalom, da je omahnila nazaj.

Zvesto v službi režima

»Komu je bilo do pobijanja nedolžnih ljudi?« se sprašuje Slavko in ne more razumeti, kako bi bila njegova mati lahko nevarna. Še najbolj pa ga boli to, da so bili med eksekutorji tudi domačini. Toda tega Slavko takrat ni vedel in je zvesto služil novemu režimu. V bolnišnici v Ljubljani, kjer je bil operiran na slepiču, je doživel prve volitve. Volil je seveda tak, kot so mu prišli prej svetovati. Izvili so ga za inženirca in pomagal je pri odstranjanju min vzdol Save od Litije do Brežic. Potem so ga poslali v Buje na patruljiranje ob meji s takratno cono B, kjer je bilo precej napeto, saj so tam poskušale prithotapiti dobro oborožene diverzantske skupine. Pozneje, po demobilizaciji, je dobil službo pri industrijski milici v Ptuju. Ves čas je bil zelo znan in aktivni član partije.

Ko so ga prišli iskat za delo ne Kočevskem, je bilo vse skupaj zelo skrivnostno. Obljubili so jim, da bo delovisce nedaleč od Ljubljane, da se bodo vozili v Ljubljano v kino, na zabave. Od vsega ni bilo nič. Delo je bilo pod strogin režimom, vendar pa tudi ne tako, kot so si nekateri predstavljali, namreč, da so bili na delu kaznjenci ali celo vojni ujetniki in domobranci, ki naj bi množično umirali.

»Tukaj smo bili samo profesionalci. Kakih ujetnikov nisem videl in tudi mislim, da jih na tem koncu ni bilo. Morda jih drugi. Tukaj so bila minerska in gradbena dela, bolj za tehnike. Tudi nesreč skoraj ni bilo,« se spominja Slavko. Zato pa je bila toliko bolj mučna konspirativnost, stalna kontrola, nezaupanje. Slavko je bil takrat že poročen, toda žena Danica je živila doma na Primorskem. Le redko jo je lahko obiskal, in ko je bil doma, vohljačev in provokatorjev ni manjkalo. Vohljača služba je bila naravnost popolna. Prvega otroka je dala žena krstil ponos. Le župnik naj bi vedel za to. A so že drugi dan za to vedeli na upravi. Mnogo prej kot pa Slavko sam. Seveda je imel zaradi tega tudi sitnosti. Zaupanje vanj se je pričelo krhati in končno je bil pod lažno obožbo po štirih letih odstranjen s strogo zaupnega dela. Virgli so ga tudi iz partije. Je pa še vedno ostal v zapretem območju, saj je dobil delo pri Snežniku. Sem je potem pripejal tudi družino.

Kočevska Reka je sedaj, tudi ko je že upokojen, za Slavka pravi dom. Navadil se je miru sredozem. Že zdavnaj se je naučil premagovati tudi samoto in dolgčas, ki sta včasih, ko še ni bilo televizijske, še bolj gospodarila tukaj. Pri tem mu je zlasti v pomoč harmonika, ki jo raztegne že od mladih let. Tisti, ki zna to, pa je dobrodošel v vsaki veseli družbi. Če vesela še ni, jo pa naredi. Zato Slavko ne razmišlja o tem, da bi se kdaj odselil od tukaj. Po vsem, kar je dal skozi, mu malo miru kar prav pride.

TONE JAKŠE

naše korenine

Soba, v kateri živijo spomini

Pozimi, v visokem snegu, je tako, kot bi se svet zgnil v svojo lastno tišino. Še korake poskra sneg vase, da se izgubijo brez odmeva, kot da jih nikoli ni bilo. Le sledovi v snegu pričajo o njih. Nekaj podobnega je s starostjo. Zgrne se med štiri stene, prekrita z mehko oredo, ki blaži neprjetne odmeve iz vsakdanjega živiljenja. A vendarle vodijo vanj neštete sledi in spomin se prebija po njih, urno šine skozi sedanost in svobodno zadiha na širini planjavi preteklosti, kjer je prostora in časa na pretek. Tam nekje lebdejo tudi verzi, napisani s skorajda deško roko daleč nekje v Galiciji, malo predno je omahnila za vedno:

Morda se vidiva kmalu, če ne sedaj, pa pozne. Do takrat pa sreča spremjam te povsod. Če pa se zgodgi drugače, kar je tudi mogoče, tedaj naj včasih v srečnih dneh, duh tvoj tjakav v daljo splava, kjer spominov mnogo spava, tamkaj v zabljenih grobeh.

Kartica z verzi je bila petnajstega leta s fronte poslana sošolcu Mirku Jarcu, gimnaziskemu maturantu, njegova mlajša sestra Iva pa se je besedilo naučila na pamet in še danes ga zna. In verjetno je edina na tem svetu, ki tako prižiga lučko spomina novomeškega gimnazanca Francu Pircu. Matere nikoli ni napravil zato, ker ga, čeprav je imel to možnost, gimnaziski ravnatelj ni poklical s fronte domov. Jarčeva Iva, Novomeščanka, rojena v starodnji, tam, kjer je danes študijska knjižnica, se

FOTO: T. JAKŠE

NAGRADA V KRŠKO IN NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 2. letosnje nagradne križanke izbral dva nagrajenca, JOŽICO JANC iz Krškega ter FRANCILJA BRATKOVIČA iz Novega mesta. Jančevi je pripadla denarna nagrada 1.000 tolarjev, Bratkovič pa bo prejel knjižno nagrado. Nagrajenemu čestitamo. Dobitnico denarne nagrade prosimo, da nam čimprej sporoč svojo enotno matično številko in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjižice, da jih bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali.

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasnejše do 10. februarja na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 4.

REŠITEV

2. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 2. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: TRIK, ESMA, ROKA, KLIC, IKONA, ANI, EO, OLIVA, ERVIN FRITZ, P, FANT, RANTA, BEAT, JANE, AIS, USTAVA, ADA, IT, KNE, ŠČAP, NEVA, VISKI, POZDRAV, AKTIV, INDIANA.

prgišče misli

Najbrž smo res le takrat srečni, kadar živimo v iluzijah, v predstavah, da so naše ljubezni srečne, da so naša dela pomembna, da živimo v družbi dobro mislečih ljudi.

CVETKO ZAGORSKI

Vsi smo v nevarnosti, da bomo s tem, ko se proti zlu borimo, zagrešili še večjo zloto.

F. CERAR

Morda šele nenehna in neposredna in očitljiva bližina smrti daje pravo kvaliteto življenja.

N. KOŠIR

Kdor stori zločin, uniči svojo dušo.

CARL G. JUNG

zanimivosti iz sveta

Kako sta si delila Balkan

Ni se tako dolgo, ko se je pri nas o slovitem dogovoru med Stalinom in Churchillom, s katerem sta si razdelila interesne sfere na Balkanu, govorilo kot o izmišljotini, čeprav se je ves čas dobro vedelo, da je tak dogovor res bil. Vse skupaj je ponovno postalo zanimivo zaradi razpleta dogodkov, ki so politični zemljevid jugoslovenskega prostora izrisali podobno tistem, kar sta na hitro začrtaла in sprejela oba voditelja.

Nov dokaz o tem zgodovinskem sporazumu so odkrili novinarji britanske televizijske družbe BBC, ko so pripravljali dokumentarno oddajo o koncu druge svetovne vojne in našli v Churchillovem arhivu dva lističa, premierov predlog delitve vpliva na Balkanu in ruski prevod.

Podrobnosti o dogovoru je britanski premier opisal v svojih spominih. Dne 9. oktobra 1944 se je sestal s Stalinom. Zaskrbljen zaradi sovjetskega prodiranja na Balkan, je sovjetskemu voditelju predlagal dogovor, po katerem naj bi imela Sovjetska zveza 90-odstotni vpliv na Romunijo, 75-odstotni na Bolgarijo, v Jugoslaviji in na Madžarskem bi si velesile delile vpliv pol-pol, v Grčiji pa naj bi imela Sovjetska zveza le 10-

KEM SIMBOL ZA VANAĐU	FR. CESAR- STVO POD NAPO- LEONOM	LEPOTNA ČEBULICA	OSEBNI ZAIMEK	AVTOR UDIR	TUJE ŽENSKO IME	LISSIČKI ELEAZAR	INDIJSKI BOG OGNJA	IZBOLJŠAVA	UŽITNA MORSKA RIBA
PRIPRAVA ZA MERJE- NJE TLAKA				ZGOD. KRAJ V ZDA DRŽAVA V ZDA					
PRELOG					KRILLO RIM. LEGUE				
IVAN CANKAR NAČRT			ŠVED. IGRA- KA BERGMA- NOVA	NAM. IME ZA ZILJSKO DOLINO	KAMEN Z VDOLBENO PODOBBO				
TONA	MAZILO	DERA ZA SUŠENJE GORNA NOTRANJ- SKEM		RIM. BOG LJUBEZNI				STARADOLŽ MERA	
MOZOLJA- VOST			OTOK V PRESPAN- SKEM JEZERU	ČAS MED DVEMA VOJNAMA	ZENSKO IME GR. MIT. SONČNA DEŽELA		SLANO JEZE RO V AZUJ		
RADIO- AKTIVEN KEM. ELEMENT							SRB. M. IME STARO- ŽIDOVSKI VLADAR		
TOPEL VETER			DOBER RACUNAR CECIL TAYLOR						
ČUSTVENA RAZGIBA- NOST						SENČNA STRAN			
NOTNI ČITALEC						ENOTA ZA ČISTINO ZLATA			

odstotni vpliv. V spominih je Churchill zapisal, da se je Stalin ob predlogu, ki mu ga je ponudil skiciranega na lističu, nekoliko zamislil, nato pa ga je odobril. Ko je britanski premier namignil, da bi oba lističa, izvirni in ruski prevod, začgali, mu je Stalin dejal, naj ju kar shrani. Naslednji dan sta zunanjia ministra Velike Britanije in Sovjetske zveze razmerja nekoliko popravila v korist Vzhoda, ki je dobil v Jugoslaviji 60-odstotni in na Madžarskem 80-odstotni vplivni delež v zameno za Grčijo, kjer je Sovjetska zveza ves vpliv prepustila zaveznikom. Dogodki in Grčiji so pokazali, da dogovor velja. Britanski padalcji so kmalu zatem zatrli upor partizanskih grških komunistov, ne da bi Veliki brat v Moskvi mignil s prstom.

Dogovor je v bistvu veljal tudi ves povojni čas, dokler se »večni« sovjetski imperij lani ni sesipal in zrušil. Posebej zgovoren je jugoslovenski primer, kjer so se interesi križali lepo po dogovoru. Dolgoletni voditelj Jugoslavije Tito je spremenil izkoristič politični fifty-fifty in vodil s tem skladno politiko razpetosti Jugoslavije med Vzhodom in Zahodom.

Ledena doba prihaja

Da vreme že nekaj let ni več takšno, kot je bilo včasih, smo si več ali manj vsi edini. Letos se je vremenska kuhinja ponovno izkazala kot zelo negotova zadeva; sneg je zasipal kraje, kjer so snežne padavine skoraj povsem neznane, v krajih, kjer so snega vajeni, pa ga vse do nedavnega ni in bilo. Kaj napovedujejo te vremenske zmešnjave? Do kakšnih sprememb prihaja? Se nam obeta splošna otoplitev, kot trdijo nekateri strokovnjaki, ali obratno nova ledena doba, kot trdijo drugi?

Veliko je znaten, ki govorijo, da se naše ozračje je res bolj ogreva, pri čemer igra glavno vlogo tako imenovani učinek tople grede, ki nastaja kot posledica onesnaževanja ozračja z dimi in izpuhi. Toda ogrevanje ozračja za Evropo ne pomeni splošne otoplitve, kot bi pričakovali. Učinek tople grede bo Evropi prinesel polarni mraz in ledene gore bodo priplavale vse do obal Kanarskih otokov. Kot trdi norveški strokovnjak Egil Sakshaug bo ledena doba nastopila čez kakih 50 let.

Osnovni razlog za ohladitev zahodnih in severnih predelov evropske celine bodo spre-

membe v gibanju morskih tokov, predvsem pa usahnitve toplega Zalivskega toka, ki teče od Mehškega zaliva in prinaša s svojimi topimi vodami blago podnebje Britanskemu otočju, Skandinaviji in severni Evropi. Brez tega toka bi bilo podnebje veliko manj prijazno. Severna Nemčija bi na primer imela podobno podnebje, kot prevladuje v severni Sibiriji, se pravi, da bi bile zimske temperature nekaj deset stopinj pod nič.

In prav to se lahko dogodi. Zaradi ogrevanja ozračja se talijo ledenički in v Severno morje dotekajo velike količine sladke vode, zaradi česar pada njegova slanost. Prav to pa ogroža kroženje morskih tokov, ki sloni na pogrejanju ohlajenih morskih gmot in površinskim pritegovanjem topnih. Ta mehanizem vleče topni morski tok visoko na sever. Če bo slanost Severnega morja manjša le za toliko, da bo v litru morske vode za 0,2 grama manj soli, se bo kroženje zaustavilo in topni Zalivski tok se bo zaustavil veliko bolj na jugu, nad severni del Evrope pa se bo razširil polarni mraz.

Črn scenarij ledene dobe, ki grozi velikemu delu Evrope, je seveda mogoče spremeniti, vendar pa nimajo vzvodov sprememb v svojih rokah le Evropejci, marveč kar ves razviti svet oziroma kar svet v celoti. Velike vremenske spremembe namreč ne bodo prizadele le Evrope, četudi njo najbolj.

Posnemi se v živo!

Kar so bili doslej fotografski avtomati, s katerimi si je vsakdo lahko v nekaj minutah oskrbel nekaj svojih fotografij, bodo v prihodnosti najbrž video avtomati. Kanadsko podjetje Videogram International Corp. iz Vancouvera je izdelalo zanimivo napravo, ki omogoča samodejno snemanje triminutnega posnetka na video kaseto. Video avtomati naj bi stali, podobno kot so svoj čas fotografski avtomati, vseposod, kjer se zbira veliko ljudi.

Seveda ne gre za pusto triminutno sedenje in govorjenje v oku samodejne video kamere. Pošten program podloži sliko in govor uporabniku z najrazličnejšimi zvočnimi in slikovnimi ozadjami. Za 10 dolarjev, kolikor stane eno snemanje, se uporabnik lahko posname v prazničnem vzdihu s čudovitim ognjem in s prijetno glaso v ozadju, lahko se posname v družbi z znanimi osebnostmi iz sveta zabave, lahko se »vključi« v nastop znanih glasbenih skupin in podobno. Mešanje slik in zvoka opravi računalniški program, ki slikovna in zvočna ozadja pobera z laserskih plošč.

glasba

Polska malca

Skupina Polska malca iz Krškega deluje na slovenski glasbeni sceni že dobro osem let in si je v zadnjih nekaj letih zagotovila mesto v samem vrhu slovenske underground scene. Fantje iz Malce so znani tudi zunaj naših meja, o čemer pričajo že štiri uspešne turneje v zadnjih dveh letih, ko so nastopali po Nemčiji, Avstriji ter Nizozemski. V treh letih je prišlo v bendu do več slogovnih sprememb, med drugim so igrali punk, hardcore in crossover, spreminala pa se je tudi sestava ansambla. Trenutno so člani Polske malce: Giani Kovač — bas, Uroš Srpič — bobni in Jožko — kitara.

Njihovo glasbo bi lahko opredelil kot sodoben, udaren postcore, ki včasih spominja na ameriške bende, kot sta Nomeansno in Victims Family, zvenijo pa vseeno dovolj izvirno, mogoče tudi zaradi tega, ker je skoraj vsa njihova glasba le instrumentalna. Po številnih koncertih pri nas in v tujini jim je uspelo izdati dve plošči. Za domači trg so pri mariborskem Front rocku izdali odlično veliko ploščo Mojster s snežinko, ki je kljub temu, da je nastala v minimalnih pogojih in z malo sredstvi, gotovo naš najboljši neodvisni izdelek leta 1990. Za zahodno tržišče pa so pri nemški založbi RPN izdali maksimalni singl Polska malca, ki gre po izjavah članov banda odlično v prodajo. Fantje se aprila odpravljajo na evropsko turnejo z enim najboljših ameriških posthardcorskim bendom Fugazi.

BOJAN NAGELJ

K praktični KRIŽ A Ž

Gumbi

Nekdaj so gumbi služili le kot pripomoček za zapenjanje, danes pa je ta detail postal glavni, večkrat celo edini okras oblačila. Gumbi je bilo videti v obilici barv in oblik tudi na nedavnem ljubljanskem modnem sejmu, razstavljenih pa je bilo tudi nekaj oblačil iz črnega pliša, atraktivno okrašenih z ekskluzivnimi gumbi. Nadvse cenjeni so še vedno starinsko oblikovani gumbi, ki včasih delujejo že kot baročne broške, pa gumbi, ki spominjajo na uniforme mornarjev. Moda obožuje tudi sodobne, geometrijsko oblikovane pozlačene gume, ki se jih zares da uporabiti na nešteto način. Zelo modne so tudi perle. Skratka, z gumbi vseh barv in čim bolj zanimivih oblik se da iz enostavne bluze, mikice, puloverja ali obleke narediti lepo in zanimivo unikatno oblačilo.

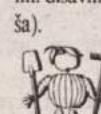
Psi in mačke

Če imate doma mačko in psa, morate paziti, da sta posodi za hrano skrbno ločeni, saj so pasje bolezni, ki bi se med prehranjevanjem prenesle na mačko, zanje lahko smrtno nevarne. Poleg tega potrebujejo mačke več vitaminov in beljakovin kot psi, zato s pasjo hrano ne bi dobole dovolj hraničnih snovi. Zelo priporočljivo je, da dobita mačka in pes enkrat na teden surovo jajce, ki je koristno za kožuh. Sicer pa morate biti previdni, da ne mečete psu vretenc, ribjih, piščančjih ali prekuhanih kosti. Lahko so namreč zelo ostre in se psu zatakejo v žrelu. Mačke pa ni priporočljivo hraniti suho hrano, ker lahko skdujejo njenim ledvicam.

Mešana solata iz kuhanje zelenjave

V tem letnem času rabimo večinoma vloženo in zamrznjeno zelenjavo. Zelenjavo, ki smo jo vzel iz skrinje, vsako posebej skuhamo do mehkega, ohladimo in zrežemo na primerne koščke. Potrebujemo različno zelenjavo, na primer stročji fižol, beli fižol v zrnju, malo zeleno, korenček, cvetači (tudi kolerabica ali gomolj repe s poda v tako družbo), majonezo, gorčico, kis, sol in sveže zmleti poper. Vse pripravljene sestavine damo v veliko skledo in zmešamo. Dodamo majonezo in pomešamo. Poskusimo in po okusu začnimo še z gorčico, kisom in soljo ter sveže zmletim poprom. Če pa hočete solato z manj kalorijami, nadomestite del majoneze s tekočim jogurtom. Narahlo, vendar temeljito premešamo in predenemo v skledo, v katere bomo solato ponudili. Če nimame majoneze ali če imamo rajši kislo smetano, si lahko naredimo preliv iz kiske smetane. Kozarec kiske smetane zmešamo z žlico paradižnikovega ketchupa, začinimo s soljo in poprom ter primešamo dve žlici sesekljnih dišavnih zelišč (petersil, drobnjak, koper, kresna).

Zimsko dognojevanje

Običajno sobnim rastlinam v zimskem času ne dognojujemo, ker jih je večina v dobi mirovanja. So pa tudi izjeme. Če so rastline zaradi ugodnih klimatskih razmer tudi v tem času v rasti, jih lahko dognojujemo, vendar v manjših gnojnilih raztopinah (0,05 do 0,1 odstotka, kar je 0,5 do 1 ml na 1 liter vode) in bolj poredko kot je običajno. Nikarkor pa gnojenja ne smemo omejevati lončnicam, ki v tem času cveto ali pa še nastavljajo cvetne popke. Te normalno dognojujemo s tekočimi NPK gnojili, kot so florit, cvetal, substral in drugi. Prihodnjih nam bo Martin Zupančič, vrtnar iz Birčne

STARA SOTESKA — Na desnem bregu reke Krke visoko na pobočju nad žago v Soteski stoe razvaline starega gradu Soteska. Kdaj je bil pozidan, ne vemo, kot dedina plemenitih Aynoedov se omenja že leta 1231, ko sta bila njegova lastnika brata Valter in Erazem, sinova Hermanna pl. Aynoed. Leta 1444 je grad postal last rodbine Scheyer. Ko se je zadnja potomka te družine, Felicita, leta 1628 poročila z Janezom Adamom pl. Gallenbergom, je grad menjal lastnike. Gallenbergi so staro Sotesko opustili in v drugi polovici 17. stol. zgradili na ravnicu ob Krki nov grad, ki je bil eden najlepših na Slovenskem. Stara Soteska je bila prepustočena propadu, a vdala se ni tako hitro. Še danes lahko občudujemo visoko kamnit steno, skrbno pozidano iz obdelanih kammov, zloženih v pravilne vrste. Res občudovanja vredna zidarska spremnost. (Pripravila: umetnostna zgodovinarka Marinka Dražumerič)

In Trdinovih kopiskov

Čudna zaupljivost vladu v ljubezni. Deklica ali žena sloni ljubemu na prsih vsa vanj vtopljeni, razen oči, ki pažijo ostro na njegovo roko, da ne bi izmagnila jej iz žepa kako šestico! O tem mnogo izgledov.

Potem se jim pa sanja — O loteriji je sila pogosto pogovor v krčmah. Revščina išče si tu pomoči. Ni čudo, da se toliko ljudem sanajo broji, ki se potem strastno stavijo do iznemoglosti.

Dolenjska lažnjost — Med najglavnje, najbolj razširjene napake nezaupljivega Dolenca spada njegova lažnjost. Oče veli otroku: »Naša mati lažejo.« Mati: »Oče pa so se že spet pokadili.« Eden drugega dolže neprehnomata: »Ti lažeš.« Ker je to tolikokrat res, ni čudo, da se vsakemu tako težko verjame. Če se kaže kdo naenkrat posebno prijaznegra, je ta lastnost laž, z njo hoče gotovo kaj doseči.

Mahala sva s kartama za vlak ter se prerekala z uslužbeni, ki so kar po vrsti prihajali k nama, gledali najine nerazumljive papirje ter krili z rokami.

Minilo je dobre pol ure premirje, ki sva ga predremala na klope izpraznjene čakalnice. Nato je prišla delegacija železničarjev, med njimi je bila tudi policajka. Poleg karte sva morala pokazati tudi potni list. Zopet smo govorili, krili z rokami ter se prepirali, ne da bi drug drugega sploh razumeli. Zopet je sledilo premirje, nato pa so končno pripeljali nekoga, ki je znal pisati angleško, samo pisati, ne pa tudi govoriti. To je bil brezupen poizkus, saj sva midva nekoliko obvladal le govorjeno angleščino, pisane pa ne. Končno so našli nekoga študenta, ki je za silo govoril angleško. Sledilo je prevajanje, dokazovanje, gledanje papirjev pa zopet ponavljanje in končno sva lahko stopila na najin vlak. Na mali postaji, kjer skoraj nikoli nima opravka s tujci, je zavladal mir in uslužbenici so lahko ponovno utonili v običajni lenobni dremč.

Nauk s te postaje sva si dobro zapomnila: pri Kitajcih se splaća vztrajati in pokazati, da je tvoj čas še bolj raztegljiv od njihovega. To je postala najina deviza v primerih, ko so vsi drugi načini prepričevanja odpovedali.

Zla slutnja, ki sem jo dobil že na vožnji z vlakom do Taiana, se je na 17 ur dolgi vožnji do Sanghaja tudi uresničila. Postalo nama je jasno, zakaj so najini sotrpinji v Pekingu tudi po teden dni čakali na rezervacijo spalnikov, tako imenovanih »hardsliperev«. To pot nisva imela priznane nobene rezervacije in sva ostala brez znamenitih »hard sitov«. Najino začasno domovanje je postal kot ob izhodnih vratih vagona, kjer so naju na vsaki postaji vedno znova skoraj poteptali novi potniki. Prostor sva morala na vsaki postaji vedno znova osvojiti.

Ko sva izgubila evropske predstodke, sva izkorisčala belo kožo v spopadih z domačini, saj nama je dajala delček prednosti pred popotniki, ki niso mogli skriti za-

VAŠA

M.L.: NENAVADNI DOGODKI

V začetku leta 1983 je moja mama, stara 75 let, resno zbolela. Slutila sem njeno smrt, zato sem kupila blago, ga odnesla k šivilji h kateri sem hodila že več let, in ji povedala, da je mama bolna pa bi ji rada pripravila obleko za zadnje slovo. Toda odklonila je šivanje. Z grenkim občutkom sem odšla k drugi šivilji, ji spet vse razložila, in, glej, tudi ta je odklonila. Šele v tretji šivalnici so sprejeli delo in sešili to obleko.

Minilo je nekaj mesecev. Nekega dne sredi oktobra, ko sem sedela sama v sobi, me je preplavilo nenavadno občutje. Začutila sem nekakšen notranji ukaz. Vstala sem, odšla v klet po metlo in kake pol ure z užitkom pometala pred blokom. Ko sem se vrnila v sobo, sem se zgrozila. Omara, v katero sem bila shranila mamo obleko, je bila pomaknjena za četr metra od zida, levo in desno krilo vrat je odpadlo, zadnja stena v omari pa je bila izbočena in polomljena. Vrata od bušetne omarice so bila odprta in polomljena, steklenice brezalkoholne pijače pa razbiti. Vendar črepin in mokrote ni bilo nikjer. Tudi televizijski ekran je bil čuden, poln neke kot moka drobne glaževine. Poskusila sem to glaževino počistiti z roko, pa ni šlo. Šele ko sem vzel mokro brisačo in z njo zdrgnila ekran, je skrivnostna barva izginila. Čisto trda sem bila, ničesar nisem razumela.

Tedaj je zazvonil telefon. Sporočili so mi, da je mama umrla... Pred pogrebom smo se zbrali vsi širje otroci v mrlinski vežici ob mrtvi materi. Na steni Doma sem poklicala mizarja, da mi spravi omare v red. Ko je prišel, se je začudil nad razbijinami. Vprašal me je, kaj sem počela z omarami. Povedala sem mu, kako je bilo. Gledal me je začudeno in očitno mu ni šlo v glavo, da je to mogoče. Vse je lepo popravil in omaro sva postavila spet na njen prejšnje mesto.

Zdaj je mir. Ne vem, zakaj se mi je vse to dogajalo v času mamine smrti, vem le to, da me ni imela posebno rada.

Z vlakom na Kitajsko

Poslovenjeni pesnik Brecht

Bertolt Brecht je pri nas in v svetu resda bolj znan in član kot dramatik, vendar je tudi odličen pesnik. S pesništvo je pravzaprav začel svojo literarno pot in mu ostal zvest do konca, čeprav je postal gledališče osnovna oblika njegovega umetniškega zanimanja.

S pesništvo se je začel Brecht ukvarjati po prvi svetovni vojni. Hitro se je znašel v vrincih nemškega ekspressionizma, ki je postal izraz tedanje vsesloške človeške utrujenosti in obupnosti. Ekspressionizem je Brechtovo poezijo globoko zaznamoval, a ne tako kot pri mnogih nemških pesnikih, dušo zavajali. Ohranil je jasno in kritično razmerje do sveta in dogodkov.

Prav zaradi kritičnosti je Brecht prisel v osto nasprotej z nacizmom, zlasti še po požigu Reichstaga, in se je moral iz Nemčije umakniti. Njegove pesmi iz tistih dñi izražajo vso mizerijo izgnanstva in obenem veliko upanje revolucionarnega človeka, ki se je odločil pomagati »spremeniti svet«. Spreminjati svet se zdi maršikdaj naveno, povsem prozaično, je pa zanimivo, ker je novo in sili vse kas na odkrivanju boljšega sveta, pravi Brecht.

Brech je Brecht tudi takrat, ko ga muze speljejo na poljane čustvenih, liričnih zanosov. Se pravi: vselej zelo bližu satiri in jedemu humorju. Zbadljiv in posmehljiv.

V slovenščini smo do zdaj lahko brali le nekatere Brechtove songe in baladno ubrane pesmi. Pesnika Brechta nam je pravzaprav odkril še naš pesnik Ervin Fritz in ga prevedel. Najbrž ga pri naši, ki bi to storil bolje kot on s svojim izjemnim čutom za pesniško resnico. Knjigo je izdala Založba Drava in Celovc.

I. ZORAN

Študija o imenih naših podjetij

Na dušek sem prebral jezikoslovno studio prof. Alenke Gložančev-Jugovic, ki je pod naslovom »Enobesedna imena slovenskih podjetij« nedavno izšla pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Naslov knjige sam sicer ni preveč vabljen,

zato pa je toliko bolj privlačna njena vsebina, tako da utegne zanimati ne le jezikoslovce in ljubitelje slovenščine sploh, marče tudi poslovne ljudi in organizatorje podjetij.

Prof. Gložančev je diplomirala na ljubljanski univerzi 1977 in deluje odtej kot raziskovalka pri Inštitutu za slovenski jezik Franca Ramovša. Že nad deset let se poleg drugega ukvarja s problematiko imen slovenskih trgovskih in proizvodnih podjetij, registriranih do leta 1989. Marsikatera od teh imen so se uveljavila, četudi so sprva naletela na močan odpor javnosti, če da zvenijo nenavadno, našemu jeziku tudi, izumetničeno. Avtorica obravnava nekaj nad 270 imen, in sicer z besedotvornega, pomenskega, izvornega in funkcionalnega vidika. Imena so razvrščena v naslednje skupine, za povprečnega bralca najbrž poimenovane z nekoliko učenimi nazivi (v oklepajih navajam po nekaj zgledov): 1. Imena, nastala z občnobešedno prekate — gorizacijo (Labod, Integral, Pionir, Mercator). 2. Imena, nastala z lastnoinensko prekategorizacijo (Gorjanči, Liska, Krka, Šumi). 3. Izvirne izpeljance (Jutranjka, Metalka, Izolinka, Alpina). 4. Izvirne krajsanke (Emba, Fructa). 5. Izvirne zloženke (Globtour, Avtotehna, Mesozidelki, Agrostroj). 6. Zloženke s krajsanim delom (Donit, Novoteks, Elektrotehna). 7. Izloženke osamosvojenke (Aero, Elektro). 8. Izvirni sklopi (Dajdam). 9. Izvirne sestavljenke (Supermarket, Intereuropa). 10. Kratična imena (IMV, Giposs).

Knjiga je še posebno zanimiva, ker prodorno ugotavlja izvor imen, njihov pomen in razloge, ki so priveli do njihovega izbora, ter v veliko strpnostjo opozarja tudi na jezikovno ali estetsko manj posrečena imena. V tem pogledu je zlasti tehtno četrto poglavje. Knjigo zaključuje abecedno imensko kazalo ter povzetek v francosčini (delo Jožice Pirc).

Akademik prof. France Jakopin je o knjigi Alenke Gložančev med drugim zapisal tole: »Delo odkriva sistematičnost, jezikovna jasnost in dokumentacijska natančnost... poleg jezikoslovnega znanja odraža pozitivno jezikovnokulturno usmerjenost, ki brez ostrega purizma poudarja potrebo po polnejsem uveljavljanju in razvijanju slovenščine na tem reklamno naravnem imenskem področju.«

Izdajo knjige je poleg drugih podjetij omogočila tudi novomeška tovarna zdravil Krka.

ANDREJ PELIKAN

*Gložančev Alenka: Enobesedna imena slovenskih podjetij. Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Franca Ramovša, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, 1991.

Janez Jaklič:

stiskali po klopih, spali pod sedeži, čepeli na hodnikih. Sprevodenki, pravi mali bogovi, so po svoji presoji prižigali in ugašali ventilatorje ter odklepalni in zaklepalni kotle z vročo pitno vodo, kakor se jim je pač zdelo.

ZAHAJ — NAJBOLJ EVROPSKO MESTO

Sanghaj je z dvanaštimi milijoni prebivalcev največje mesto Kitajske. Nekdanja ribiška vasica ob izlivu reke Jangje je postala bogato pristaniško mesto v 17. stoletju, največji razcvet pa je doživel po opisni vojni, ko je Sanghaj postal odskočna deska za različne evropske države, ki so uveljavljale svoje interese na ozemlju azijskega invalida, kot so Kitajsko takrat imenovali. Osvajalcii Evrope so tu gradili banke, trgovine, ulice, cerkve, trge, skladischa in vtišnili mestu svoj pečat.

Sanghaj je najbolj evropsko kitajsko mesto. Ima poseben status odprtega okna v svet, ki ga neguje tudi socialistična vlada. To se pozna tudi na ljudeh, ki se nosijo bolj po zahodni modri. Drugačna, bolj raznolika je tudi hrana, ki jo je moč dobiti v lokalih. Zvezcer so se kot gobe po dežju na vsakem vogalu pojatile male kuhinje na triciklih, cizah in podobnih transportnih sredstvih. Običajnim kuram, racam, mačkam in psom se je pripravila še celo kopica morskih in rečnih dobrot, kot so želje, morske kače, ribi, školjke. A midva sva vztajala pri lastnih zalogah in jedu iz jajc, malo iz usmiljenja do race, ribi ali kake druge živali, ki je čakala na svojega gurmana v kletki na vidnem mestu pri vhodu v lokal, predvsem pa zaradi kitajskih začimb, ki so se najimata evropskima želodcem močno upirale. Dodatna neprijetnost je bila tropska vročina do 40 stopinj Celzija. Zaradi nje so meščani poiskali kakršnokoli senco v parku ali pa kar v ležalnikih na ulici in tako čakali do poznej nočnih ur, ko so se stanovanjski betonski čebelnjaki ohladili do znosne meje.

Shanghai — pretovarjanje tovora z ladje: posoda kot pred tisočletji.

Podbočje že tik pod vrhom

Nova zmaga je košarkarje popeljala na drugo mesto — Smelt Olimpija—Podbočje 74:85 (37:49)

Dosedanji razplet prvenstva v rdeči skupini I. slovenske košarkarske lige potruje domneve, da bi lahko igralci Podbočje še kako resno posegli v boj za prvo mesto na lestvici. Škoda je dve nepotrebnih spodrljajev Podbočjanov, ki pa še zdaleč nista odločilna, zdi se celo, da so igralci iz teh tekm potegnili marsikaj poučnega in koristnega.

Tako vsaj je moč soditi po zadnjih dveh nastopih, saj sta dve zaporedni zmagi ekipo pripeljali na drugo mesto z vsega točko zaostanka za vodilno Ježico, ki je v soboto doživel svoj prvi poraz proti Elektro. Košarkarji Podbočje pa so v tem petem kolu igrali v ljubljanski tihli Tivoli proti mladincem Smelta Olimpije. Dvoboj je bil odločen že po prvem polčasu. Vse do 15. minute teka dela sta se ekipo izmenjavali v vodstvu, nakar so gostje zaigrali hitreje in s hitrimi protinapadi priceli polnitvi koš Ljubljancam. Zlasti učinkovita sta bila Kroščelj in Krivokapič, ki sta s soigralcu tudi v nadaljevanju igrala zbrano in v zaveto. V 30. minutu je znašala prednost Podbočjanov z 15 točk, ob koncu pa so jo mladi Ljubljancani z veliko borbenostjo zmanjšali, se približali gostom že na vsega 6 točk razlike, toda za kaj več jim je zmanjkal moči. Končni rezultat je bil 85:74 (49:37) za goste.

Podbočje: Vego 8, Plevnik 6, Rozman 7, Krajsar 11, Krivokapič 18, Jurečič 3, Kroščelj 27, Vaupotič 5.

Lestvica: 1. Ježica 9, 2. Podbočje 8, 3. Comet 8, 4. Elektro 8, 5. Kronos Slovan 8, 6. Smelt Olimpija ml. 7, 7. Maribor 87 6, 8. Celje 6.

V prihodnjem kolu, ki bo na sporedu v soboto, 1. februarja, bo Podbočje doma igralo z Elektro, Ježica s Kronosom Slovanom, Celje s Smeltem Olimpijo in Comet z Mariborom. Podbočjan seveda potrebuje zmago, enako tudi Elektra, ki je dobro formo napovedala z uspehom nad Ježico. V Podbočju se torej v soboto obeta

zanimiva in kvalitetna košarkarska predstava, ki se bo pričela ob 19. uri.

Minuli vikend pa se je končalo prvenstvo v II. republiški ženski ligi. Igralke Novega mesta so v sobotnem zadnjem kolu brez težav zmagale na Vrhniku z 78:36 (34:15), pri čemer velja poudariti, da je liščki krst uspešno prestala učenka 6. razdelitev osnovne šole Krpanova, ki je dosegla 8 točk, ostale koše pa so prispevale: Župančič 6, D. Verstošek 22, Žagar 14, Čavlovic 5, Birs 6, J. Verstošek 14, Šeničar 3. Navzlic visoki zmagi pa so Novomeščanke prvenstvo končale na nehvaležnem drugem mestu, edini poraz so doživele na Jesenicah. Odločila je torej razlika v koših, pri čemer so bile Jeseničanke boljše. Zadnja priložnost Novomeščank je bila sobotna tekma med Šentvidom in Jesenicami, ki pa so jo slednje po ogorenjem boju vendarle dobile in tako osovojile naslov prvakinje.

ODPRTO PRVENSTVO NOVEGA MESTA ŽUNOVI

NOVO MESTO — V edinem dolenjskem squash centru na novomeških mestnih njivah je bilo minuto soboto odprto prvenstvo Novega mesta za ženske. Zmaga je odšla v Mengš, prvo mesto si je namreč priznala Majda Žun, druga je bila Nuša Slabe (obe Fit Top, Mengš), tretja Tatjana Pejhan (Squash klub Novo mesto), četrta Sabina Zupan (Mirna Peč), petna Erna Galič (Novo mesto) itd.

ŠAHOVSKI KOTIČEK

• Mednarodni mojster Leon Gostiša je pred dnevi v Semiču odigral simultanko na devetnajstih deskah. Remi so iztržili Petrič, Jakša in V. Kobe, medtem ko je Uroš Kobe uglednega igralca celo premagal.

• Na turnirju v Semiču je nastopilo 11 igralcev, zmaga je U. Kobe z 8,5 točkami, sledijo pa: Štubičar 8, Bubnjič 7,5, Petrič 7, Maceš 4,5 itd.

• Na občinskem prvenstvu črnomaljških osnovnošolcev in osnovnošolk je med mlajšimi pionirkami zmagaala Vukelicova pred Kapševim in Miheličevim, med mlajšimi pionirji Simčič pred Kondjo in Golobarjem, pri starejših pionirkah Šterbenčevi pred Miheličevim v Butalu ter med starejšimi pionirji Tadej Kobi, drugi je bil Muhič in tretji Matjašec. Odveč je dodati, da so vsi doma iz Starega trga.

(ob)

Gliha in Mohor v dresu Elana!

Nogometna, ki bi ju bil vesel sleherni klub evropskega razreda, podpisala za NK Elan Studio D — Tretji novinec je Petrovič

NOVO MESTO — Nogometni klub Elan Studio D je poskrbel, da se bo na Dolenskem in še kje tudi v zimskem premoru med jesenskim in spomladanskim delom prvenstva na veliko govorilo o nogometu in klubu iz Portovalda. Klubske uprave je namreč uspel veliki met: pogodbo o zvestobi zeleno-belemu dresu sta minule dan podpisala Primož Gliha in Gordan Mohor. Tako okrepiljene bodo radijci brez droma laže prenašali breme napornih priprav, katerih edini cilj je pripraviti in uigrati takšno ekipo, ki bo spomladis sposobna pridobiti si prvo mesto v II. slovenski ligi in s tem vstop v prvo državno ligo.

Ljubiteljem nogometa imeni Glihe in Mohorja povesta dovolj: Ne tako dolgo nazaj sta skupaj uspešno igrala v ljubljanskem prvoligašu Olimpiji. Po sijajnih predstavah je danes 24-letni Gliha postal tarča velikih klubov, naposled se je odločil in oblekel modri dres zagrebškega Dinama, sedanjega Haška Gradjanškega. Zaradi neizpolnjenih obvez je sklenil Zagrebčane zapustiti, Hašk je zamenjal za novomeški Elan Studio D.

»Prvi razlog je, da želim igrati; položaj v sosednji republiki namreč rednega nastopanja ne zagotavlja; drugi pa je, ker v Zagrebu svojih dolžnosti do mene niso izpolnili. Držim se svojega osnovnega načela, igrati in nastopati za klub, ki je organiziran, urejen, kjer se vede, kdo piše in kdo plača. Kolikor sem doslej utegnil spoznati novomeški klub, imam vtis, da je v Elanu tako; to, da igrajo v II. republiški ligi me ne moti. Sicer pa je naš skupni cilj sedaj jasen. Če ne bi poznal novih soigralcev in če ne bi bil prepričan,

da želite lahko uresničimo, ne bi ugriznil v to jabolko.«

Gordan Mohor je branil pri Iskri iz Bugojna, Olimpiji, Zagrebu, nazadnje pri reškem prvoligašu. Enaki kot Gliho so tudi njegovi vzroki, da je dres Rijeke zamenjal z Elanom. Ceprav je bil še predlani in lani tarča nekaterih uglednih evropskih klubov, je ostal doma na Hrvaskem, te dni pa se je znova vrnil v Slovenijo. Želi si tekem in igranja, pravi, da je s svojimi sedemdvajsetimi leti premiad za nogometni pokoj. Strokovnjaki celo pravijo, da so za vratarja to najboljša leta.

Novomeščanom je tako padlo z ramen veliko breme. Z Mohorjem so dobili vratarja, ki ga so ob poškodovanem Červu krvavo potrebovali, z Gliho napadala, ki bo znal ali tresti mreže ali pripravljati priložnosti soigralcem. Prvič pa bo spomladis v dresu Elana zapustil tudi Milan Petrovič, da gre za vratarja to najboljša leta.

B. B.

obrambnega igralca, pove že podatek, da je nedolgo tega brca za takratnega zveznega drugoligaša Zemun. In če v vsem temu dodamo, da sta povsem okrevala Bracovič in Kostrevc, ki ju v jeseni zavoljo poškodb ni bilo v ekipi, potem vidimo, da klub in pokrovitelj ne postavljata visokih ciljev kar tja v en dan. Sicer pa svoje o

• V soboto bodo nogometni novomeški Elan Studio D odpotovali na osemdevetne pravne v Strunjani, tam opravili tudi nekaj testiranj, nato pa se vrnili na treninge v Novo mesto. Spomladanski del prvenstva se pričenja sreda marca.

vzdružju v klubu pove podatek, da je na treningih, ki so kar petkrat tedensko, po 25 ali več igralcev. Takih, ki si zvečine dopoldne še služijo kruh po službah.

B. B.

ODMEVNI OKREPITVI ELANA STUDIO D — Tako sta pogodbo o pristopu k NK Elan Studio D v Ljubljani podpisala Primož Gliha (levo) in Gordan Mohor. Prvi prihaja v Novo mesto iz zagrebškega Haška Gradjanškega, prej Dinamo, drugi iz Rijeke. Oba sta teden že pričela s treningi, od sobote pa ju čakajo skupne priprave v Strunjani.

V nogah že sedem tisoč kilometrov

Kolesarji novomeške KD Krka so ta čas sredi priprav, ki bodo očitno ene najuspešnejših doslej — Krka organizator uvodne dirke v Portorožu

NOVO MESTO — Že podatek, da imajo Krkini kolesarji ta čas v nogah vsak po okoli 7000 kilometrov, je dovolj zgodovinski priznanje za vodljivo načelo, kako so vodili vodilni kolesarji v Portorožu. Članji in mladinci so kilometražo nabirali sprva na dolenjskih cestah, kasneje, ko je te pobeli sneg, pa po slovenskem Primorju in Istri.

»Začudila namamo prav nikakršnih problemov,« si zadovoljno mane roke Jože Majes, vodja strokovne ekipe v KD Krka. »Desetglavna članska vrsta na čelu s Papežem in Glivarjem ter mladimi, kot so Fink, Štangelj, Mervar, Eržen in ostali, dela po načrtih trenerja Kamena Stančeva, stožčotno je zaenkrat izpolnjen tudi

S. kegljaških stez

• V 9. kolu 1. moške kegljaške lige so tekmovalci Kočevja doma ugnali ekipo Proteusa s 5273:5003 in so trenutno z 8 točkami na šestem mestu, medtem ko je na čelu kestive z devetimi zmagami Fužinar. Na lestvici najboljših posameznikov je po nastopih na domaćem kegljišču Kočevčar na 21. mestu s 3615 podprtimi keglji, Kajfež je 23. s 3572 keglji, Pajnič 25. s 3555 keglji, imeniten, peti, pa je Kržež izkupičkom na gostovanjih, saj je podrl 4352 kegljev.

• Slabo pa kaže kegljačem Krškega v vzhodni skupini II. republiške lige. Po sedmih kolih so zadnji, brez osvojene točke, v zadnjem kolu jih je ugnal celjski Ingred s 4859:4749. Na lestvici vodi s 3268, drugi pa 3266 kegljev. Slabši so Krščani na gostovanjih, njihov najboljši posameznik Kocjan je na 26. mestu z 2504 podprtimi keglji, Borsina je 34. z 2407 keglji itd.

• Prav tako sedem kol so odigrali tudi v zadnjem skupini II. republiške moške lige.

Igrali so brez zmage na zadnjem, osmtem mestu, v minulem kolu so izgubili na gostovanju proti Iliriji s 4987:4934. Ribnike ekipa je po dosežkih na domaćem kegljišču dokaj izenačena, v seštevku posameznikov je Kogoš z dolepiti 2513 keglji 22., mesto pa je njim je z 2510 keglji Trdan, medtem ko je Jelusič z 2482 podprtimi keglji 24. Izvrstna pa sta Kogoj in Jelusič po dosežkih na gostovanjih, saj sta na tej lestvici po sedmih kolih na imenitnem četrtrem oz. petem mestu. Jelusič je podrl 3350 kegljev, Kogoj pa 3435.

BRANE ROKAVEC

Da bi to dokazal in hkrati tudi preizkusil Hmeljakovo nemagajljivost, s katero si je prav po zaslugi razmer v tej kategoriji ustvaril sloves vrhunskega dirkača, sem na zadnjem dirki, ki je bila še pred julijsko vojno v Banjaluki, odločil nastopiti v tem razredu. Med menoj in Hmeljakom je že prej pričel do manjših sporov in trenj, moja odločitev, da nastopim v njegovih kategorijah, je bila zanjo dodaten hladen tuš. Ukrepal je bliskovito, povzal se je z južnimi zaveznički in sku-

plan mladincev, ki jih vodi Janez Jagodic. Roke na srce, ta čas imamo zagotovo najsodobnejše priprave za vadbo pri nas, imamo, denimo, 35 enot za dopolnilni suhi trening z ergometri, valji in vsem ostalim potrebnim, kar z drugimi besedami pomeni, da ima 35 od 50 registriranih tekmovalcev zagotovljene optimalne pogoje za trening. Dvakrat smo bili v Strunjani, ki postaja že pravo kolesarsko središče, te dni se bomo bržkone znova vrnili ob morje.«

Cilji novomeških kolesarjev so jasni: olimpijske igre v Barceloni in nastop na svetovnem mladinskom prvenstvu v Meksiku. Majesa ne skrbi pripravljenost Krkinih kolesarjev, kajti Kamen Stančev in letosne priprave so dovolj velik porok, da rezultati to sezona, enostavno, ne morejo izostati, bolj pa skrbi nekaj drugega. »Slovenija do danes še ni prejela enega samega vabilna za nastop na kaki veliki mednarodni.

Portorož cestna dirka za pokal Adriatika, dan kasneje pa kriterij po mestnih ulicah. Novomeščani pričakujejo udeležbo vseh najboljših slovenskih in hrvaških kolesarjev, ob njih pa še tekmovalce iz Italije, Avstrije in ČSFR, pokrovitelj dnevne pravidevitev zagotovljene optimalne pogoje za trening. Dvakrat smo bili v Strunjani, ki postaja že pravo kolesarsko središče, te dni se bomo bržkone znova vrnili ob morje.«

Portorož cestna dirka za pokal Adriatika, dan kasneje pa kriterij po mestnih ulicah. Novomeščani pričakujejo udeležbo vseh najboljših slovenskih in hrvaških kolesarjev, ob njih pa še tekmovalce iz Italije, Avstrije in ČSFR, pokrovitelj dnevne pravidevitev zagotovljene optimalne pogoje za trening. Dvakrat smo bili v Strunjani, ki postaja že pravo kolesarsko središče, te dni se bomo bržkone znova vrnili ob morje.«

ni dirki, zvezza še ni organizirana, skupščina KZS se odlaša. Le kdo ima koristi od tega?«

KD Krka bo skupaj z Obalno skupnostjo iz Portoroža priredil prve letošnje velike kolesarske prireditve v samostojni Sloveniji. 27. februarja bo v

PIONIRJI ZA OBČINSKE NASLOVE

SEVNICA — ŠK Milan Majcen in OŠ Savo Kladnik sta pred dnevi pripravila posamično pionirsko šahovsko prvenstvo za leto 1992. Nastopilo je 33 pionir in pionirjev, najuspešnejši med njimi so si prizorili načelo na regijskem prvenstvu, ki bo 7. marca v Krškem. Med mlajšimi pionirji je zmagaala Gručevič pred Vinklerjevo (oba Sevnica) in Radejevo (Blanca), pri mlajših pionirjih je bil prvi Zakošek, drugi Kranc (oba Sevnica) in tretji Verkovec (Loka), med starejšimi pionirji pa slavila Volaričevič pred Kunskovo in Verhovčevem (vse Sevnica), v najzanimivejši kategoriji starejših pionirjev pa je zmaga pripadla Dernauč (Sevnica), Jože Radej je bil drugi, Alojz Radej (oba Blanca) pa tretji.

J. BLAS

Šport

Že na uvodnem mitingu državni rekord Djuričeve

Mlada Topličanka je v dajino skočila 573 cm

LJUBLJANA — Uvodni mednarodni atletski miting, ki je bil minuli vikend v dvorani atletskega centra v Šiški, je prinesel vrsto dobrih rezultativ, najvrednejši med njimi pa je seveda imenitni dosežek Gordana Djuriča iz Dolenskih Toplic, ki nastopa v dresu ljubljanske IBL Olimpije.

Mlada Topličanka je v članski konkurenčni prepravičljivo zmagała v skoku v daljino z rezultatom 573 cm, tričas po 25 sekundah, kar je bil nov državni rekord za mlajše mladinke. Lepšega uvela v novo tekmovalno sezono, ob katerem prav Djuričeva ogromno priviča, ki torej ne bi mogla začeti. V konkurenči prek 100 tekmovalcev in tekmovalk iz slovenskih in hrvaških klubov ter Trsta pa so se izkazali še nekateri dolenski predstavniki. Tako je bila članica AK Novo mesto Natasa Podkrižnik, športnica Novega mesta za leto 1991, v skoku v daljino druga z rezultatom 547 cm, medtem ko je v članskih troškoch mladi Topličan Boštjan Šimunič (IBL Olimpija) dosegel rezultat 14,15 metra, kar je bilo dovolj za tretje mesto. V konkurenči starejših mladink je v teknu 60 metrov zmagała Tomažinova (Brežice) s časom 7,95 sek., medtem ko je bila v tej disciplini med mlajšimi mladinkami Brežičanka Jelčičeva tretja, dosegla pa je čas 8,44 sek.

Kdo ima lahko grenak priokus ob novi ustavi

**K pismu »Na ustavo ne
morem biti ponosen«**

Z vsebino nove slovenske ustave niso vsi zadovoljni, kar je razvidno tudi iz naslova članka Marjana Dvornika Na ustavo ne morem biti ponosen, in njegove ugotovitve v podnaslovu — Glasovanje minilo z gremkim priokusom, da smo dobili slabši tekst, kot ga zaslužimo. (Dolenjski list 16. januarja) Bolj kot Marjan Dvornik pa bi lahko bili (so) nad vsebino ustave razočarani udeleženci NOB, saj NOB (njihova vloga na strani svetovne protifašistične koalicije in drugi svetovni vojni) v ustavi ni omenjena in naj bi tako tudi ne predstavljala zgodovinske državotvorne podlage sedanjega mednarodnega priznavanja samostojne, suverene Slovenije.

Vse zasluge za osamosvojitev Slovenije izpod »boljševističnega jarma« nekdanje Jugoslavije si namreč lasti pokojni Demos. Tako si je prizadeval spojetje, rojstvo in krst samostojne Slovenije strmiti v eno samo leto — v leto 1991. Takoj, ko je v Sloveniji zavladal, je začel odstranjevati vse, kar bi nas lahko spominjalo na »boljševiške čase« in tem na našo zgodovino. Lojze Peterle je lastnoročno odnesel Titovo podočbo iz skupščinske dvorane, Janez Lesar (po)žagal jambore ob Poti spominov in tovarištva (zelenega prstana okrog Ljubljane), Izidor Rejc govoril o naših povojnih letih kot o »njarmčajsem obdobju slovenske zgodovine.« Demosovi skrajne so si na vse kriplje prizadevali ukiniti 27. april kot državni praznik. Peter Reberc, slovenski krščanski demokrat, je v času lanskih priprav na praznovanje 27. aprila izrazil stališče svoje stranke z besedami: »Slovenski krščanski demokrati menimo, da ne bi bilo smiselnem praznovati 50-letnico vstaje slovenskega naroda, torej vstaje proti nacizmu in fašizmu.« Oče je bila le ena od oblik upora. Poleg tega Osvobodilna fronta že v začetku ni vključevala večjeva dela slovenskega poliučnega telesa in izključila vse, ki niso bili na liniji komunistične partije.«

Trije stavki, tri neresnice!

Takšen pritisk Demosovih vplivnežev ni ostal brez učinka: V novi slovenski ustavi narodnoosvobodilni boj Slovencev ni omenjen kot podlaga in opora naše sedanja slovenske državotvorne dejavnosti, čeprav zgodovina govorji, da je naše prvo mednarodno priznano državniško dejanje (zbor odpoljanje slovenskega naroda leta 1943 v Kočevju). Celo več: avtorji ustave so si prizadevali ukiniti kar celotno zgodovino slovenskega naroda — v slavo leta 1991, kajpak. »Država Slovenija — samostojna, neodvisna — se vendar ni rodila včeraj,« so morali slovenski borce »prepričevati« poslanske klube. »Rojevala se je dolga stoletja, v trpljenju in krilih. V bojih za obstoj, narodno preživetje, za naš biti ali ne biti.«

Cankarjevo »enajsto šolo pod mostom« je lahko ob teh »razočetjih« samo sram.

VINKO BLATNIK
Ljubljana

Zajamčena plača naj bo 10.000 tolarjev

**Pokrije naj vsaj dve
tretjini stroškov**

Predsedstvo sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je obravnavalo predlog odloka o določitvi zajamčenega osebnega dohodka in sprejelo naslednja stališča in predloge:

Predsedstvo ocenjuje, da predlagani znesek zajamčenega osebnega dohodka v višini 8.000 SLT neto oziroma 12.400 SLT bruto (bolje: zajamčena plača) ne zagotavlja minimalne socialne in materialne varnosti delavcev in njihovih družin oz. ne omogoča preživetja od prevega do zadnjega v mesecu. Predlagani znesek pokrije dobroih 50% košarice nujnih mesečnih življenjskih stroškov in je ta delež najmanjši doslej.

V času določitve novega zneska — to je v januarju — smo že pričele novemu valu podražitev, ki bo bistveno vplival na porast življenjskih stroškov in torej že ob sami določitvi zneska zajamčene plače ta ne bo pokrivala niti 50% košarice nujnih mesečnih življenjskih stroškov. Podlaga o življenjskih stroških za mesec decembra in njihove ocene o možnem porastu življenjskih stroškov v januarju in februarju 1992.

Predsedstvo predlaže, naj znesek čiste zajamčene plače 10.000 SLT, kar predstavlja 66% decembrske košarice nujnih mesečnih življenjskih stroškov. To je še vedno manj, kot je bilo ob določitvi zajamčene plače za januar, april in julij 1991. leta. Bruto zajamčena plača naj bi za čas od 1. januarja 1992 znašala 15.500 SLT.

Predsedstvo ponovno spominja na že večkrat ponovljeno zahtevo oz. predlog, da je treba določiti novo vsebinsko košarico življenjskih stroškov, ki bo podlaga za določanje zajamčene plače in denarnih nadomestil ter pomoči za primer brezposelnosti.

Predsednik Zveze svobodnih sindikatov Slovenije
mag. DUŠAN SEMOLIČ

Za usodo ženske bolnišnice gre

Ali smo za zgodovinski spomin ali ne — Koliko nam je do humanega mesta?

Po moji intervenciji na zadnji seji občinske skupščine v Novem mestu, ko sem apeliral za premišljeno prodajo in izbravo sedanje porodnišnice, mi je znanek rekel: »Zakaj si se sploh oglastil, kaj ne veš, da je vse že dogovorjeno?« Naujivo sem pričakoval, da je bil predlog sklepa o prodaji še mogoče dopolnit, in sicer tako, da bi se o vsebinski izrabi stavb pravocasno pogovorili na strokovnih nivojih, nato pa bi politika pomagala rešitve izpeljati. Predlagani sklep je bil na seji res dopolnjen in bi s tem moral biti tako v vlogi delegata, ki je predlagal dopolnitve, kot meščana zadovoljen.

In vendar me skrbi nekaj bistvenih stvari. Ponovno se spominjam, kako so se mi smejal pred leti, ko sem pri sestavljanju referendumskoga programa, iz katerega danes delno financiramo gradnjo novih delov bolnišnice, predlagal takoj rešitev, ki bi stavbi kompleks na levem bregu Krke namenila kulturni. Dobil sem celo očitek, da bi si želel imeti (kot kulturni delavec) kar vse stavbe v lasti. Nič ni pomagalo, da je bil predlog naslednji: najprej nujno novi prostori za moderno evropsko arheološko zbirko, prepotrebne restavratorske delavnice in prostori za zgodovinski arhiv. Ker zamenili ni hotel nihče preverjati, je obvezljiva takšna finančna konstrukcija, ki je predvidela prodajo stavb in zemljišč najboljšemu ponudniku.

Danes je ta najboljši ponudnik Ministrstvo za notranje zadeve. V osnutku proračuna republike Slovenije je za od kupstav predviden znesek 112.596.000 tolarjev. Za dokumentacijo v zvezi s prodajo in prenovi pa še nadaljnji 4.692.000 tolarjev. O sami prenovi v meni znamenih podatkih še ni nicesar opaziti. Seveda takoj izjavim, da nimam niti proti, da Novo mesto pridobi ta ali še večji znesek iz državnega proračuna. Nasprotno!

Nehote se mi vsiljuje primerjava: v istem proračunu naša država namenja vsej slovenski naravni in kulturni dediščini (gradovom, cerkvam, mestni arhitekturi, kmečki in trški parkom in naravnim spomenikom itd.) znesek 115.000.000 tolarjev. Torej bo naše mesto zares veliko pridobil. Na en mah delež za hitrejšo dokončanje bolnišnice in močan regijski center UJVJ, policije in prometne policije. In kaj je moj problem, znal pa bi biti vsaj problem mesta in njegove spomeniške kvalitete?

Predlog o izrabi stavbe in lokacije, ki ga ponavljam tudi sedaj, utemeljujem s tem, da je tako dragocen, pred motornim prometom zavarovan lokacijo treba dati najširši javni pomen, namenti vsem prebivalcem mesta in omogočiti, da postane afirmativna prvina mestne slike. V nam tako potreben Evropi so

varovanje arhitekturne dediščine, oblikovanje javnih parkov, moderne muzejske zbirke, globoka kulturna in zgodovinska zavest gibala poti v prihodnost. To je tisti nujni pogled nazaj, ki nam daje trdno osnovno in nadgradnji že narejenega. Torej bi si dr. De Franceschi in njegovih naslednikov zaslužili kaj več kot le policijski center. Kdaj pa bodo vsaj oni dobili svoj muzejski kotiček? In v tem je še spornost, morda na partijsko moderno squasha že dogovorjene ureditve policijskega kompleksa? Najprej popolnoma prometna neprimerenost, saj gre vendar za konec slepe ulice. Nato pa prav gotovo za neprimereno zaprtost in nedostopnost lokacije, ki ne bo dopuščala niti kvalitetne izrabe Šanc v morebitni ureditvi gornje krózne poti ob srednjeveškem obzidju. Nikakor ne podcenjujem Novomeščanov, zato ne razglabljam na dolgo in široko, ko si bo vsak sam lahko zelo plastično iztisnil iz spomina možnost sprehoda po tem delu mesta. Ali ga bo lahko tudi pozabil?

Ko smo Novomeščani leta 1975 razpisali splošni republiški anonimni javni natečaj za urbanistično podobo Novega trga, so nam udeleženci natečaja trosili rolice z dokazovanjem, kako bodo kvalitete starega mestnega jedra samo še dopolnjene s predlaganimi rešitvami. Zdaj smo že skoraj deset let sredi gradbišča, ki nam dokazuje humanost in dobratib, zato bi bil čas, da se javnosti ne odreka ustvarjalna možnost, da so deluje pri oblikovanju vsebine in oblike mesta. Nalogu uradov pa je, da se z vso lastno in, če je potrebno, tudi uvoženo pametjo poglobljo v resne probleme kaotičnega mestnega razvoja.

Sam apeliram za kvalitetni premik v zavesti, da sodobne trende razvoja ob popolnem spoštovanju in poklonu kvalitetam iz preteklosti, obenem pa za lokacijo policijskega centra tja, kamor sodi, na sodoben in poslovno urejen del na obrobju mesta.

JOVO GROBOVŠEK

PREPOČASI PLUŽILI

OSILNICA — Že po običaju Cestno podjetje najprej izpluži glavne ceste in šeli nato pride v Kolpsko dolino. To se je zgodilo tudi tokrat. Zanimivo pa je, da so spet Slovenci plužili na svoji strani zdaj državne meje, Hrvatje pa nekaj dni za Slovenci po svoji strani meje. Ne morejo se namreč dogovoriti, da bi isto podjetje plužilo vso cesto.

Izvršni svet Skupščine občine Novo mesto
mag. BOŠTJAN KOVAČIĆ
predsednik

Ni v Ustavi

**Varstvo živali da, boj
proti kajenju ne**

Leto je naokoli in zopet se lahko spomnimo sklepa medicinske fakultete iz Tuzle, da naj bo 31. januar dan brez cigarete oz. naj postane pomemben mejnik za vsakega kadilca.

Zveza društev nekadilcev Slovenije pa je aktívna skozi celo leto. Vseskozi so se zavzemali, da se v novo ustavo republike Slovenije v tretjem poglavju v 72. členu, ki obravnava zdravo živiljenjsko okolje doda še: Nične ne sme ogrožati zdravja drugih. Vsakdo je dolžan skrbeti za svoje zdravje. Ta dva stavka sta bila že zapisana v ustavu iz leta 1974 v 23. členu. Toda ustavna komisija te pobude Zveze društev nekadilcev Slovenije ni sprejela. Na tem mestu je sedaj stavek: Varstvo živali pred mučenjem ureja zakon, te vrstice pa v predlogu za novo ustavo, ki je bil objavljen v Delu 11. decembra lani, še ni.

Nic nismo proti varstvu živali, vendar bi morali upoštevati tudi naš predlog, saj je bil sprejet na zborih javne razprave med občani. Zahvaljujmo si tudi pri podpredsedniku IS republike Slovenije dr. Leonu Ščerketu, pisno zahtejmo pa smo poslali predsedniku Skupščine republike Slovenije dr. Francu Bučarju.

Nikotin je ubil že veliko ljudi, pa kljub temu nova ustava ni zapisala tistega, kar smo že imeli. Upamo, da bomo imeli več sreč ob sprejemu zakona o kajenju, ki ga pripravlja IS republike Slovenije.

Podpredsednik Zveze društev nekadilcev Slovenije
JANKO BLAS

Odgovor na odprt pismo predsedstva ZZB

»Obtožba o nezakonitem ravnjanju je pamflet«

Predsedstvo občinskega združenja ZB NOV Novo mesto je v imenu Zveze združenj borcev NOV občine Novo mesto objavilo v Dolenjskem listu 23. januarja 1992 politične ocene in obtožbe o nezakonitem delu novomeščega župana. Zato sem se prisiljen javno opredeliti do tega pisana. Izjavljam:

1. V tekstu ni naveden niti en člen kateregakoli zakona, ki bi bil kršen. Obtožba o nezakonitem ravnjanju je pamflet, ki ga bom s pisci razresil po redni sodni poti.

2. Združenje je nepolitična organizacija in v pravilih delovanja nima določil, ki bi mu dovoljevala poseganje v politične zadeve. Prepričan sem, da bo javni tožilec preselil stopnjo prekoračitve statutarnih določil združenja in ustrezno ukrepal.

župan MARJAN DVORNIK

Nameri z Zarjo je družbeno škodljiva

Odgovor izvršnega sveta občinske skupščine Novo mesto na pismo s tem naslovom (Dol. list 23. januarja)

Mala »ekspertiza« v zvezi s predlogom Izvršnega sveta Skupščine občine Novo mesto novomeščki občinski skupščini za prenos stanovanj, stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov kot kapitalsko naložbo v delniško družbo Zarja, Novo mesto, objavljena v zadnji številki Dolenjskega lista pod naslovom »Nameri z Zarjo je družbeno škodljiva« in katere avtorji so Darinka Smrke, Marjeta Saje, Fran Zavodnik in Bojan Fink, je preveč drzno zavajanje javnosti, da ne bi bili dolžni nanj odgovoriti.

Za poznavalce stanovanjskega gospodarstva so namere piscev zelo jasne. Dolg članek ne more prikriti njihovih interesov — pridobiti posel na stanovanjskem tržišču, ki je nastalo z uveljavljivijo nove stanovanjske zakonodaje. Avtorji so namreč zanimali dejstvo, da so sami oz. podjetja, katerih ustanovitelji so, tudi ustanovitelji družbe z omejeno odgovornostjo Dom, Novo mesto, s praktično enako dejavnostjo, kot jo ima Zarja. V tržu razvitem zahodnem svetu takšno početje označujejo kot hudo

dejanje nelojalne konkurence z vsemi posledicami, ki iz takšne kvalifikacije izhajajo.

Pojmovanje tržišča, kot ga razlagajo pisci članka, ni sprejemljivo za današnji čas. V občini Novo mesto gospodarstveniki trga niso nikoli omejevali na dve sosednjih ulic. Pa tudi delovanje na trgu ni le opravljanje drobnih storitev. Prepričani smo, da bralcem Dolenjskega lista ni potrebno razlagati razlik med močno kapitalsko družbo in majhnim storitvenim podjetjem in kdo od teh dveh lahko bolje ščiti interese lastnikov. Bralcem tudi niso potrebna pojasnila, da so naložbe v stanovanjskem gospodarstvu sicer nizko donosne, primerjalno pa celo varnejše kot naložbe v

Konstrukt, če da lastniki Zarje podajo svoje premoženje ali da se na kak drug način lastnini odpovedujejo (prenos npr. na prevedenje, kot ugotovljeno), kaže na NERAZUMEVANJE KAPITALSKEGA UPRAVLJANJA in na NEPOZNAVANJE RAZLIK MED LASTNINO IN PREMOŽENJEM.

Gospodarstvenikom in večini laikov ni potrebno razlagati, da je kapitalsko upravljanje še vedno le upravljanje (ne pa podarjanje). Kapitalsko pa le zato, ker lastnik kapitala odloča o vsem. Izrabili so nekoliko negativen prizvod termina delniške družbe, ki ga je v delu javnosti pravzaprav povzročilo nikoli definirano družbeno premoženje. Delniške družbe, ki pri nas nastajajo, povzročajo marsikom probleme in težave ob lastninjenju družbenega premoženja. Strokovnjakom bi moral paсти v oči bistvena razlika pri delniški družbi Zarja. Ta nameč nastaja po normalnem tržnem načinu — z zdrževanjem lastnišča že definiranega kapitala na interesni osnovi. Stanovanjski zakon je namreč lastništvo tega dela pre družbenega premoženja že določil. Tisti del, ki ga se lahko imenuje družbeni, ker je v lasti podjetij v družbeni lasti, bo seveda lastnjen v teh pogojih in ne v Zarji.

Kapitalsko upravljanje se ne konča s

kapitalskim vložkom in nikakršna skupina ljudi si ne more vzeti pravice, da

skega gospodarstva v občini Novo mesto se izvršni svet ne bo več odzval, ker je mesto razreševanja takšnih vprašanj in problemov občinske skupščine.

Izvršni svet Skupščine občine Novo mesto
mag. BOŠTJAN KOVAČIĆ
predsednik

**Podpiramo
vlado in
predsednika**

Izjava za javnost

Na pobudo Občinskega odbora SKD Novo mesto so se v soboto, 25. januarja, popoldne zbrali v Novem mestu predsedniki občinskih in krajinskih odborov slovenskih krščanskih demokratov iz občin Trebnje, Metlika, Črnomelj in Novo mesto. Srečanje je vodil novo-meski župan Marjan Dvornik, gestega izrazito delovnega sestanka pa je bil Edi Stančič, predsednik Občinskega odbora SKD iz Nove Gorice in predsednik volilnega štaba SKD. Po končanem sestanku so predsedniki OO SKD dolenske in belo-kranjske regije sprejeli naslednjo izjavno za javnost:

V zadnjem času smo priče ostrih in nekorektnih napadov nekaterih politikov na delo vlade in njenega predsednika Lojzeta Peterleta. Zavedamo se, da zaradi težkega gospodarskega stanja, ki je posledica prejšnjega planskega gospodarjenja, ni mogče vedno najti najboljših rešitev. Zato je delo vlade izjemno odgovorno in težko. Kljub vsem očitkom pa se v našem okolju, kjer živimo in delamo, poleg političnih kažejo tudi že uspehi na gospodarskem področju, kot je še posebej opazni začetek zmanjševanja brezposelnih. Zato podpiramo program vlade in njenega predsednika. Ocenjujemo, da je glavna ovira uspešnega dela vlade v blokiraju njenega delovanja v parlamentu. Te težave pa bomo premagali samo s čimprejšnjimi volitvami.

Za Občinske odbore SKD
Trebnje, Črnomelj, Metlika
in Novo mesto
FRANCI SMOLIČ
FRANCI STARINA
ANTON ŠUKLJE
MARJAN DVORNIK

- Nastop Demosa je uničil levi totalizem, razpust Demosa pa pomeni preprečitev desnega. (T. Hribar)
- Streljaj, pa te bo razumel ves svet. (Petan)
- Vsako gibanje je v svojem bistvu totalitarno, saj skuša pridobiti zase čimveč prostora. (T. Hribar)
- Brez energije nacionalizma Jugoslavija ne bi razpadla. S tem pa ne trdim, da je nacionalizem pozitiven. (Urbancič)
- Tudi komunisti se spreminja: še včeraj so govorili o lepši prihodnosti, danes pa vzdihajo po lepši preteklosti. (Petan)

Neodgovorne politične igre

Potrebujemo le strokovno in ne politično vlado

V Dnevniku je bil 24. januarja objavljen komentar predsednika SDP dr. Ribičiča, da izključujejo našo stranko iz ožega koalicijskega izbora za sestavo nove vlade iz določilskih razlogov. Podporo dr. Drnovšku naj bi stranka sama pod pogojem:

1. predstavitev ustreznega vladnega programa (kar odobravam)
2. enakopravno vključevanje SDP v sestavo strokovne vlade.

Sem članica SDP, vendar 2. točke v današnjem križnem času ne podpiram. Zdi se mi, da bi bila modrejša zahteva samo po sestavi strokovne vlade, brez pogojev o obveznem vključevanju naše v tem sestavih vseh strank v novo vlado, kajti prav to so spet politične igre. Slovenci smo pokazali veliko poli-

NAJLJUBŠI MI JE DOLENJSKI LIST

Vem, da vas bo zanimalo, kaj me je spodbudilo k pisjanju. V vašem časopisu sem zasledila, da napake, ki jih naredite, tudi popravite. Ker napake vse delamo, je tako edino prav. Moram vam povedati, da se vedno veselim nove številke Dolenskega lista. Nanj sem naročena že od začetka. Spomnim se nekega žrebanja v Novem mestu, na katerem sem tudi sodelovala, vendar nisem imela sreče. Vsi sodelujoči smo bili zapisani v časopisu, škoda, da tega več ne najdem. Pri nas smo naročeni na pet časopisov, vendar mi je najljubši Dolenski list, ki se ga nikakor ne mislim odpovedati, prej kruhu.

P. P.

Od zbiralnic mleka do televizije

Vaščani vasi Retje in Mali Log so se kritično lotili svojih težav

LOŠKI POTOK — Na pobudo krajanov in krajevne skupnosti Loški potok, sta bila 12. januarja zborna vaških skupnosti z namenom, presekati gordijski vozel problemov, ki jim ni videti konca. V Retjah sta v razpravi sodelovala občinska poslanca Ivan Anzeljc in Janez Bambič.

Ugotovljeno je, da kljub težavnim časom nekateri naložbe prehajajo v končno fazo. Zaradi zaostrenih odkupnih kriterijev za mleko je bilo v kraju zgrajenih pet zbiralnic mleka, ki pa nekatere še vedno ne služijo svojemu namenu. Kmetje se boje, da bi bil prav zaradi tega lahko zaustavljen odkup mleka, ki je nekaterim važen vir za preživetje. Pri sami gradnji je bilo vloženega mnogo prostovoljnega dela, primernila je tudi KZ Ribnica, prav zaradi nedokončanih malenkosti pa je bilo izrečenih kar nekaj ostrih besed pospeševalni službi zadruge.

Predstavnik krajevne skupnosti je zagotovljal, da je končno zagotovljen denar za ureditev ceste proti Grdi dolini v dolžini 1100 m. Dogovarjajo se z zasebnim podjetjem, ki naj bi bilo za 40% ceneje od družbenega.

So pa seveda zahteve tudi za nekatera druga komunalna dela. V izdelavi je študija čistilnih naprav v Retjah in Travniku, saj je znano, da izvirna in meteorna voda, verjetno pa še kaj drugega, odteka v niže ležeče predele občine, kjer so črpališča vode, ki je večkrat onesnažena.

Kupljena pa je tudi čistilna naprava za vodoval v Loškem potoku, ki oskrbuje s pitno vodo tudi dele kojevske občine. Čistilna naprava je stala 1.400.000 tolarjev, montaža pa bo stala še najmanj toliko. Montaža pa je nujna, saj je bila voda v preteklem letu najmanj dvakrat oporečena, sicer pa je močno klorirana in kot tak pa skoraj neuzita. Omeniti velja, da je bila čistilna naprava v celoti kupljena iz republiških sredstev, namenjenih za razvoj demografske ogroženih območij.

V načrtu je asfaltiranje okoli 7 km ceste, ki povezuje Loški potok z občino Cerknica. Kljub temu da je to važna povezava, Cerknica omahuje, postavlja pa se tudi vprašanje bodoče občinske razdelitve.

Kritizirali so tudi zimsko vzdrževanje ceste. Slabo so vzdrževane že glavne po-

vezave, vaške poti in ulice pa so bile prav v teh dneh prave drsalnice.

• Prebivalci obeh vasi so ogorenici nad TV Slovenijo. Že kar nekaj let posamezniki in društva, v teh dneh se je priključila tudi krajevna skupnost, vodijo jalovo borbo za izboljšanje tv signalov. V teh dneh bodo ugotovili točno število stanovanj, kjer je že prvi program slab, drugi pa je praviloma nemogoč. Zbirali bodo podpise prizadetih in s 1. februarjem nehalo plačevati naročnino. Sklep je bil nepreklicno sprejet na obeh zborih.

Več prisotnih je hotelo vedeti, kaj je telefonijo. V občini se že več let plačuje samoprispevki, ki se izteče v juniju 1993. Veliko so prispevala podjetja, npr. Inles in Riko. Pojasnjeno je bilo, da dela potekajo predvsem v Ribnici, za Loški potok, ki z že obstoječimi potrebuje 400 do 500 priključkov, bo potrebljena nova napeljava, napeljava pa posamezne priključke bi bila podzemna, potrebljena pa je tudi nova centrala.

Podobna razprava je potekala v Malom Logu, na primer: za zbiralnico mleka je potrebljeno samo priključiti vodo, potrebujejo pa tudi nekaj gotovine za izplačilo obrtniških del.

Vaščani so povedali, da nameravajo graditi kapelico, ki jim je ni uspel zgraditi v vsej svoji zgodovini. Resnici na ljubo je treba povedati, da izredno idilična in urejena vas nimata takega in ne drugačnega obeležja. Pravijo, da lokacija ni vprašljiva, denar tudi ne, želijo pa nekaj podpore pristojnih služb, sicer pa nameravajo strokovni del prepustiti župnijskemu svetu.

Kljub temu da je kraj, zlasti v osmedesetih letih, izredno napredoval, je problemov še veliko, krajani pa optimistično načrtujejo tudi za vnaprej in tudi nekaj velja.

A. KOŠMERL

DROBNE KRAJEVNE NAPAKE

• Avtobusna postajališča v Lokah pri Impoljah, Zavratcu in Roviščah v Sevnški občini so že nekaj let brez voznih redov. V Zavratcu ni na avtobusnem postajališču nobene klopi. Skoraj nič boljše ni v Roviščah. Ljudje se resno sprašujejo, kdo je bil tako pameten, da je dal v Zavratcu in Roviščah odstraniti poštne pismenske nabiralnike. Tudi na obeli Hubajnicah, Primožu, obeli Impoljah, kakor tudi na Gornjih in Dolnjih Orlah v zadnjih dvajsetih letih še nisem videl nobenega poštnega nabiralnika.

• Na vseh cestnih in kolovoznih vpadnicah na republiška cestišča so postavljeni prometni znaki, ker zanje skrbijo novomeški Cestno podjetje. Le na cestnih relacijah: Zavratec — Krize, Zavratec — Hubajnica, Loke — Impolje — Primož, pa čeprav so te ceste asfaltirane, ni nobenega prometnega znaka. Sprašujem se, kaj bi bilo, če bi se katero motorno vozilo prevrnilo s ceste najmanj trideset metrov globoko v Spolovin dolini.

• V Roviščah jim je uspelo, da imajo sodobno zbiralnico mleka, kar pa ne uspe v vasi Zavratec, čeprav so o tem že pred leti govorili. Morda bi bilo dobro, če bi si kdo od krajevne skupnosti Studentov tudi ogledal prevojko kapelico. Je v takem stanju, da se bo v bližnji dočnosti sesula.

KAREL ZORKO

Grozi nevarna bolezen pasja kuga

Vse več primerov v Novem mestu — Lastniki psov naj pravočasno poskrbijo za preventivno cepljenje — Kakšni so tipični znaki te nalezljive bolezni

V zadnjih nekaj mesecih smo veterinarji in ambulanti za male živali v Novem mestu pri svojem delu registrirali več primerov pasje kuge. Oboljevale pretežno mlajši psi, za vse živali pa je značilno, da niso bile cepljene proti pasji kugi.

Cloveko pasja kuga sicer ni nevarna, za pse pa je pogosto smrtna. Tudi če pa prebole bolezen, mu pogosto ostanejo posledice, ki se kažejo kot delna ali popolna slepotna, naglušnost, slabši voh, motnje v razvoju zob in ohromitev živali. Pojavlja pasje kuge s običajno sledijo v nekajletnih pavzah, med tem časom pa se bolezen pojavlja le posamečno.

Ker je pasja kuga zelo nevarna, na ležljiva in razširjena bolezen, bom omenil nekaj tipičnih znakov bolezni pa tudi preventivne ukrepe za njeno preprečitev.

Pasjo kugo povzroča virus, ki je občutljiv za sončno svetlobo, odporen pa prou nizkim temperaturam in izsušitvi. Virus lahko umičijo 3-odst. lug, 0,5-odst. fenol, 0,5-odst. cetavlon in

druga razkužila. Čas od vdora virusa v organizem do pojavja prvih bolezni znakov traja v povprečju 3—5 dni. Največ živali zbolej v starosti med 4 in 6 meseci, pozneje pa odstotek obolelih živali upada, tako da jih med 6. in 10. letom zbolej le 3—4%. Virus se izloča z urinom, iztrebki, s slino in v netvornimi izcedki bolnih živali. Do okužbe pride z direktnim stikom bolne živali z zdrovimi, kakor tudi s hrano, vodo, s predmeti in aerogeno s prahom.

Do izbruhov pasje kuge pride zlasti v mirzlem in vlažnem vremenu, v pozni jeseni, pozimi in zgodaj spomladji. Bolesen se kaže v otožnosti živali, odklanjanju hrane in povisani telesni temperaturi. V nadaljevanju bolezni se pojavi vnetje očesnih veznic, gnojni izcedki iz oči in nosa, driska in bljuvanje. Če so prizadeta dihalna, se lahko razvije vnetje dihal in pljučnica. Pri nekaterih psih so poudarjene kožne spremembe na trebuhi, v dimljah in pod padzduhu. Zelo nevarna je tudi živčna oblika bolezni, za

katero so značilni krči in ohromitevi. Zanesljivo zaščito proti pasji kugi lahko dosežemo, če žival cepimo z zaščitnim cepivom. V naši praksi uporabljamo cepivo, ki istočasno povzročuje imunost proti več različnim kužnim boleznim. Z vakcinami, kot so Candur-SHL, Canivax-CHL, Caniffa in druga, zaščitimo živali proti pasji kugi, kužnemu vnetju jeter in leptospirosi. Pse cepimo prvič med 7. in 10. tednom starosti, po 3—4 tednih cepljenje ponovimo, s čimer se ustvari še trajnejša imunost. Kasneje ponavljamo cepljenje enkrat letno. Pred vsakim vakciniranjem živali priporočamo predhodno odpravo črevesnih zajedalcev.

Temeljno veterinarsko-medicinsko načelo: bolje preprečiti, kakor zdraviti, velja tudi pri pasji kugi, zato predlagam lastnikom psov, da pravočasno poskrbijo za preventivno cepljenje svojih štirinožnih prijateljev proti tej nevarni bolezni.

Slovenski upokojenci razočarani

Protestirajo, ker jih izrabljajo za politiko

Slovenski upokojenci se čutijo razočarani in ogoljufane, ker se v Skupščini Republike Slovenije tako zavlačuje sprejem zakona o pokojninskem in invalidiskem zavarovanju. Zato se je Zvezda društva upokojencev Slovenije s poslovni pismom obrnila na predsednike vseh treh zborov Skupščine, naj vendar na zakon čimprej sprejmejo.

Ker zakon ni bil sprejet že decembra, so upokojenci gmotno občutno prizadeti, saj z januarsko uskladitvijo pokojnin niso dobili razlike tudi za mesec november, kar predstavlja 11,5% enomeščne pokojnine. Ni korektno do upokojencev, ki predstavljajo približno tretjino vseh volilcev, da se na njihovem hrbtu in na njihovem računu rešujejo nesporazumi med zbori in poslanci različnih parlamentarnih strank. Ce ne upoštevamo nezaposlenih, je vsaj dobra polovica upokojencev gmotno in socialno najbolj prizadeti del prebivalstva. Spremembe načina usklajevanja pokojnin, sprejetje jeseni 1990 in februarja 1991, so povprečne pokojnine v primerjavi s povprečnim osebnim dohodkom zmanjšale za dobiti 20%. Ker pa tudi povprečni osebni dohodki zaposlenih ne sledijo splošnemu dvigu življenjskih stroškov, je položaj upokojencev vse slabši. Iz vsega tega je razvidno, da postaja socialni položaj upokojencev vedno bolj kritičen.

Zvezda društva upokojencev Slovenije je prosi predsednike zborov, da storijo vse, kar je v njihovi moči, da bo zakon o pokojninskem in invalidiskem zavarovanju sprejet takoj na prihodnjem zasedanju Skupščine Republike Slovenije.

Zvezda društva upokojencev Slovenije STANKO HVALE

ZLATA POROKA — V nedeljo, 12. januarja, sta praznovala zlato poroko Nežka in Alojz Bezek iz Semiča.

Prvi »da« sta si izrekla pred pol stoletja, v času, ko je bila pri nas vojna. Kljub temu, da je moral biti takrat poročno slavje v zatemnjeni hiši ob kontroli italijanskih stražarjev, se ga slavljenca in takratni svetje, ki so bili prisotni tudi ob zlati poroki, radi spominjajo. Obema slavljenecem, ki sta čula in zdrava, želimo še veliko lepih dni.

Pod tem naslovom je bil v Dolenjskem listu 23. januarja t.l. objavljen članek, da občinska uprava z odvečnimi delavci dostavlja svoje pošiljke naslovnikom na ožjem področju Novega mesta. Pri tem pa poudarja, da je takšen način dostave pošiljki kar za 39% cenejši, ki je počna pošta.

Menimo, da je navedeni odstotek precej nizek, če upoštevamo dejstvo, da njihovi odvečni delavci ne dostavljajo pošiljki na celotnem ozemlju občine. Za primerjavo je avtor omenjenega članka moral izračunati rentabilnost dostave pošiljki tudi v oddaljenih krajih, npr. v vasi Lopata, ki spada v dostavno območje Hinje, ali v vas Javorica, ki spada v dostavno območje pošte Šentjernej itd.

V tem primeru se ne bi pohvalili s takšnim odstotkom rentabilnosti, pač pa s precej večjim odstotkom izgube.

To je verjetno izračunal tudi organizator omenjene mestne dostave, zato

Počitnice — kakor za koga

Solarjem med počitnicami ne bo dolgčas — Kaj pripravlja Zveza prijateljev mladine?

NOVO MESTO — Vse tako kaže, da bodo po dolgem času spet prave zimske počitnice. Tako bo naslednji teden imel prvo besedno srečo, če ga slučajno ne bo vzelka kakšna nepredvidena odjava. Ta bi prišla prav vsem tistim staršem, ki v tej krizi ne zmorcejo kupiti svojim solarjem dragih smuči in ostale opreme. Če bi zmogli to, pa bi zmanjkovalo denarja za drage smučarske tečaje, za avtobus, enolomčnico in karto za vlečenje.

Da bo takšno stanje v naslednjem tednu vsaj malo omiljeno, je poskrbela tudi občinska Zveza prijateljev mladine iz Novega mesta, ki bo skupaj s Pionirsko knjižnico, Domom kulture, Garni hotelom iz Otočca in plesno delavnico Mojce Hotko pripravila počitnice za tiste, ki se bodo morali snegu odpovedati. Pionirska knjižnica bo za otroke vsak dan počitnic med 8. in 19. uro pripravila ure pravlje, poslušanje glasbe, igranje in gledanje risank. V Domu kulture bodo vsak dan ob 10. in 16. uri vrteli zanimive filme za mladino. Počitniškemu programu so se tudi letos priključili v Garni hotelu na Otočcu. Vsak dan počitnič bo v bazenu kopanje s cenejšo vstopnico (70 SLT), avli bodo vrteli video filme, pripravljajo pa tudi filmsko in kiparsko delavnico, tečaj

borilnih veščin in tek na smučeh. Te si je mogoče v hotelu tudi sposoditi. Na osnovni šoli Grm bo od 3. do 7. februarja potekala plesna delavnica Mojce Hotko. Skupina od 1. do 3. razreda se bo učila plesnih korakov od 9. do 10. ure, druga skupina, od 4. do 6. razreda, pa od 9.30. do 12. ure. Smučarsko društvo Rog pripravlja tečaj na Gačah. Informacije je mogoče dobiti v klubski pisarni na Loki ali na telefon 22-267. Zvezde smo tudi, da bo od 3. do 7. februarja vsak dan ob 8. uri z avtobusne postaje proti Gačam odpeljal smučarski avtobus, ki se bo ustavil tudi v Straži in Dolenjski Topličah. Vračal se bo vsak dan ob 16. uri.

J. P.

AKCIJA JE USPELA

Naša šola je sprožila akcijo za pomoč družini Vrsk, ki se je v mesecu oktobru povečala kar za tri člane oz. za tri brhka dekleta. Čeprav akcija še ni zaključena, smo v petek privedili v Šoli srečanje vseh darovalcev z deklecami in njihovimi starši.

Do sedaj se je vključilo v akcijo okrog trideset podjetij in društev. Zbrali so že 300.000 SLT. Kdor ni mogel pomagati z denarjem, je ponudil gradbeni material, hrano, plemice. Člani novinarskega krožka smo zbrali nekaj prikupev igrč, ki smo jih sami prerasli. Zelo zanimivo bo, ko bodo prikarakale same v šolo, čeprav se nekatere tovarišice že bojijo, kako jih bodo ločile. Sedaj jih mamica loči po copatih in dudicah, po čem jih bodo pa kasneje?

DARJA CERJAK
7. r., novin. krožek
OŠ Artice

Milka Mežnaršič

Tako, kot klone mogočen hrast v viharju, je klonilo tudi težko življene Milke Mežnaršič z Dol. Ponikve pri Trebnjem. Od nje smo se poslovili v četrtek na pokopališču sv. Marjete na Ponikvi.

Rodila se je pred 74 leti v Šalki vasi pri Kočevju, v številni družini. Oče je bil zaposlen v rudniku Kočevje. Življenejo je že v rani mladosti poslalo v svet k raznim družinam za gospodinjo ali varuško otrok. Po očetovi upokojitvi so kupili hišo na Dol. Ponikvah pri Trebnjem, kjer so poslej živelji. Po končani vojni je Marija doživela najtežje, skoraj osem let je morala prestati v zapori, doživela je nešteta ponizanja. Že takrat je začelo njeno zdravje pešati, odšla je na Gorenjsko, se poročila. Pred šestnajstimi leti ji je umrl mož. Bolezenske težobe so se nadaljevale, zato je morala večkrat na operacijo, v bolnici je tudi za vedno obeležala.

Vsem bo ostala v spominu kot prijazna in dobra ženica.

R. M.

SPOMNILI SO SE BOLNIH IN OSAMLJENIH

Rezka Majer nam piše, da je društvo invalidov Trebnje v zadnjem času obiskalo več težje bolnih in socialno ogroženih članov. Obenem se člani društva zahvaljujejo vsem darovalcem: Gredi Mirna, PD Dob, Mirna, Unitehni Trebnje, Krajevni skupnosti Trebnje, Akripol Trebnje, Donitu Vel. Loka. Obiskali so tudi Jožefo Novak iz Studenca I, ki je po obisku zapisala naslednje vrstice: "Hvala za obisk in darilo. Bila sem zelo presenečena in vesela, saj sem zelo osamljena."

Olga Rodman

Lani decembra smo se na krškem pokopališču poslovili od Olge Rodman iz Starega Grada pri Krškem. Bila je dobra mama, stara mama, vaščanka, prisrčna ženska.

Olga se je rodila pred 88. leti v Kapele pri Dobovi. Bila je peti od sedmih otrok v družini. Že v prvem letu življeneja so se preselili v Spodnjo Libno. Številna družina se je prezivljala z dohodki očeta. Leta 1936 se je Olga poročila. V srečnem zakonu so se jim rodili štirje otroci. Vojna je bila do njih še posebej kruta. Leta 1941 je bila družina z dve mačotoma preseljena v Šlezijo. Tam se je Olgi in Lovrencu rodil še en otrok. V taborišču je umrl Olgin oče, z možem in tremi otroki pa so se vrnila leta 1945. Po vojni se je družina prezivljala v glavnem v dinino. Leta 1948 sta v Starem Gradu zgradila skromno hišo. Rodil se je še četrti otrok in ni bilo lahko poskrbeti za vse. Olgi pač ni bilo usojeno, da bi živila brezkrabno.

Leta 1980 je zgubila moža. Čeprav je bila v zadnjih letih pogosto sama, je z odprtimi rokami sprejemala obiske svojih otrok. Zadnje mesece je bila priklenjena na posteljo. Da je bila Olga zares priljubljena ženska, so pokazali ljudje, ko so jo na zadnjo pot pospremili v tako velikem številu.

I. K.

• Zaupanje je največje žrtvovanje samega sebe. (Hebbel)

• Če ste v težavah, si preskrbite advokata. Potem boste imeli še več težav, a boste imeli advokata. (C. Marx)

• Če hočete dobiti posojilo, morate najprej dokazati, da ga ne potrebuje. (Murphyjev zakon)

**POSREDNIK
Šentlovrenc d.o.o.
enota Trebnje**

Rimska 33/I (Gasilski dom)
Telefon št. (068) 44-968

VOZILA IN KMETIJSKA MEHANIZACIJA ZA PRODAJO OZIROMA NAKUP

DNE 27. januarja 1992.

PRODAJA:

Zap. št.	Tip vozila - artikla	Letnik	KM	Cena DEM	Opombe
1.	LADA RIVA 1500	89	33000	6500	Zejo lep
2.	DAK DIANA KOMBI	83	57000	1500	Novo ličan
3.	Z 101 POLLY	87	57000	2700	Lepo ohranjen
4.	OLT SIT (R. VISA)	Nov	3000	6500	Registriran 3 mes.
5.	FORD ESCORT	76	90000	1000	Dobro vzdrževan
6.	MAN KIPER 19230	72	270000		Po dogovoru vozen, drugi stroj
7.	TAM 1707 14	84	290000	4500	Lepo ohranjen
7a.	MAN 520 SPEDITER	64	160000	4000	Po gen. novi rez. deli
8.	VOLVO 343 GDL	78	150000	4500	Prvi lastnik
9.	CITROEN GS 1200	80	115000	2000	Lepo ohranjen
10.	R4 GTL (SERVISNI)	89		4600	Prvi lastnik
11.	YUGO KORAL 45	89	18000	4500	Lepo ohranjen
12.	YUGO AMERIKA 45	87	57000	4500	Lepo ohranjen
13.	TRAKTOR IMT 539	90	170. d.r.	7700	
14.	TRAKTOR	77		5000	ali menjaj za Ursus 35 oz. Ferguson 35
15.	ZETOR 67-11			3500	
16.	KOSILNICO BCS	86			
16.	R-21	89			Menja za R-5 (88 let) do 8500 DEM GOLF D (87 let) do 10000 DEM
17.	OLT SIT (ROM. VISA)	Nov	5000	6400	Reg. do 9-92
18.	GOLF D	79	10000		Po gen. do 4000
19.	TRAKTOR IMT 560	400			
	dvoj. vl.	del. ur		17000	ali 800000 SLT
20.	CITROEN KM	VI-90	42000	35000	Prvi lastnik
21.	PRIKOLICA 5 TON			1000	Modre barve
22.	OLT SIT (ROM. VISA)	3 mes.	6300		
23.	TRAKTOR SAME 35	8 mes.	16000		
24.	YUGO 45 AX	88	47000	4000	Moder-ohranjen
25.	YUGO 45	89	50000	4500	Res. do 7-92
26.	TAM 110 KIPER	76	80000	2500	Po gener.
27.	OBIRALEC koruze SIP	78			Po dog.
28.	TRAKTOR STEIR 18-24				
29.	TRAKTOR SAME 35				
	4WD	90			Po dog.
30.	YUGO FLORIDA	89	19000	14-15000	Rdeč
31.	MOT. ŽAGA TOMOS				
	HUSQ. 650	85		15000 SLT	
32.	TROSILEC GNOJA-SIP	89		2000	Pokonc. valji
33.	NAKLADALKA	11 let		3500	

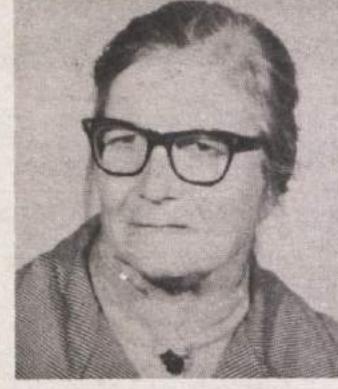
KUPUJE

1. TRAKTOR TV 30 ALI 32, rabljen
2. CISTERNA »CREINA« rabljeno, velikost od 2000 litrov
3. CITROEN VISA CLUB—2 600 M, po dogov.
4. STETER 18—24 1 CILINDER S KARD. JERM. IN KROŽNO ŽAGO ZA RAZREZ DRV
5. 10 AVTOGOLOV, STARII DO 5 LET, IZ PROGRAMA ZASTAVA (FLORIDA, Z-101, Z 128, YUGO VSI TIPI)
6. TROSILEC GNOJA, velikost do 3 tone
7. TRAKTOR »TV-19 PRODAM ALI MENJAM, star 10 let
10. CISTERNA »CREINA«, RABLJENA, VELIKOST 1700L
11. TV 19 PRODAM ALI MENJAM
12. FERGUSON, SAME ALI UNIERSAL DO 39 KM
13. TV 21 MENJA ZA TV 32
14. YUGO 55, DO 3 LETA

**INFORMACIJE: TEL. (068) 44-968 VSAK DAN RAZEN PO-
NEDELJKI OD 9.00 DO 12.00 IN OD 13.00 do 15.30.**

PRIPOROČAMO SE TUDI NA SEJMU AVTOGOLOV IN KMETIJSKE MEHANIZACIJE VSAKO SOBOTO IN NEDELJO OD 8. URE DALJE PRI MOTELU »KOLINSKA« V TREBNJEM. ZA ZAVAROVANJE VAŠEGA VOZILA IN IMETJA PA POSKRBI ZAVAROVALNICA »TILIA« IZ NOVEGA MESTA. ZA SOLIDNO GOSTINSKO PONUDBO PA MOTEL »KOLINSKA«.

»POSREDNIK«
ŠENTLOVRENC d.o.o.

Za vas, ki se ne bojite Evrope 92,
smo pripravili vrsto računalniških
programov za sodobno poslovanje!

RAČUNALNIŠKI INŽENIRING

FINANČNO-INFORMATIVNI SISTEM (glavna knjiga, salda-konti, menične in ostale obresti)

MATERIALNO POSLOVANJE (skladiščno in finančno poslovanje)

Na ta dva osnovna programa se z istimi matičnimi podatki o dobaviteljih, kupcih, klasifikaciji materiala, kontnim planom, šiframi materialov in drugimi podatki navezujejo še programi za:

OSNOVNA SREDSTVA, OSEBNE DOHODKE, EVIDENCO KREDITOV, KADROVSKO EVIDENCO, EVIDENCO IN OBRAČUN NAROČNIKOV, KALKULACIJE IN RAZPIS PROIZVODNJE, FAKTURIRANJE, MALOPRODAJNO IN VELEPRODAJNO KALKULACIJO Z OBRAČUNI DAVKOV, DROBNI INVENTAR, EVIDENČNO DOKUMENTACIJO, PODPORO DELA PRAVNHIH SLUŽB.

Z našimi računalniškimi programi poslujejo že v več kot 100 podjetjih, bankah, skupnostih širom po Sloveniji. Zagotavljamo tekoče vzdrževanje in prilaganje programov spremenjenim predpisom.

Podrobne informacije na telefon
(063) 27-217
fax (063) 28-511
(Zlatko Gruber)

MЛАДИ ДОПИСНИК

TEKMOVALI SMO

Učenci prvega, drugega in tretjega razreda smo tekmovali v šiškaridi. Naloge smo prebrali v Cicibanu. Te so zelo zanimive in popestrijo revijo. Ker je Ciciban zelo rag, se ga je moralno več učencev odpovedati. Kar malec jezni smo, da je tako drag. Sicer pa, vrnimo se k šiškaridi. Tekmovalo je 62 učencev. Super šiškol

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 30. I.

SLOVENIJA 1

8.35 — 0.50 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 ZIMSKI POČITNIŠKI PROGRAM
9.00 PALČKI NIMAO POJMA,
1. del
ZLATI DEŽ, 4. del danske serije
11.00 ZAUPNO POROČILO O STRIPU, amer. dok. film
12.25 VIDEO STRANI
13.30 DNEVNIK 1
13.40 NAPOVEDNIK
14.20 ŠPORTNA SREDA, ponovitev
16.20 EP VIDEO STRANI
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 POREČILA
16.35 SLOVENSKA KRONIKA
16.45 PROGRAM ZA OTROKE
SUPER BABICA, angl. niz.,
3/13
ŽIV ŽAV
18.05 ŽE VESTE?, svetovalno izobraževalna oddaja
18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ŽARIŠČE
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 RAZREDNIK, amer. niz., 10/22
20.30 MAJA VAM PREDSTAVLJA
21.30 TEDNIK
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.45 POSLOVNA BORZA
22.55 NAPOVEDNIK
23.00 SOVA
TRENERKA MOŠKE EKIPE, angl. nadalj., 2/6
NE ZA PENI VEČ, NE ZA PENI MANJ, angl. nadalj., 4/4
0.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.40 Video strani — 15.50 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroritem (32. oddaja) — 18.00 Regionalni programi - Koper — 19.00 Video lestvica — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik RAI — 20.05 Gospodarska oddaja — 20.35 Umetniški večer: Utrinki o televiziji; Iz arhiva televizije (dok. film) — 22.35 Yutel

PETEK, 31. I.

SLOVENIJA 1

8.35 — 1.10 TELĒTEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 ZIMSKI POČITNIŠKI PROGRAM
PALČKI NIMAO POJMA, 2. del
ZLATI DEŽ, daska serija
13.10 EURORITEM, ponovitev 32. oddaja
13.30 DNEVNIK 1
13.40 NAPOVEDNIK
13.50 GOSPODARSKA ODDAJA
14.20 UMETNIŠKI VECER, ponovitev
16.20 EP VIDEO STRANI
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 POREČILA
16.35 SLOVENSKA KRONIKA
16.45 PROGRAM ZA OTROKE
TOK TOK, kontaktna oddaja
18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 FORUM
19.15 NOVOSTI ZALOŽB
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 KARKOLI DRUGEGA BI BILO POHLEPNO, angl. nadalj., 3/6
21.00 OCJI KRITIKE
21.50 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.15 NAPOVEDNIK
22.20 SOVA:
PRI HUXTABLOVIH, 27. epizoda amer. niz.
TRENERKA MOŠKE EKIPE, angl. nadalj., 3/6
SNEŽNI METEŽ, kanadski film
1.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.50 Video strani — 16.00 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroritem (32. oddaja) — 18.00 Regionalni programi - Maribor — 19.00 Klasika — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik ZDF — 20.05 Alternativni program: Studio City — 21.35 Gore in ljudje — 22.35 19. mednarodno tekmovanje plesalcev — 23.45 Yutel

SOBOTA, 1. II.

SLOVENIJA 1

8.35 — 1.55 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 IZBOR
9.00 RADOVEDNI TAČEK
8.10 ZLATI PRAH
9.15 KLUB KLOBUK
11.10 MAJA VAM PREDSTAVLJA, ponovitev
12.10 TEDNIK
13.00 ZGODBE IZ ŠKOLKE
14.15 VIDEO STRANI
14.25 NAPOVEDNIK
14.30 TOK TOK, ponovitev
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 DNEVNIK 1
16.40 KLOFUTA, franc. film
18.20 SONCE V ŽEPU, oddja za otroke
18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 UTRIP
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ONA + ON
21.10 DELO NA ČRNO, amer. niz., 1/10
21.55 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.25 NAPOVEDNIK
22.30 SOVA:
MURPHY BROWN, 9. epizoda amer. niz.
TRENERKA MOŠKE EKIPE, angl. nadalj., 4/6
MORILSKA EKIPA, angl. film
LJUDJE POCNEJO VSE MOGOČE, amer. varietejski program
1.45 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

12.40 Video strani — 12.50 Svet. pokal v alpskem smučanju: smuk (2) — 16.20 Sova (ponovitev) — 17.40 Da ne bi bolelo — 18.00 Angleščina v poslovnih stikih — 18.10 Garfield v prijetljici — 18.35 Domaci ansambl: Ansambel Jožeta Burnika — 19.00 Jazz in blues — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik BG — 20.05 Filmske uspešnice: Gremlini (amer. film) — 21.45 Alternativni program: Knjiga — akcent — 23.15 Yutel

NEDELJA, 2. II.

SLOVENIJA 1

8.15 — 13.05 in 13.25 — 24.00 TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
8.40 PROGRAM ZA OTROKE, ponovitev:
ŽIV ŽAV
SUPER BABICA, angl. niz., 3/13
9.50 PEVSKO SREČANJE, 1. oddaja
10.25 KOMU GORI POD NOGAMI, ponovitev

Monopolno obnašanje RTV Slovenije

Zaračunavanje stroškov obratovanja oddajnikov

RIBNICA — Pretvornik v Otrnku, ki so ga v ribniški občini zgradili z lastnimi sredstvi in je bil kasneje prenesen v last RTV Slovenije — Oddajnik in zveze, je bil postavljen za prenos programa TV Koper — Capodistria. Ker je bil v julijski vojni uničen oddajnik na OC Nanos, v Ribnici tega programa že dalj časa ne morejo več spremljati. Zato se je krajevna skupnost Ribnica obrnila na Ministrstvo za promet in zveze in RTV Slovenijo — Oddajnik in zveze z zahtevo, da jim omogoči spremembo kanala A.

Ministrstvo je zahteval ugodilo, zapestlo pa se je pri odobritvi RTV Slovenije. Ta se sicer strinja, vendar pod pogoj, ki za krajevno skupnost Ribnica niso sprejemljivi. Enkraten strošek za proglašitev pretvornika v višini 60.000 tolarjev je za Ribnico sprejemljiv. Sporne pa je zahteva RTV Slovenije — Oddajnik in zveze, da krajevna skupnost krije tudi letos stroške obratovanja in vzdrževanja oddajnih naprav. Ker je program kanala A konkurenčen programom RTV Slovenije, Oddajnik in zveze zahtevajo za »dovoljenje«, da se lahko predvaja preko pretvornika, ki ga je krajevna skupnost Ribnica zgradila z lastnimi sredstvi, letno 11.500 DEM, ki naj se plačujejo mesečno v tolarski protivrednosti po borznem tečaju.

Ali bosta krajevna skupnost Ribnica in Dolenja vas lahko spremljali program kanala A, je odvisno od dogovora, ki ga bodo predstavniki ribniške občine že v kratkem skušali dosegiti z RTV Slovenijo — Oddajnik in zveze. Glede na njihovo monopolno obnašanje pa so možnosti majhne.

M. L.-S.

11.25 OBZORJA DUHA
12.00 GARFIELD IN PRIJATELJI, ponovitev
12.30 DOMAČI ANSAMBLI, ponovitev
13.40 PLAVA LAGUNA, amer. film
15.25 NAPOVEDNIK
15.30 EDUARD IN NJEGOVE HČERE, franc. nadalj., 3/6
16.20 EP VIDEO STRANI
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 DNEVNIK 1
16.40 MRS. DELAFIELD WANTSTO MARRY, amer. film
18.25 RISANKA
18.35 TV MERNIK
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ZRCALO TEDNA
19.15 SLOVENSKI LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ZDRAVO
21.05 EPP
21.10 DRŽAVNO NADZORSTVO, poljudnoznan. serija, 4/6
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.25 NAPOVEDNIK
22.30 SOVA:
KO SE VNAME STAR PANJ, angl. humor, niz., 3/13
TRENERKA MOŠKE EKIPE, angl. nadalj., 5/6
23.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: slalom (ž), 1. tek 9.25, 2. tek 12.10
9.15 Video strani — 16.45 Sova (ponovitev) — 18.05 Svet. pokal v akrobatskem smučanju (posnetek) — 18.55 Hallo, Albertville! — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik HTV — 20.05 Potovanja (angl. poljudnoznan. serija, 1/9) — 20.55 A. Hieng: Nori malar (TV drama) — 22.05 Retrospektiva slovenske opere: V. Parma: Zlatorog — 23.25 Yutel

PONEDELJEK, 3. II.

SLOVENIJA 1

8.35 — 13.40 in 13.50 — 1.25 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 ZIMSKI POČITNIŠKI PROGRAM
12.30 EURORITEM, ponovitev
12.50 SEDMA STEZA, ponovitev
13.10 DA NE BI BOLELO, ponovitev
13.25 ANGLEŠČINA V POSLOVNIH STIKIH, ponovitev
13.55 NAPOVEDNIK
14.05 KLIČI M ZA UMOR, ponovitev amer. filma
15.50 MOSTOVI, ponovitev
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 DNEVNI 1
16.40 SLOVENSKA KRONIKA
16.50 PROGRAM ZA OTROKE
18.05 SVET POREČA
18.45 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ŽARIŠČE
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 FILM TEDNA
NEVIHTNO POLETJE, franc. film
21.40 MALI KONCERT: LJUBLJANSKI OKTET
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.25 NAPOVEDNIK
22.30 SOVA:

Opomba: slalom (ž), 1. tek 9.25, 2. tek 12.10
9.15 Video strani — 16.45 Sova (ponovitev) — 18.05 Svet. pokal v akrobatskem smučanju (posnetek) — 18.55 Hallo, Albertville! — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik HTV — 20.05 Potovanja (angl. poljudnoznan. serija, 1/9) — 20.55 A. Hieng: Nori malar (TV drama) — 22.05 Retrospektiva slovenske opere: V. Parma: Zlatorog — 23.25 Yutel

TOREK, 4. II.

SLOVENIJA 1

8.35 — 13.40 in 13.50 — 1.25 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 ZIMSKI POČITNIŠKI PROGRAM
12.30 EURORITEM, ponovitev
12.50 SEDMA STEZA, ponovitev
13.10 DA NE BI BOLELO, ponovitev
13.25 ANGLEŠČINA V POSLOVNIH STIKIH, ponovitev
13.55 NAPOVEDNIK
14.05 KLIČI M ZA UMOR, ponovitev amer. filma
15.50 MOSTOVI, ponovitev
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 DNEVNI 1
16.40 SLOVENSKA KRONIKA
16.50 PROGRAM ZA OTROKE
18.05 SVET POREČA
18.45 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ŽARIŠČE
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 FILM TEDNA
NEVIHTNO POLETJE, franc. film
21.40 MALI KONCERT: LJUBLJANSKI OKTET
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.25 NAPOVEDNIK
22.30 SOVA:

Opomba: V športni sredji: košarka Smelt Olimpija:Ortez, 20.05
15.15 Video strani — 15.35 Osmi dan (ponovitev) — 16.20 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroritem (ponovitev 33. oddaja) — 18.00 Regionalni programi - Maribor — 19.00 Psiho — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik ORF — 20.00 Športna sreda — 21.50 Komorna glasba skozi stoletja: Klasic (ponovitev 4. oddaja) — 22.30 Yutel

SLOVENIJA 2

Opomba: V športni sredji: košarka Smelt Olimpija:Ortez, 20.05

15.15 Video strani — 15.35 Osmi dan (ponovitev) — 16.20 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroritem (ponovitev 33. oddaja) — 18.00 Regionalni programi - Maribor — 19.00 Psiho — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik ORF — 20.00 Športna sreda — 21.50 Komorna glasba skozi stoletja: Klasic (ponovitev 4. oddaja) — 22.30 Yutel

SLOVENIJA 2

Opomba: V športni sredji: košarka Smelt Olimpija:Ortez, 20.05

15.15 Video strani — 15.35 Osmi dan (ponovitev) — 16.20 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroritem (ponovitev 33. oddaja) — 18.00 Regionalni programi - Maribor — 19.00 Psiho — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik ORF — 20.00 Športna sreda — 21.50 Komorna glasba skozi stoletja: Klasic (ponovitev 4. oddaja) — 22.30 Yutel

SLOVENIJA 2

Opomba: V športni sredji: košarka Smelt Olimpija:Ortez, 20.05

15.15 Video strani — 15.35 Osmi dan (ponovitev) — 16.20 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroritem (ponovitev 33. oddaja) — 18.00 Regionalni programi - Maribor — 19.00 Psiho — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik ORF — 20.00 Športna sreda — 21.50 Komorna glasba skozi stoletja: Klasic (ponovitev 4. oddaja) — 22.30 Yutel

SLOVENIJA 2

Opomba: V športni sredji: košarka Smelt Olimpija:Ortez, 20.05

15.15 Video strani — 15.35 Osmi dan (ponovitev) — 16.20 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroritem (ponovitev 33. oddaja) — 18.00 Regionalni programi - Maribor — 19.00 Psiho — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik ORF — 20.00 Športna sreda — 21.50 Komorna glasba skozi stoletja: Klasic (ponovitev 4. oddaja) — 22.30 Yutel

SLOVENIJA 2

Opomba: V športni sredji: košarka Smelt Olimpija:Ortez, 20.05

15.15 Video strani — 15.35 Osmi dan (ponovitev) — 16.20 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroritem (ponovitev 33. oddaja) — 18.00 Regionalni programi - Maribor — 19.00 Psiho — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik ORF — 20.00 Športna sreda — 21.50 Komorna glasba skozi stoletja: Klasic (ponovitev 4. oddaja) — 22.30 Yutel

SLOVENIJA 2

Opomba: V športni sredji: košarka Smelt Olimpija:Ortez, 20.05

15.15 Video strani — 15.35 Osmi dan (ponovitev) — 16.20 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroritem (ponovitev 33. oddaja) — 18.00 Regionalni programi - Maribor — 19.00 Psiho — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik ORF — 20.00 Športna sreda — 21.50 Komorna glasba skozi stoletja: Klasic (ponovitev 4. oddaja) — 22.30 Yutel

SLOVENIJA 2

Opomba: V športni sredji: košarka Smelt Olimpija:Ortez, 20.05

Podjetje IMP Elektromonter, Vojkova 58, Ljubljana, najema poslovni prostor (1 pisarna do 15 m²) z možnostjo uporabe telefona za svojega predstavnika, v središču Novega mesta.
Ponudbe pošljite na naslov: IMP Elektromonter, Ljubljana, Vojkova 58.

SLOVENSKA KNJIGA d.o.o.
Litija 38
61000 Ljubljana
tel. 061/443-915, fax. 447-305

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta delovna mesta

PREDSTAVNIK NA TERENU - SLOVENIJA

- 3 delovna mesta

Pogoji:

- V.stopnja izobrazbe - SRŠ
- delovne navade in izkušnje
- aktivno znanje slovenskega jezika
- izpit B kategorije in lasten prevoz (ni nujno)
- 2-mesečno poskusno delo

Kandidati, ki izpolnjujejo pogoje za zasedbo objavljenega delovnega mesta naj pisne ponudbe z opisom dosedanjih del pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: SLOVENSKA KNJIGA, Litija 38 61000 Ljubljana, Kadrovska služba.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po zaključku prijavnega roka.

REPUBLIKA SLOVENIJA SKUPŠČINA OBČINE METLIKA SEKRETARIAT

PREDNOSTNA LISTA PROSILCEV SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ V OBČINI METLIKA

Z.S.	PRIIMEK IN IME PROSILCA	NASLOV	TOČK
1	PENIČ ANICA	CBE 45	422
2	NEMANIČ SONJA	BOŽAKOVO 30	396
3	JUDNIČ MARJAN	NA TRG 1	385
4	KUDJELIČ VLADKA	CBE 45	379
5	KRIŽAN BORIS	NBK 2	377
6	PLUT MATIJA	MESTNI LOG 14	376
7	PIŠKURIČ DANIJEL	UL. 1. MAJA 5	368
8	ČURK ANA	NBK 2	366
9	NOVOSEL MIJO	CBE 5	361
10	PER JULE	MESTNI TRG 14	361
11	BADOVINAC DUŠANKA	CBE 31	361
12	CERJANEK GORDANA	CBE 16	355
13	VRBOS MARIJAN	MESTNI TRG 20	355
14	BLAŽEVIČ VUKICA	CBE 41	349
15	TORTIČ ŠKOF MARIJA	NBK 2	349
16	MARINČIČ KATICA	NA POŽEG 3	346
17	NOVOSEL JOSIP	GANGLOVA 16	346
18	BOBIČ ESMA	ULICA 1. MAJA 5	342
19	TRIVUNČEVIĆ MILOSAVA	PARTIZANSKI TRG 15	336
20	BAJUK MIRA	NBK 3	326
21	PETRUŠIČ ANKICA	ZUPANJIČEVA 2	324
22	GORŠČAK DARINKA	NA POŽEK 10	322
23	ŠKRINJAR NADA	CBE 3	320
24	BOŽIČ IVANKA	CBE 48	319
25	RIBANOVČIĆ HAMDJA	SEREČA VAS 5	316
26	DUKOVČIĆ DRAGICA	NBK 3	314
27	KOKALOVIČ MARKO	DRAGE 10	313
28	MAČELE PAVLINA	STARĀ CESTA 3	312
29	MARINČIČ LJUBICA	NBK 2	308
30	GRGIČ MARA	CBE 124	304
31	BUCIČ LUCA	CBE 1	304
32	STIČ BISERKA	CPE 124	303
33	GOVEDNIK MARIJA	UL. 1. MAJA 6	299
34	BRATNIČ DRAGUTIN	BREG REVOLUCIJE 19	292
35	MIHAJLOVIČ CVIJETIN	DRAGE 10	265
36	ZABČIČ NENA	NBK 2	250
37	PETKOVIČ MILOSLAV	UL. 1. MAJA 2	249
38	RADUOVIČ JASENKA	CBE 73	242
39	MARKOVIČ BERNARDA	NBK 3	228
40	STARASNIČ MIRA	ZEMELJ 15	227
41	OGAR MIRA	NBK 3	224
42	BELAVIČ ZORA	UL. 1. MAJA 6	222
43	RAMIČ SENADA	HOČEVARJAVA 2	208

POUK O PRAVNEM SREDSTVU: Zoper to prednostno listo je dovoljena pritožba na ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora Republike Slovenije, v roku 15 dni od objave v Dolenjskem listu. Pritožba se vloži pri tukajnjem upravnem organu ustno na zapisknik ali pisno, ali pa neposredno pošlje pritožbenemu organu in se jo kolkuje s kolekom upravne takse za 80 SLT.

Sekretar:
Končar Marjan, oec., l.r.

TKI PODJETJE ZA IZDELAVO KOVINSKIH IZDELKOV IN TRGOVINA
p.o. GLOBOKO

NUDIMO VAM:

- vse vrste gradbenega materiala
- vodovodni, elektro in material za centralno kurjavo
- stavbno pohištvo
- kmetijske stroje in opremo
- umetna gnojila in škropiva

NOVOST:

— Diskontna prodaja pijač (mineralna voda, gazirane osvežilne pijače, pivo in sadni sokovi)!
Opravljamo pa tudi uvozne in izvozne posle z R Hrvaško.

OBIŠČITE NAS IN SE PREPRIČAJTE O PONUDBI!

STP Trgovina emonka
Prešernov trg 15, Novo mesto

vam nudi:

- sveže praženo kavo emonc
- surovo kavo Minas
- vrhunska buteljčna vina
- ekspreš aparate za kavo
- mlinskice za kavo

Ob nakupu kave — skodelica kave zastonj.

Nasvidenje v emonki!
Telefon: (068) 26-071

Tudi nakup kavez avtomobila poneri žirjenjški uvel

Cenjene kupce obveščamo, da pri nas ponovno lahko kupijo japonske avtomobile mazdo, toyoto, suzuki pa tudi ostale modele.

Pod ugodnimi pogoji vam s takojšnjo dobavo nudimo nove osebne automobile znamke:

Opel Astra 1.4 i GLS	20.800 DEM + 42% dajatev,
Ford Fiesta 1.1 i CL	13.200 DEM + 42% dajatev,
Fiat Uno 1.0 i E	12.500 DEM + 42% dajatev,
Fiat Tipo 1.4 AGT i	15.200 DEM + 42% dajatev.

Vsa vozila imajo vgrajen katalizator. Nakup je možen tudi v SLT.

Na račun vzamemo tudi rabljena vozila.

Ob nakupu v mesecu februarju in marcu kupci prejmejo nagrado.

Se priporočamo!

Trgovina z vozili in rezervnimi deli
NOVO MESTO, Stranska vas 1
tel. (068) 43-502

Intereuropa

INTEREUROPA p.o. KOPER
Filiala špedicije Ljubljana
Poslovalnica Novo mesto
68000 NOVO MESTO
Ljubljanska 27

objavlja
prosti opis del in nalog

— komercialista za poslovalnico Novo mesto

Pogoji so naslednji:

- VI. stopnja ekonomske ali druge ustrezne smeri
- 2-letna strokovna praksa
- poskusno delo 75 dni

Prošnje z dokazili o šolski izobrazbi naj kandidati pošljejo na naslov: Intereuropa, Poslovalnica Novo mesto, Ljubljanska 27, 68000 NOVO MESTO, v 8 dneh po dnevu objave.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadave Skupščine občine Novo mesto na podlagi 70. člena Zakona o zavodih (Uradni list RS št. 12/91) razpisuje prosti delovni mesti

1. direktorja Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto

2. direktorja Doma kulture Novo mesto

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

pod 1)

- da imajo visoko izobrazbo in najmanj 5 let delovnih izkušenj,
- da imajo strokovne, organizacijske in vodstvene sposobnosti na področju varstva naravne in kulturne dediščine,
- da predložijo program usmeritve in razvoja zavoda.

pod 2)

- da imajo visoko ali višešolsko izobrazbo družboslovne smeri,
- da imajo najmanj 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj tri leta na podobnih delih in nalogah.

Po sklepnu komisije morajo kandidati predložiti komisiji svoj program dela in optimalne organizirano zadava.

Direktorja bosta imenovana za štiri leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev s kratkim življenjepisom naj kandidati pošljejo v **15 dneh** po objavi razpisa na naslov: Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadave Skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska c. 2, z oznako: **za razpis**.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili.

Komisija za volitve,
imenovanja in administrativne
zadave Skupščine občine Novo mesto

Sedežna garnitura

TOM
je prostor
za razgovor

Cena: 46.000 SLT

Sedežna garnitura TOM je prevlečena s kakovostnim umetnim usnjem naravnega videza, oblikovana pa je tradicionalno, s pridihom prestiža in sodobnosti.

Trpežna je enostavna za čiščenje.

Je razstavljiva, enostavno in hitro jo montirate ali demontirate.

Ker je oblažnjena in tapecirana tudi na hrbtni strani, vam daje priložnost neobičajne, a učinkovite postavitev od stene v notranjosti prostora.

SUHA KRAJINA
COMMERCE
DVOR d.o.o., Dvor 53A, Tel., Fax 068/87-470

trimo

»TRIMO« Trebnje, podjetje z dolgoletno tradicijo na področju izdelovanja in montaže jeklenih konstrukcij, gradbenih plošč in raznih vrst bivalnih objektov, vas vabi, da se vključite v vodilni team.

Že nekaj let uspešno tržimo v državah Zahodne in Vzhodne Evrope, raziskujemo pa tudi ostala svetovna tržišča. Razmislite in se odločite! Delo je zanimivo in dinamično.

Po sklepnu delavskega sveta razpisujemo prosto delovno mesto

DIREKTORJA PODJETJA »TRIMO«, p.o.

Izpolnjevati morate naslednje pogoje:

- visoka izobrazba ekonomske, pravne, tehnične ali organizacijske smeri
- 5 let delovnih izkušenj pri vodenju samostojnih organizacijskih enot
- aktivno znanje enega svetovnega jezika

V prijavi morate navesti podatke o udeležbi, članstvu v organizacijah in drugih podjetjih ter o deležih in delnicah, ki jih imate v drugih podjetjih.

Imenovani boste za štiri leta, z možnostjo ponovitve po uspešnem vodenju.

Prijave z dokumenti pošljite v 8 dneh na naslov: »TRIMO« Trebnje, Prijaljeva 12, 68210 Trebnje, s pripisom »za razpisno komisijo«.

Informacije lah

NISSAN

AVTOMEHANIKA VIDRIH V OTOČCU ODSLEJ POPRAVLJA IN PRODAJA AVTOMOBILE NISSAN. AVTOMOBILI NISSAN SO ZANESLJIVI IN VARČNI, AVTOMEHANIKA VIDRIH PA ZAGOTAVLJA VSO OSKRBO VAŠEGA AVTOGOVILA, TESTIRANJE MOTORJEV S SODOBNO OPREMO BOSCH IN POPRAVILA Z ORIGINALNIMI REZERVNIMI DELI.

AVTOMEHANIKA VIDRIH OTOČEC
Tel. (068) 85-180

NISSAN

BIRING

servis — trgovina

Jedinčica 27, NOVO MESTO, tel. fax: 068/26-004

SERVIS fotokopirnih strojev **Canon, RICOH, Nashua**
PRODAJA najsodobnejših fotokopirnih strojev CANON, potrošnega materiala, telefaxov in ostale biro opreme. Nudimo vam tudi kvalitetni papir za fotokopiranje.

Pokličite nas in se prepričajte v kvaliteto naših storitev in konkurenčnih cen.

BIRING

Izvršni svet Skupščine občine Metlika razpisuje

JAVNI NATEČAJ

za izdelavo »Idejne rešitve celostne ureditev starega mestnega jedra v Metliki« (v nadalnjem besedilu: naloga).

Naloga naj vsebuje idejno rešitev ohranitve starega mestnega jedra z obzidjem, celostno ureditev zunanjosti hiš na ulicah in trgih ter prometno ureditev (popolna zapora, delna zapora ali obstoječa rešitev).

Upošteva naj oživitev starega mestnega jedra, obnovo in ohranitev kulturnozgodovinskih značilnosti starih hiš in trgov ter uporabnost trgov.

Naloge naj kandidati vložijo pod šifro. V posebej zapečateni ovojnici, na kateri je označena šifra, morajo biti podatki o avtorju: ime in priimek ter naslov. Ovojnico je potrebno dostaviti skupaj z nalogo.

Za izbrane naloge bodo podeljene tri nagrade v protivrednosti:

1. nagrada — 1.000 DEM
2. nagrada — 600 DEM
3. nagrada — 400 DEM

Izbrana in nagrajena je lahko tudi samo ena naloga.

Nagrjene naloge bodo služile za izdelavo projektne naloge celostne ureditev starega mestnega jedra.

Rok za dostavo nalog je 60 dni po objavi natečaja.

Naloge pošljite na naslov:

Skupščina občine Metlika, Komisija za ureditev celostne podobe trgov in mestnega jedra, Metlika, Mestni trg 24.

Udeleženci bodo o izbiri nalog obveščeni preko sredstev javnega obveščanja v roku 15 dni po odločitvi.

SKUPŠČINA OBČINE METLIKA
IZVRŠNI SVET

DARJA

DARJA d.o.o. KRŠKO

Razpisuje dela in naloze za trgovino z mešanim blagom v Novem mestu:

4 trgovce

Kandidati morajo imeti strokovno izobrazbo trgovske ali njej primerne smeri, z dvema letoma ustrezne prakse.

Prijave sprejemamo 8 dni po objavi na naslov:

DARJA d.o.o. KRŠKO, CKŽ 53
68270 Krško

»KOVINAR« Novo mesto
Ljubljanska 28
68000 NOVO MESTO

k sodelovanju vabimo odločnega in dinamičnega človeka za

VODENJE TRGOVINE

Od kandidata pričakujemo, da ima

- IV. ali V. stopnjo strokovne izobrazbe
- delovne izkušnje na podobnih delih
- da je kreativen in samostojen pri delu

Če se vam zdi naše vabilo zanimivo, pošljite pisne prijave v 8 dneh po objavi na naš naslov.

*Niti zbogom nisi rekel,
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v sрih naših vedno boš ostal.
Utihnil je tvoj glas,
obsalo je tvoje srce,
ostali so le sledovi pridnih rok
in spoznanje, da tebe, dragiata,
več med nami ni.*

V 71. letu starosti nas je nepričakovano in mnogo prezgodaj zapustil dragi mož in našata

PERO MALIČ

iz Črnomelja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in dobrim sosedom za nesobično pomoč, darovano cvetje ter izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo dr. Tomčevi za požrtvovalno pomoč in pomoč dr. Bostiča. Zahvaljujemo se tudi vsem govornikom za ganljive besede, Obračni zbornici Črnomelj, ZB Črnomelj, Društvu upokojencev Črnomelj, GG Črnomelj, OOS Kovinar Črnomelj, godbi na pihala Črnomelj ter pevskemu zboru za izpote pesmi. Še enkrat hvala vsem, ki sta pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoča žena Marija, sin Peter z družino in hči Mirjana

VI NAM — MI VAM

S posebno rubriko VI NAM — MI VAM vam prihajamo naproti z oglašnim prostorom, ki bo ustrezal tako vaši dejavnosti in finančnim sredstvom kot potrošnikom, katerim so namenjene vaše ponudbe in storitve. V oglašnem prostoru v tej rubriki lahko ponudite svoje storitve številnim Dolencem in tudi drugim, ki morda čakajo prav na vas. Za lažjo predstavitev smo za začetek pripravili našo ponudbo in za tak oglas, kot ga vidite, bi bilo treba odšteti 3.000 SLT. Če bi želeli več prostora, bi za vsak nadaljnji trikolonski cm odšteli še 1.000 SLT.

Mi vam ponujamo rešitve, na vas je, da jih uresničite.

DOLENJSKI LIST

Novo mesto, Glavni trg 24
Telefon: (068) 23-606, 24-200, 23-610
Telefax: (068) 24-898
— Izdajanje časopisov
— Objavljanje in posredovanje oglasov
— Računovodske storitve
— Fotografske storitve

3 cm

Objavo oglasov v rubriki VI NAM — MI VAM lahko naročite po tel. (068) 23-610 ali po telefaxu: (068) 24-898

Izvršni svet SO Brežice objavlja na podlagi sklepa seje Izvršnega sveta, z dne 17. 1. 1992

RAZPIS

za oddajo v najem poslovnih prostorov

- 1) v stavbi Artiče 48 — cca 60 m² (prostor bivšega krajevnega urada)
- 2) v stavbi Velika Dolina 9 — cca 50 m² (prostor bivšega krajevnega urada)

Pogoji razpisa so:

- obnova stavbe oz. poslovnega prostora v lastni režiji z možnostjo oprostitev plačevanja najemnine do višine vložka v obnovi,
- namen je poslovna dejavnost, ki ima prednost pred stanovanjsko.

Pisne prijave pošljite v roku 7 dni po objavi Sekretariatu Izvršnega sveta SO Brežice, Cesta prvih borcev 18, v zaprtih kuvertih z označbo »NE ODPIRAJ — ZA NAJEM«.

IZVRŠNI SVET
SO BREŽICE

DOLENJSKI LIST

- oglase
- razpise
- licitacije

sprejemamo tudi po telefaxu

068/24-898

ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je po kratki in zahrbni bolezni zapustila nadvse skrorna žena, mama, stara mama, sestra in teta

ZOFI LAVRIČ

iz Starih Žag 16, Dolenjske Toplice

Iskrena hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje in tolažilne besede ter jo spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

*Ni bilo časa reči zbogom,
tudi roke nisi nam podala,
smrt te vuela je prerano,
v srčih naših vedno boš ostal.*

V 46. letu starosti nas je nenadoma zapustila naša draga in dobra žena, mamica, stara mama, hčerka, sestra in teta

IVANKA PERKO

roj. Kavšek

iz Starega trga ob Kolpi

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, ji darovali vence in cvetje in jo v tako velikem številu pospremili k preranemu počitku. Posebna zahvala so sosedom za pomoč, tovarni Komet Metlika, podružnici Stari trg ob Kolpi, družini Ferlež, gospodoma Jožetu in Janku za lepo opravljen obred ter govornici za poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: mož Milan, sin Tomaž, hčerka Ivanka, mama Ivanka ter ostali

tedenski koledar

Cetrtek, 30. januarja — Martina
Petek, 31. januarja — Vanja
Sobota, 1. februarja — Brigit
Nedelja, 2. februarja — Marija
Ponedeljek, 3. februarja — Blaž
Torek, 4. februarja — Andrej
Sreda, 5. februarja — Agata

LUNINE MENE
3. februarja ob 20.00 — mlaj

kino

BREŽICE: 31. 1. ter 1. (ob 20. uri) in
2. (ob 18. in 20. uri) ameriški triler
Smrtni misli.

ČRНОМЕЛJ: 30. in 31. (ob 19. uri)
ter 31. 1. (ob 17. uri) ameriška akcijska
komedija Hudson Hawk. 2. 2. (ob 18.
uri) ameriška akcijska komedija Ča-
rovnik. 2. 2. (ob 20. uri) ameriški kri-
minalni film Stanje usmiljenja. 3. 2.
(ob 16. uri) ameriška komedija Dvoj-

KRMELJ: 31. 1. in 1. 2. ameriški
vojno-akcijski film Okoreli specialci.

NOVO MESTO — DOM KUL-
TURE: Od 30. 1. do 2. 2. (ob 18. in 20.
uri) ameriška znanstvenofantastična
srhiljivka Wedlock — Poročna ogrlica.
1. in 2. (ob 16. uri) ter 3. 2. (ob 18.
uri) ameriška risanika Rešitelji II. —
in Kraljevič in berač. 3. (ob 18. in 20.
uri) in 4. 2. (ob 10. in 16. uri) ameriška
komedija Dvojčka. 4. in 5. (ob 18. in
20. uri) ter 5. 2. (tudi ob 10. in 16. uri)
ameriška komedija Najbolj nori božič.

SEVNICA: 30. 1. ter 2. 2. ameriški
vojno-akcijski film Okoreli specialci.

zavarovalnica triglav d.d.

poslovna enota Novo mesto

Delavci Zavarovalnice Triglav Novo mesto se zavedamo socialnih težav svojih zavarovancev, zato uvajamo ugodnost fizičnim osebam pri plačevanju zavarovalne premije:

- 20% popust pri plačilu zavarovalne premije v celoti pri vseh zavarovalnih vrstah razen pri obveznem zavarovanju avtomobilske odgovornosti, kjer je to 15%;
- brezobrestno obročno plačilo zavarovalne premije v primeru največ 4 (1+3) zaporednih mesečnih obrokov (plačilo s čeki tekočega računa z odloženim datumom vnovčljivosti) pri vseh zavarovalnih vrstah, razen pri obveznem zavarovanju avtomobilske odgovornosti, kjer ponujamo možnost plačila s 3 zaporednimi obroki.

Za ostale informacije prosimo, da nas obiščete ali pokličete na Poslovno enoto Novo mesto ali predstavnštva v Kočevju, Črnomlju, Metliki in Trebnjem.

Dolenjska banka d.d.
Novo mesto

Razpolaganje z deviznimi prihranki občanov

V Ljubljanski banki Dolenjski banki d.d. Novo mesto se zavedamo, da je bilo v preteklem letu zaupanje deviznih varčevalcev v banko omajano. Razlogov, da banka ni mogla v celoti izpolniti svojih obveznosti do deviznih varčevalcev, je več. V največji meri izhajajo iz zakonodaje, ki je določala, da morajo banke devizne hranilne vloge občanov, zbrane do oktobra 1988, depomirati v NBJ.

Kljud temu da Narodna banka Jugoslavije naši banki ni vrnila depomiranih deviznih sredstev v obsegu, kot so ga občani dvignili z računov pri banki in kljud temu da skupščina Slovenije še ni sprejela zakona o javnem dolgu, želi banka omogočiti svojim deviznim varčevalcem postopno razpolaganje z njihovimi prihranki in si na ta način ponovno pridobiti zaupanje in nadaljnje poslovno sodelovanje.

Kaj banka v tako nastalih pogojih nudi svojim deviznim varčevalcem?

Banka bo varčevalcem, ki so položili devizna sredstva na račune pri banki pred 20. 6. 1991, v prvih dneh februarja prenesla do 500 DEM na novi devizni račun. Pri tem bo banka izvedla preračun v tisto valuto, ki je zanesljivo najbolj zastopana. Novi devizni račun ima isto številko kot dosedanja devizna hranilna knjižica ali devizni račun. Na željo občana bo banka izvedla preračun v prvotne valute.

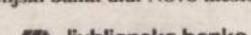
Občan z deviznimi sredstvi na deviznem računu prosto razpolaga:

1. Lahko jih prenese na novo devizno varčevalno knjižico in nadaljuje z varčevanjem v devizah. S tem si zagotovi nekoliko višje obresti. Najnižji polog na devizno varčevalno knjižico znaša 200 DEM.
2. Lahko sklene pogodbo o vezavi deviznih sredstev na 1, 3 ali 6 mesecev. Najnižji znesek vezave znaša 2.000 DEM.
3. Lahko sklene varčevanje v tolariskih sredstvih in v ta namen proda devizna sredstva banki po menjalniškem tečaju. Ta sredstva obrestuje banka v višini, kot velja za enomesecne depozite. Najnižji znesek pologa znaša tolarško protivednos 200 DEM.
4. Lahko kupi blagajniški zapis banke z valutno klavzulo.
5. Lahko devizna sredstva dvigne, če jih potrebuje.

Vse podrobnosti o novih oblikah varčevanja v devizah in v tolarjih lahko varčevalci dobijo v svoji bančni enoti.

Banka ima devizna sredstva, o katerih je govor v tem obvestilu, depomirana v tujini in delno v rezervu banke. Zato je bojazen, da banka ne bi zagotovila razpolaganja z navedenimi deviznimi sredstvi, odveč.

Prepričani smo, da je navedena poslovna poteka banke prvi korak k ponovni vrtniti zaupanja varčevalcev v devizno varčevanje pri Ljubljanski banki — Dolenjski banki d.d. Novo mesto.

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o.
UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušić-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Sveti, Zdenka Lindić-Dragaš, Martin Lazar, Milan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Ivan Zoran.

IZHAJA ob četrtekih. Posamezna številka 40 SLT, naročnina za 1. trimester 490 SLT; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 980 SLT; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga tujá valuta v tej vrednosti) na leto.

OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomski oglase 550 SLT, na prvi ali zadnjem strani 1.100 SLT; za razpisne, licitacije ipd. 600 SLT. Mali oglasi do deset besed 450 SLT, vsaka nadaljnja beseda 45 SLT.

ZIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št. 52100-603-30624. Devizni račun št. 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200, ekonomika propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006; računovodstvo 23-611, telefax: 24-898. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi ustreznega republiškega odloka (Uradni list Republike Slovenije, št. 7/91) se za Dolenjski list ne plačuje davek ob prometu proizvodov. Časopisni stavek, prelom in film: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

tedenski koledar

kmetijski stroji

AGROIZBIRA KRANJ nudi akumulatorje 12 V 97 ah in 12 V 100 ah po ceni 4.100 SLT. Na zalogi dovolj vseh vrst traktorskih delov. Se priporoča Slavko Prosen, Smledniška cesta 17, Kranj, (064)324-802.

GOZDNI TRAKTOR Timberžek tip 360 prodam. (047)76-322. Kličite po 19. uri.

TRAKTOR TOMO VINKOVIČ z vsemi priključki prodam. (068)50-015.

IMT 549, 550 delovnih ur, prodam. (068)288.

TRAKTOR URSUS 335 prodam ali menjam za nakladalko ali trosilec. (047)488.

UNIVERZAL 445, star 10 let, prodam. Turk, Mali Orček 5, Stopiče.

FREZO GOLDONI, 14 KS, in R 4, letnik 1979, prodam. Jože Debevc, Grbe 8, Šentjernej.

PRODAM PRIKOLICO za prevoz živine (250 x 110), kombinirano, z traktorom — avto, in fička, letnik 1978.

URSUS 35 in motor BT 50 prodam. (068)327-316.

TRAKTORSKO KABINO in prikolicu prodam. (068)43-264.

URSUS 35 in motor BT 50 prodam. (068)40-776.

kupim

KUPIM kravo, dobro molznicu, ali visoko brejo telico. (068)76-262.

AVTOPRIKOLICO in motor APN 4, potreben manjšega popravila, prodam. Naslov v oglašnem oddelku.

LADO, letnik 1984, prodam. (068)25-570 ali 27-720.

Prodam R 4 GTL, letnik 1989, registriran do 1/93. (068)23-585.

SKODO FORMAN, letnik 1991, prodam. (068)41-055.

126 PGL, letnik 1988, prodam. (068)2900 DEM. Kastelec, Gotna vas 7.

OPEL KADETT 1.3 S prodam. Pač, Daljni Vrh 24, Novo mesto.

JUGO KORAL 45, star 2.5 leta, prodam za 4200 DEM. (068)65-381.

R TRAFIC KOMBI BUS, letnik 1991/11, zelo dobro ohranjen, prodam ali menjam za osebni avto. (068)77-122.

R 4, letnik 1991, 1500 km, ugodno prodam. (068)21-204.

OLTCIT, registriran (za 6300 DEM), lahko tudi na kredit, in W 1200, neregistriran, vozen, za 1000 DEM prodam. (068)59-082.

126 P, letnik 1988, prodam. (068)40-164.

126 PGL, letnik 1990, prodam. Robert Jakše, Uršna sel. 78.

ZASTAVO 126 P, letnik 1990, in talbot Solaro, letnik 1983, prodam. Markelj, Dalni Vrh 25, Novo mesto.

JUGO KORAL 45, letnik 1989, ugodno prodam ali menjam za R 4 GTL.

R 4 TLJ, letnik 1984, rdeče barve, registriran za eno leto, prodam za 2400 DEM. (068)49-137.

OLTCIT (viso), novo, registrirano, prodam ali menjam za R 4. (068)25-986, popoldne.

GOLF JGLD, 8/85, 4 vrata, in nissan-Sunny, letnik 1990, prodam ali menjam za 126 P. Jordan, Dol. Brezovica 12, Šentjernej.

OPEL KADETT B, letnik 1973, registriran do 3/92, prodam za 1000 DEM. (068)20-557.

GOLFA JXD in JGLD, letnika 1985, in rezervne dele za Z 101, R 4, 126, 750, prodam. (068)25-478.

Z 101 GTL 55, letnik 1984, registriran do 7/92, prodam. (068)28-957, po 16. uri.

R 4 GTL, letnik 1989, prodam. (068)85-173.

AUDI 100 DIESEL, letnik 1981, in Z 750, letnik 1984, prodam. (068)28-556.

ZASTAVO 101, letnik 1987, in simco Creiser, letnik 1977, prodam ali menjam za kambolirano vozilo. (068)45-491.

JUGO 45 KORAL, 6/89, barva višnje, z veliko dodatno opremo, prodam. (068)50-030, zvečer.

GOLF JXD, letnik 1987/88, 4 vrata, prodam. (068)84-954.

CITROEN BX 15 TGE, poškodovan, letnik 1990, vozen, ugodno prodam. (068)82-982.

CITROEN AX 11 TGE, letnik 1990, prodam ali menjam za manjši avto z dolaplalom. (068)82-982.

OPEL ASCONA 1.6 D, letnik 1984, prodam. (068)22-870.

126 PGL, letnik 1988, prodam. (068)42-453.

R 5 CAMPUS, STAR DVE LETI, PRODAM. (068)56-360.

GOLF JGL, letnik 1981/8, po generalni, servo, kljuka, »šiberdah«, garaziran, prodam. (068)51-765.

Z 128 CL 110, letnik 1982, prodam. (068)60-252.

Z 101, letnik 1986, registriran do 8/92, prodam. Možna menjava za kambolirano avto. (068)57-362.

JUGO 55 KORAL, letnik 1985/5, bele barve, prodam. (068)85-172, po 19. uni.

R 5, letnik 1990, ugodno prodam. (068)27-585.

Z 101 1,1 GX, letnik 1988, prodam. (068)52-910.

Z 750, letnik 1985, dobro ohranjen, prodam. (068)79-624.

478
480

stanovanja

ženitne ponudbe

ENOSOBNO STANOVANJE (40 m²) na Drski v Novem mestu oddam. 28-209. 424
DVOSOBNO STANOVANJE v Kočevju ugodno prodam. (061) 852-030. 468
ENOSOBNO STANOVANJE (32 m²) v Novem mestu prodam. 27-748. 469
MIRNEMU DEKLETU oddam sboj s souporabko kopalnice, centralno ogrevano, blizu avtobusne postaje v Novem mestu. 21-636, po 16. ur. 470
UGODNO prodam 72 m² veliko stanovanje v Črnomlju. (061) 344-214. 474

KMEČKI FANT, star 30 let, z novo hišo, želi spoznati dekle ali mamico za skupno življenje. Če si ostala sama ali pa potrebuješ ob sebi skrbnega moškega in ljubitelja otrok, se mi javi pod šifro: »PRÍDEM K TEBI — SLOVENEC«. 393

MOŠKI, 46 let, išče vdovo ali ločenko s kmetijo, brez obveznosti. Šifra: »BLIŽA SE POMLAD«. 459

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je 3. januarja 1992 za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek in pradedek

VINKO ČARMAN

iz Črnomlja

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje in sveče ter izrečeno sožalje. Iskreno se zahvaljujemo osebju Pljučnega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, Domu starejših občanov iz Črnomlja za nego in skrb, še posebno dr. Macanu. Posebno se zahvaljujemo pogrebcom, pevskemu zboru, govorniku in gospodu kaplanu za lepo opravljen obred. Hvala vsem, ki ste ga spremili k zadnjemu počitku.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 59. letu po kratkotrajni bolezni zapustil dragi mož, oče, brat, dedi, tast in svak

JANEZ ZUPANČIČ

iz Ul. Ivana Roba 42, Novo mesto

Zahvalo izrekamo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izražena pisma in ustna sožalja ter podarjeno cvetje. Hvala zdravnikom in osebju Interne bolnišnice Novo mesto, Šmihelskemu pevskemu zboru za zapete žlostinke, g. Berusu za odigrano Tišino, kolektivu desinature Novoteks, DITT-u Dolenske in g. župniku za poslovilni obred. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Dom svoj močno ljubila si.
Tako kot travnike in polja.
Dobroto tvojo prejemali smo vsi,
saj ljubila si vse ljudi.

V 54. letu starosti nas je tiho zapustila naša draga hči, sestra, teta in botra

ANICA VRTAČIČ

iz Žihovega sela 6

Ob nenadni in boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom za nesebično pomoč ter znancem in kolektivu Krka. Posebna zahvala g. župniku za obred, Majdi Travnikar za ganljive poslovilne besede ter g. Ľuzarju za lepo odigrano Tišino. Vsem najlepša hvala za podarjene vence, cvetje, izrečena sožalja, darovane maše in številno spremstvo pokojne na njeni zadnji poti. Še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

Ob nepričakovani izgubi dragega moža, očeta, sina, brata, strica in bratranca

SLAVKA TRAMTETA

iz Dol. Gradišča 21 a pri Šentjerneju

se iskreno zahvaljujemo za tako lepo organizacijo pogreba podjetju PETROL Brežice tozd Trgovina in njegovim bencinskim servisom Otočec, Ljubljanska cesta Novo mesto. Cesta herojev Novo mesto, Šentjernej in skladišče Novo mesto. Hvala govorniku gospodu Silvu Jersiču in delovni organizaciji Novoteks-šivalnica Novo mesto, učencem 7. b razreda Osnovne šole Šentjernej, Šentjernejskemu oktetu, Šentjernejski godbi, sosedom, vaščanom, Dolenjski market Šentjernej za podarjene vence in cvetje in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Lepa hvala tudi gospodu župniku iz Šentjernej za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Dragica, hči Brigita, sin Boris, mama, brat Franci in sestra Vida z družinama ter Anica s Tonetom

ZAHVALA

Umrl je

JULIJ LAVRIČ

iz Šmihela 31, Novo mesto

Pokopan je bil 18. janurja 1992. Lepo se zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti. Prav lepa hvala g. kaplanu za lepo opravljen pogrebni obred. Posebno se zahvaljujemo kolektivu Doma starejših občanov v Šmihelu, Novo mesto, za skrb in nego pokojnika.

Zahvaljujemo se vsemi njegovi domači

ZAHVALA

Po dolgotrajni in težki bolezni nas je zapustila ljubljena žena, mati, babica, tašča in sestra

ANA MAJETIČ

rojena Starešinič

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem za izrečeno sožalje in darovano cvetje. Zahvala tudi dr. Steklasovi, dr. Furjanovi in župniku za opravljen obred ter vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: mož Jože, otroci Jože, Danica in Duška z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem, ki so ob smrti moje mame

GABRIJELE FILIPIČ

sočustvovali z mano in pokojni mami prinesli cvetje. Še posebej se zahvaljujem osebju v Domu starejših občanov v Šmihelu, kjer je bil zadnjih pet let njen drugi dom.

Dr. Milena Hadl

Novo mesto, 21.1.1992

ZAHVALA

18. januarja smo se poslovili od

JOŽETA SLADIČA

s Krasinca 25

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sodelavcem, prijateljem, sosedom in znancem za izraženo sožalje, cvetje in spremstvo na zadnji poti, MPZ Črnomelj pa za zapete pesmi. Lepa hvala organizaciji ZZB Podzemelj in govorniku Francu Vrviščarju za poslovilne besede. Zahvaljujemo se tudi osebju ZD Metlika in Splošne bolnišnice Novo mesto. Hvala vsem, ki ste spoštovali njegovo delo in nam stali ob strani.

Žalujoči: žena Ana, otroci Niko, Jože in Mimica z družinami

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je zapustila

NEŽKA ŠINKOVEC

roj. Pirkovič

iz Dol. Stare vasi 15, Šentjernej

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za podarjeno cvetje ter spremstvo na njeni zadnji poti. Zahvalo smo dolžni g. župniku za obiske in g. kaplanu za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi, ki so jo imeli radi

OSMRTNICA

V 39. letu starosti je preminil naš delavec podjetja KREMEN, Novo mesto - DE Ravno pri Raki

ALOJZ MAZNIK

Ravno 19

Od njega smo se poslovili v sredo, 29.1.1992, na pokopališču na Raki. Sodelavca bomo ohranili v lepem spominu.

PODJETJE KREMEN

ZAHVALA

V 77. letu nas je zapustil dragi brat in stric

KAREL PUCELJ

iz Stranj 3 pri Škočjanu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za podarjene vence in cvetje ter spremstvo na zadnji poti. Zahvala velja tudi g. župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 83. letu nas je zapustila naša draga žena, mama, sestra, stara mama in prababica

TEREZIJA NEMANIČ

iz Vidošičev 4

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za besede utehe in darovano cvetje in vence. Prisrčna hvala sodelavcem Pionirja MKI Cikava, cerkvenim pevkam in gospodu župniku za lepo opravljen poslovilni obred. Hvala še enkrat vsem, ki ste pokojno pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

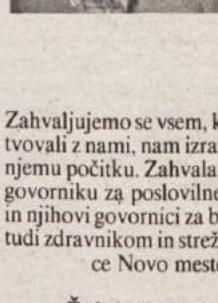
V 62. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, brat, stric, tast in stari oče

FRANC MIKLIČ

iz Gor. Karteljevega 3

Iskreno se zahvaljujemo vsem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje ter tako številno spremstvo na njegovi zadnji poti. Zahvala vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, posebno Kolencem, kolektivom Pionirju Kl in Zag, Iskri Tenel in bolnišnici-kuhinji. Zahvala tudi g. župniku za opravljen obred ter pevskemu zboru iz Šmihela. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 63. letu nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, ata, stari ata

ANTON ANŽIČEK

Budganja vas 6, Žužemberk

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih, sočustvovali z nami, nam izrazili sožalje, darovali cvetje in ga spremili k zadnjemu počitku. Zahvala vsem sorodnikom, PTT podjetju in njihovemu govorniku za poslovilne besede. Upokojenskemu društvu Žužemberk in njihovi govornici za besede slovesa ob odprttem grobu. Zahvala velja tudi zdravnikom in strežnemu osebju Pljučnega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto ter g. župniku za opravljen obred.

Žalujoči: žena Valentina in sinova z družinama

Portret tega tedna

Marjana Češnjevar

Zlata Jana, nagrada za oblikovalca najuspešnejše kolekcije na letosnjem, že 37. sejmu mode v Ljubljani, je tokrat prišla v roke Marjane Češnjevar iz sevnitske Lisce. Marjana si je to nagrado delila z akademsko slikarko Vesno Gabršček iz Almire, ki ji redkokdaj uide kakšno priznanje na tem sejmu. A kljub temu da bi lahko na ljubljanski televizijski oddaji Zdravo presegli lokalno samozavrnost in bi vsaj z besedo lahko omenili delitev zlate Jane (če že predstavitev Liscine kolekcije Demetra z manekenkami ni bila prverna in urešnčljiva), je t.i. TV Slovenija dovolj prozorno ponudila televizijskemu občestvu svoj vrednostni vzorec.

31-letna Marjana se ne ubada z zakulisjem takšnih dogodkov. Zna se veseliti priznanja in srečo deliti z svojimi sodelavkami, s katerimi se dobro razume. Nagrada ji veliko pomeni, ker kaže, da je na pravi poti. V Lisco je prišla leta 1983 po končani srednji šoli za oblikovanje v Ljubljani. Začela se je uvajati na program kopalk. Po dveh zaporednih porodniških dopustih se je »preselila« k programu perilo. Pravi, da ne bi rada zamenjala zdajnjega dela. Zato ji ni niti malo žal, da je po končani osnovni šoli na Senovem, kjer je bila vsa leta odličnakinja, vendar poslušala svojo razredni-

PAVEL PERC

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Spori zaradi odvoza smeti — Funkcionar se vozi s službenim avtom — Še o gneči okrog dedka Mraza — Kako in zakaj paketi hrane za Jugorčane?

Prva je pred tednom številko našega dežurnega telefona zavrtela bralci s Trebelnega. Svojega imena nam nikar ni hotela zaupati, hotela pa je vedeti, zakaj je na Trebelnem gostilna oz. bife na črno. Omenjala je ime Marof. Ali je na črno ali ne, seveda ne vemo in tudi ni naša stvar to preverjati. Za to ima država ustrezne službe, ki so dolžne ukrepati.

Bralec J. iz Orehovice nas je poklical v imenu večine krajanov v zvezi s problemi, ki jih imajo s Komunalno zaradi odvoza smeti. »Na sestanku v Orehovici, na katerega jih je prišlo sedem iz Komunale in trije iz občine, smo se dogovorili, da bodo pobrali kontejnerje. Iz tega ni bilo nič, le to, da bo krajevna skupnost dobila manj občinskega denarja za delo, če se bomo usajali, je prišlo do nas. Hočemo, da zadeva miruje, dokler se ne dogovorimo, kaj in kako,« se je v imenu krajanov pritožil bralec. Povedal je še, da niso nikogar nič vprašali, ko so kontejnerje postavljali in zdaj smetanj pri odvozu zaradi njih obračajo po zasebni zemlji, za katero ljudje plačujejo davke. Zakaj da nasprotujejo or-

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dalj kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. **Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 18. in 19. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnili.**

ganiziranemu odvozu smeti? Saj ne, le ne strinjajo se s sedanjim načinom. »Nam zadoščata za odvoz odpadkov dva velika kontejnerja, ki krožita po krajevni skupnosti. Krompirjevih olupkov mi pa ne mečemo v kante. Res pa je, da so nam odvoz teh kontejnerjev znali mastno zaračunati, v Leskovcu pa našemu človeku niso pustili pogledati na tehnico, koliko odpadkov je,« je bil hud sogovornik. Upajmo, da bo razumen dogovor med sprtimi stranmi po vsem tem še možen. V Orehovici so namreč jazni že zaradi drugih stvari, na primer zaradi šole, ki so jim jo zaprili.

J. B. s Hrasta na vseč, kako nekateri izkorisčajo službene avtomobile. Navedel je primer bradatega republiškega funkcionarja (funkcionar na raznih funkcijah je že dolga leta), ki se vozi iz Ljubljane domov v Belo krajino s subarujem z oznakami humanitarne organizacije. Po klicateljevih besedah je avto večkrat opažen tudi v Dolah, kamor da si ta funkcijonar hodi ogledovat, kar napreduje njegov vikend. J. B. misli, da bi se funkcijonar moral malo zamisliti nad svojim početjem, ki zelo bode v oči.

T. P. iz ulice Slavka Gruma v Novem mestu je poklical, ker jo je razjelilo pismo o dedku Mrazu v gneči in kričanju, objavljeno na našem listu. »Kritizirati je lahko,« je rekla. Gospa, ki ga je napisala, po njenem prepričanju še nikoli ni delala v kakšnem takem društvu, kjer se dela zastonj. In za takšne prireditve, kot jih je pripravila. Zvezra priateljev mladine pod vodstvom Janeza Pavlina, zahtevajo mesec trtega in ogromno ur prostovoljnega dela. Klicateljica predlaga avtorici pisma, ki ima krasne ideje, kaj vse bi se dalo, naj se pridruži zanesenjakom in bo takoj bolje.

Braleca S. iz krajevne skupnosti Jugorje je k telefonu spravila jeza zaradi deljenja paketov s hrano po tej krajevni skupnosti. Zanima ga, zakaj so jih sprolo delili, saj misli, da so ljudje v občinah Ozalj in Duga Resa, pobrateni z Metliko, dosti potrebniji takšne pomoči. Pa tudi ključa, po katerem so (misli, da je bil to RK) delili pakete, ne more raz-

Samostan ogreva voda iz globin

V frančiškanskem samostanu v Novem mestu so uredili ogrevanje s sistemom topotnih črpalk — Velika naložba, velik prihranek in okolju prijazno gretje

NOVO MESTO — Ogrevanje tako velikega in prostornega stavbnega kompleksa, kot je častiljivi novomeški frančiškanski samostan, je zahtevna stvar, ki je gotovo vsem številnim rodovom Frančiškovi sinov, ki so svoj samostan v Novem mestu pozidali pred 520 leti, povzročala nemalo težav in tudi stroškov. S temi si poslej novomeški frančiškani ne bodo več belili glav. Že od začetka te zime samostanske prostore ogreva — voda iz globin pod njim.

Pa niso pod »kloštom«, kot Novomeščani in tudi sami frančiškani pravijo samostan, naleteli na topli vrelec. Ogrevata ga voda, ki ima tako temperaturo, kot izvrstno vino v samostanski kleti — okoli 12 stopinj Celzija. Novomeški frančiškani so si namreč omisili sistem ogrevanja s topotnimi črpalkami, ki je največji tovorni sistem v Sloveniji in sploh prvi cerkveni objekt pri nas, ki ga ogrevajo s sistemom topotnih črpalk. V petek so v samostanu prizvili slovensko otvoritev z ogledom sistema, ki so ga predstavili njegovi načrtovalci in izvajalci.

Dokončno se je sedanj gvardijan pater Peter Lavrih odločil za tako ogrevanje, ko je v firmi svojega znanca videl, kako sistem topotnih črpalk učinkovito deluje. »V našem samostanu je bilo pred 20 leti že dogovorjeno, da gremo na centralno ogrevanje, vendar so se v zadnjem hipu premisili in se odločili za termoakumulacijske peči. Pa se je hitro pokazalo, da je to prevelik strošek in kmalu smo spet prešli nazaj na drva, le

kdo si ni mogel zaradi bolezni kuriti celice z drvmi, jo je ogreval z elektriko, pa veroučne učilnice smo tudi za silo greli tako,« živahnopripoveduje podjetni pater Peter. Geolog je ocenil, da je voda pod samostanom in februarja lani so v dveh tednih zvrtili tik pri vhodu v samostan 76 metrov globoko vrtino in naleteli na zadostne količine talne vode. Samostanski sosedje pa tudi bratje frančiškani od drugod so patra Petra dražili: »Bo nafta?« O tem, da bo mirzla voda iz globin grela samostan, pa niso hoteli nič slišati. A je bila potem to samo še stvar izvedbe, sistem topotne črpalke je tako in tak v svetu znan že več kot sto let. Vodo črpojo, ji odvzamejo topoto, v tem primeru kakih 7 stopinj C, in s to odvzeto topoto grejejo radiatore v samostanskih prostorih, kmalu pa bodo s talnim gretjem ogrevati tudi veliko frančiškansko cerkev. »Sedaj

ogrevamo toliko samostanskih prostrov, kot bi ogrevali 5 stanovanjskih hiš, ko bo s talnim gretjem ogrevana še cerkev — računamo, da bo to že prihodnjo zimo — bo to še za dodatne 3 stanovanjske hiše,« se pohvali gvardijan.

Za črpjanje vode iz vrtine ter za delovanje topotnih črpalk je seveda potrebna elektrika. »V letu 1990 smo v samostanu porabili okoli 50.000 kilovatnih elektrike, pa smo razen v učilnicah v glavnem kurili na drva. S sistemom topotnih črpalk pa bomo toliko elektrike porabili za ogrevanje celotnega samostana s cerkvijo vred. To bo ogromen prihranek,« pravi pater Peter.

Klic v sili, klic iz težav

Doslej je pozvonilo že dvainštidesetkrat

NOVO MESTO — »Telefon Klic v sili, ki ga že skoraj leto dni na pobudo občinske Zveze prijateljev mladine pripravlja in vodi posebna strokovna skupina psihologov in pedagogov, v zadnjem času pa sta se pridružili še socialni delavki, ni imel namena dajati nezaupnice svetovalnim službam v šolah in vrtcih, temveč nudi dodatno pomoč pri iskanju izhoda iz vsakodnevnih težav razvoja, vzgoje in izobraževanja ter održanja mladostnikov,« je o vse bolj popularnem telefonu 23-304 povedala pedagoška svetovalka in voditeljica akcije Ana Lečevski ter nadaljevala: »Telefon pomaga tudi staršem otrok pri iskanju rešitev iz težav, ki so povezane z vzgojo in izobraževanjem, pri iskanju poklicnih odločitev pri navezovanju stikov z odraslimi in podobnem.«

Doslej se je za nasvete in svetovaljanje po telefonu oglasilo že 32 oseb.

• Danes, v četrtek, 30. januarja, bo med 18. in 20. uro na telefonu 23-304 na vaš klic čakala psihologinja Renata Račer.

Osebni podatki so za ostale ljudi tajni, s svetovalcem pa se lahko dogovorimo tudi za oseben obisk.

Strokovni sodelavci Klica v sili, ki deluje vsak četrtek med 18. in 20. uro, so pri tem delu prostovoljno in za to uporabljajo svoj prosti čas. To so psihologini Renata Bačer, Irena Mohorovič in Marjan Stokanovič, pedagoginje Marija Gabrijelčič, Olga Jukič in Marija Jaklič, v skupini pa sta tudi socialni delavki Mojca Papič in Ivanka Vene.

J. P.

Ana Lečevski

Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

Zrebi je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado METKI KOŠOROK iz Sevnice. Nagrjenki čestitamo! Lestvica je ta teden takšna:

- 1 (3) Sloveniji - ANS. T. ISKRE
- 2 (1) Sanje novega leta - ANS. MARELA & B. KOPITAR
- 3 (7) Na Golici - TRIO T. SOTOŠKA
- 4 (2) Naj zdravice zadone - ANS. F. FLERETA
- 5 (4) V senci sem posedal - ANS. M. KLINC
- 6 (-) Srečno, Slovenija - SLAK
- 7 (9) Na Gorjancih - SPOMIN
- 8 (6) Pod Semško goro - ANS. SLAVKA PLUTA
- 9 (8) Ljubezni v slovo - ANS. IVANA PUGLJA
- 10 (5) Ostal bom muzikant - A. NIPIČ & NJEGOVI MUZIKANTI

Predlog za prihodnji teden: V zidanici - BELOKRANCI

KUPON št. 5

Glasujem za: .....

Moj naslov: .....

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

DOČAKALI DENACIONALIZACIJO

Pri Razbiti buči se je pilo kot za stavo.

— Pa smo končno dočakali denacionalizacijo.

— Mečkali so in mečkali.

— Ja, težko je vrnilti odvzeto.

Prejšnji oblastniki so marsikaj po državljenega tudi prodali. Denar pa v lastne žepe.

— Slišim, da bo dobila Cerkev nazaj gozdove.

— Jaz pa hišo. Moj oče je imel pred vojno lekarno. Sredi mesta.

Med okupacijo se je spogledoval z belimi. Po vojni so mu rdeči zasegli hišo. V njej je bila potem čevljarska delavnica.

— Njive in travnike, ki mi jih bodo zdaj vrnili, bom prodal. Zemlja ima ceno.

— Večino tvojega zemeljskega imetja so pozidali.

Res je, berem pa, da bodo v takšnih primerih izplačevali gotovino. Morda obveznice.

— Naša je bila hiša na Trgu začetnih pasov.

— Tista z balkonom, kjer je zdaj Kmetijska zadruga?

— Ja.

— Lepa zgradba.

— Kar precej bom iztržil zanj,

če jo prodam.

— Pravica zmaga prej ali slej.

— Splačalo se je čakati skoraj pol stoletja!

— Meni tudi.

— Tebi, Jožič?

— Ja, meni.

— Vse življenje si bil siromak.

— Res je.

— Vse tvoje sorodstvo ne zbere toliko cvenka, da bi kupilo enosobno stanovanje s 60-odstotnim pustom.

— Drži.

— Več kot trideset let si delal v Hitrokalu.

— Povej še, da za mizerno plača.

— Odkar te poznam, si podnajemnik.

— V vlažnem kletnem stanovanju.

— In zakaj se potem veseliš denacionalizacije?

— Imam vzrok.

— Pa ja ne boš trdil, da so komunisti tudi tebi kaj vzel!

— So. Najlepše, kar človek ima mladost.

TONI GAŠPERIČ